

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulator
horologiu[m] eterne sapi[enti]e**

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Jncipit liber prim[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

3
aut etiā penitus suppr̄imere: qđ ne fieret diuina sapiētia per ap-
tissima signa ⁊ pulcras reuelatiōes omnino p̄hibuit. Sed ⁊ be-
ata virgo cū filio suo cuidā p̄sone apparēs hec eadē omnibus
deū diligētib⁹ cōmunicari p̄cepit. **Explicit plogus.**

Incipiunt tituli primi libri:

Materia primi libri ē xp̄isti

passio preciosissima: que de se ad amorē feruidū multū
ē motiua: ⁊ qualif ver⁹ sapiētie discipulus ī suis actib⁹

se eidē debet cōformare. Dis iterferunt quedaz materie cōmu-
nes ⁊ motiue ad p̄positū pertinētes. **Qualif** quidā electi ⁊ di-

uina gratia p̄uenti ad deū mirabilif trahunt: ⁊ specialiter quō
qđdam iuuenis fuerit tract⁹. **Quomodo** xp̄i passio sit p̄ambu-

la ad cognitionē diuinitatis: ⁊ qualē formā xp̄us cōtraxerit ex
acerbitate sue passionis. **De** quibusdā xp̄i passionib⁹ ⁊ quali- *folo 7.*

ter verus amator se eidē debet cōformare: ⁊ quare de⁹ p̄ talem
mortē voluit genus humanū redimere. **Qualiter** aīa q̄ spon- *10*

sum per peccatū pdiderat: ip̄m sub cruce per feruidā penitētiā
inuenit xp̄i passione adiunāte. **Plāctus** sup̄ extincto feruore *13.*

deuotionis in diueris p̄sonis vtriusq; sexus modernis tēpori-
bus: quos xp̄s per suā passionē reuocat ad verū amorē. **Qua-**

lis sit diuina sp̄sa eterna sapia: ⁊ de ip̄i⁹ amoris q̄litate. **De** di-
uina sapia sit amabilis parit ⁊ terribilis. **De** vicissitudine vi-

sitatiōis diuine: ⁊ q̄lter aīa debet se tūc tenere. **Quare** diuina *27.*

sapiētia suos caros ī hoc mūdo p̄mittit tā multiplicif tribulari.
De cruciatib⁹ infernalib⁹. **De** gaudys⁹ sup̄celestib⁹. **De** *31 33.*

minatio quarūdā obiectiōnū q̄ in p̄cedētib⁹ sunt obmissē. **De** *37.*

utile sit seruo dei in hoc mūdo multas sustinere tribulationes.
De utile sit passionē xp̄i iugit̄ habere in memoria. **Quo** ve- *44.*

rus xp̄i discipulus debet se cōfigurare passionib⁹ ip̄ius. **Com-**

mēdatio singularis beate Marie v̄ginis: ⁊ de dolore ei⁹ inesti-
mabili quē habuit ī passioe filij. **Explicit tituli.**

Incipit liber prim⁹. Et p̄mo q̄lif elcī qđā ⁊ diuina gr̄a preuē-
ti ad deū mirabilif trahūt: ⁊ sp̄calif quō qđā iuuenis fuit tract⁹

Hanc amari ⁊ exq̄sui a iuue-
tute mea: ⁊ q̄sui mibi sp̄sam assumere. **E**rat quidaz
iuuenis deo not⁹: q̄ dū in p̄meue iuuetutis flore seculi
vanitatib⁹ ip̄licari cepisset ⁊ p̄ labētia mūdi oblectamēta d̄sue

ret: atq; in regionē dissimilitudinis ⁊ statu pprie salutis oberra
re vellet: diuina miserāte clemētia modo quodā ineffabili illuf
traf. ⁊ per blāda parit ⁊ aspera tract⁹ tandē ad semitas veritatē
per amorē sapie mirabiliē reducit. **C**ū enī iuuenis p̄far⁹ ad huc
puerulus ⁊ nouici⁹: necdū amori apr⁹ quadā vice ad legēdum
in bibliā se cōtulisset: occurrerūt inf̄ alia quedā verba ad amo
rē sapie inuitātia: q̄bus valde delectat⁹: ceteris oibus p̄termif
fis: ad cedulā quādam put meli⁹ potuit puer īgeniosus p̄dicta
verba trāscripsit: dū frequētī⁹ post hec lcioni mēse inf̄isset: audi
uit ibidē qualif̄ diuina sapia velut delicata spōsa ⁊ dilecta ami
ca se oibus exhibet ad amandū. **C**ūq; p̄cessu tēporis aliquātulū
creuisset: cepit habē cor valde amozosū: s; quo vel ad quē finē
hunc amorē flecteret qd̄ ve amor eēt nondū sciebat. **I**git̄ dum
crebrius p̄coniū tāte spōse diuine sapie audiret legere dicentis.
Melior ē sapia cūctis opib⁹ p̄ciosissimis: ⁊ ōne desiderabile nō
potest ci compari. **L**ōgitudo dierū in dextera ei⁹: ⁊ in sinistra il
lius diuicie ⁊ glā: lignū vite ē his q̄ apphenderūt eā: ⁊ q̄ tenue
rit illā bt̄is: ne dimittas eā ⁊ custodiet te: dilige eaz ⁊ seruabit
te: arripe illā ⁊ exaltabit te: glorificaberis ab ea cū eā fueris am
plexatus: dic sapiētie: soror mea es: ⁊ prudentiaz voca amicam
tuā. **E**x his anim⁹ puerilis motus cepit gratiā cōcipere ad hanc
diuinā spōsam: ⁊ eā diligere vehemēf. **E**ius aut̄ dilectio adhuc
puerilis erat: q; p̄dicta spiritalif̄ put oportuit itelligere nequi
bat: nec tū in h̄ amore q̄c̄q; materiale aut ipurū intēdebat: s; in
quēdaz modū abstractiuū dulcif̄ amozosū: nō pure diuinū nec
plene humanū hec oia trahēbat: ⁊ hac dilcione miro ineffabili
mō diuinit⁹ pfundebat: ⁊ trahēbat quodā sapore dulcissimo et
gustu inēno. **L**epit aut̄ cogitare h̄ iuuenis apud se dicens. **O** q̄
mīta bona audio d̄ hac p̄clarissima spōsa. **I**git̄ q̄re dissimulas.
Ozobrē nō p̄bas vtrū eā tibi amicā habē valeas. **O** q̄ bt̄is eēs
si hāc in spōsaz habere posses. **I**uuenis q̄ppe es: ⁊ amori apr⁹: et
neq; cor tā viuidū poterit eē solitariū ⁊ amozē puatuz. **A**ltera
q; die cū lector mēse libros sapiales legeret: audiuit cōmēdari
sapientiā in hūc modū. **S**apia speciosior sole ⁊ sup̄ oēs dispositi
onē stellarū luci opata iuenif̄ prior: hāc amari ⁊ exq̄siui a iuue
tute mea: ⁊ q̄siui mibi spōsaz assumēf: ⁊ amator scūs suz: forme
illi⁹: habeo pp̄ hāc claritatē ad turbas: ⁊ honorē apd̄ seniores
habebo p̄ hāc īmortalitatē: ⁊ memoriā efnaz his q̄ p̄ me futuri
sūt reliquā. **I**ntrās ī domū meā cōq̄scā cū illa: nō enī h; amari
tudinē cōuersatio illi⁹ neq; tediū cōicit⁹ illi⁹: s; leticiā ⁊ gaudiuz.

In amicitia illius delectatio bona: si dormieris non timebis.
Quiesces et suavis erit somnus tuus: dominus erit in latere tuo et custodiet te. **V**is itaque auditis iuuenis estuare cepit eius in amore
Dicebatque intra se. Lente si oes terras lustraueris: huic similem in
gratis non poteris inuenire. **F**actum est autem ut incetor malorum: hu
mani generis inimicus: profectui eius inuides: cogitationes hys con
trarias immitteret dicens. **O** stulte vis amare incognitum: vis despici
sare iniustum. **M**elior est pugillus in possessione quam utraque manus ple
na in sola expectatione. **E**tenim qui in excelsis rupibus domicilium si
bi collocat: et in amicitia sua nimis alte nidificat: sepius spe frus
tranter quam re exultat: quod ventum in horreum suum pro pastu congregant
None melius est de lignea testa bibere ad sufficientiam: quam de cypho
aureo sustinere potum inopia. **S**iquidez hec sponsa per omnia amabilis
esset: si delicias corporales non prohiberet: si ad libitum conuinari et epu
lari permitteret. **N**unc autem ita est ut omnia que sunt corpori delectabilia
eius doctrine videantur esse contraria. **I**psa namque dicit. **Q**ui amat vi
num et pinguia non erit sapiens. **I**temque paululus dormies et dormita
bis: et paululum conferes manus. **A**nimaduerte nunc si est super terram
sponsa tam crudelis quam hoc faciat: ut tot et tam durissimas leges suis
amatoribus imponat. **A**d hec et similia cogitationum temptamenta que
dam inter sapientie gustus sic responderebat. **A**d amandam adoles
centem respice amoroso corde quod omnium amantium proprium est: ob amoris
gratia aduersa sustinere. quod quot conche in litore tot sunt in amo
re dolores. **S**i ergo ita est: none iustissimum est: ut ille amator qui tam subli
me tamque decoram ac in omnibus gratis incopabilem portatam: sibi pri
uilegio speciali vendicat sponsam: aliquid aduersa patiat: **V**mo certe
incopabilem eo plura ex animo sustinere debet: quanto obiectum ma
gis delicatum laboris sui premium habet. **R**euolue nunc innumera et
stupenda que legisti et audiuisti: que per dolores amatores huius mundi
ex amore vilissimo sustinuerunt. **N**one ingemiscebas cum ad noti
ciam tuam puenit: iuuenem quemdam tibi notum intum fuisse festinatum ut
ob amorem unius puelle ferrum quoddam carni sue infixum portaret. **O**
stupenda virtus amoris. **Q**uot sunt et fuerunt que res et corpus ac ani
ma immortalis discrimini dederunt: et piculis innumeris exposuerunt
se: amore ligati vel potius excecati: et illi quidem ut corruptibiles et
breuiter mercedem reciperent: tu autem incorruptam. **A**udi fili mi et accipe
consilium intellectus: et ne abicias consilium meum. **I**nice pedem tuum in ope
des illius: et in torques illum collum tuum. **S**ubijce humerum tuum et
porta illam: et ne accidieris in viculis eius. **I**n nouissimis enim inue
nies requiem in ea: et conuertetur tibi in oblationem: et erunt tibi ope

*Similiter de uno
cordis interit
70.*

des eius in ptectionē fortitudis ⁊ bases v̄tutis : ⁊ torques illi⁹
in stolam glorie. Decor enī vite ē in illa ⁊ vicula illi⁹ alligatio
salutaris. **S**tolā glē idues eā : ⁊ coronaz gratulatiōis suppones
tibi. **M**odiciū laborabis : ⁊ iuenies tibi multā requiez : vinum ⁊
musica letificat cor : ⁊ sup vtrūq; dilcio sapiētie. **N**ulli⁹ igi⁹ per
suaſiōe desiste s; pcede : ⁊ te in amiciciā illius spōse ex toto cord
cōiunge. **T**alib⁹ igi⁹ ⁊ similibus recreat⁹ cōsolatiōibus ī sancto
pposito cōfirmabat. **Q**uadā vice cū subtilissimis argumētatio
nibus ad amorē mūdi ⁊ dei desertionē vrgeret : cor ei⁹ amoris
impatiens : semetipz corā dco effundebat : ⁊ talia v̄ba q̄rula voce
pcabaf. **O** felix amator q̄ de ppe iuenit vbi suus amor quiescat
Nā si quis amat qd̄ amare iuuat felicit̄ ardet. **S**; pchdolor me
ifelicē : q̄ fructu amoris ac mercede desiderata careo : dū p cūcta
mūdi climata tāto cordis amorī correspōdentē nō iuenio : dedi
cōsiliū animo inq̄to vt ab amore d̄sisteret : ⁊ se ad sectā epycu
rioz trāſſerret : quietē carnis amaret. **E**cce inq̄t q̄s felicit̄ nūc tē
poris arietes pigues ⁊ pascuales oues in pratis virētib⁹ ⁊ pascu
is vberimis pascunt : dicētes nō quidē v̄bo s; facto demōstrā
tes q̄ gaudia sint stomachi sup oīa gaudia mūdi : tu autē cum
amore tuo macie attenuaris per singulos dies : dū qd̄ q̄ris non
inuenis : nec de iuentis otētaris. **A**udi ḡ cōsiliū sapiētis. **S**uffici
at tibi inq̄t lac caprarū in vsus ancillarū tuarū. **E**t recte. **M**eli⁹
ē videre qd̄ cupias : q̄s desiderare qd̄ nescias : vel si tibi magis
placet amare : ⁊ amore tuo sydereas affcās tāgere sedes : saltez
hoc facis vt tibi nihilomin⁹ hinc ide pvideas : q̄bus p amorē te
cōiungas q̄ tediū depellāt : ⁊ cordi gaudia cōferāt. **E**cce q̄t ama
tores reperiunt b̄ tpe : q̄ ⁊ diuina petūt ⁊ trāſitoria p amorē nō
deserūt : volētes a te diligi : ⁊ tñ nolētes ab amore carnali sepa
ri. **V**ade ḡ tu ⁊ fac similiē. **N**ec inq̄s discipulus itra se latent ⁊ q̄
si furtiue ptractās a sūma sapia tale itra se itellexit respōsus. **E**r
rat valde q̄ celebres epulones ātīque secte dudū reprobate : no
uos sectatores q̄ curā carnis in desiderio pagūt cū q̄tidie splen
dide viuūt : arbitraf felicitate gaudere : nisi forte pecoz felicitā
te glorient q̄ pecozib⁹ dissimiles nō sunt. **A**t vero hoīs rōnalis
mēs generosa cognitiōe ⁊ amore sursū eleuata illic lōge altius
pfectiusq; felicitaf : vbi suo amato contēplatiōe ⁊ amore pfecte
cōiungit. **N**ec obstat si hoc qd̄ desideraf iterdū pci⁹ cōceditur :
q; modiciū de balsamo p̄ciosius ē q̄ multū de aceto : melior est
enī racem⁹ effraym videmus abiezer : porro nimiū delirat qui
amori diuino sociā sociare desiderat. **E**n duo amores itreni se i

folio 40

no. 100

vnū nō cōpatiunt: quō ergo celestis amor cū terreno sociabit:
Prosus impossibilia attēptat q̄ tantā maiestates cū vilitate tāta
copulare se putat. Taliū igit̄ cogitationū diuersa certamina ani
mus p̄dicti iuuenis lōgo tpe sustinuit: et nūc huc nunc illuc ani
mus flexibilis mouebat. **D**ū hec agerent accidit vt h̄ vel si
milia legerent iterū. Inueni amariorē morte mulierē: q̄ laqus
venatorū ē: et sagena cor ei⁹: vicula man⁹ illius. q̄ placet deo effu
giet illā: q̄ aut̄ peccator ē capiet̄ ab illa. **E**cōtrario aut̄ ē de spon
sa diuina. **E**go inq̄t q̄si cherebint⁹ extēdi ramos meos: et rami
mei honoris et ḡc: q̄si liban⁹ nō icifus vaporauī habitationem
meā: et q̄si balsamū nō mixtū odor me⁹. **Q**ui me iuenerit: iueni
et pacē et hauriet salutē a dño. **D**is auditis iuuenis q̄daz inē
no clamore q̄si p̄ nimio affcū rugiēdo dicebat: verū ē: veruz ē:
nec ē aliud qd̄ veri⁹ dici possit. **E**x nūc fixū ē: d̄liberatum apud
me ē. **E**go certe meip̄z morti exponā: vt hāc mihi in amicam et
spōsam acquirā: ip̄a spōsa et ego ei⁹ seruul⁹: ip̄a magistra et ego
eius discipul⁹. **O**si hāc p̄dilectā spōsaz mihi alloq̄ liceret: ytinā
sola vice daref̄ ip̄az videre. **A**h de⁹ etne q̄ vel q̄lis ē ista de qua
audio talia. **C**ūq; vehementē h̄ scire cuperet et d̄siderio estuaret.
ecce agnitio q̄daz ineffabilis affuit: in q̄ sibi hec spōsa taliē mani
festata fuit. **E**ximij nāq; ac miri decoris thron⁹ eburne⁹ in colū
na nubis apparuit: in q̄ p̄dicta spōsa nimīū formosa ifulfit: ī ves
titu deaurato circūamicta varietate: ei⁹ corona fuit eternitas:
amict⁹ iocūda felicitas: v̄ba ei⁹ dulcis suauitas: āplex⁹ oīs boni
p̄fcā satietas. **C**ūq; discipul⁹ eā familiarit̄ alloq̄ vellet satis p̄pe
cē videbat: paulopost remotissime distare cernebat: iam supra
cōuerū celi sup̄mi statura sua p̄t̄gebat: nūc minima q̄titate ap
parebat: et in se imobilis existēs: oībus mobilib⁹ mobilior vide
bat p̄ns erat: nec tū cernebat apphendere se p̄mittebat: nec tū
apphēdebat: ip̄a attingebat a fine vsq; ad finē fortit̄ et dispo
nebat oīa suauit̄. **C**ū iā putabat̄ haberi velut delicata iuuēcula su
bito vt iuuenis pulcerrim⁹ iueniebat. **I**nterdū q̄q; habitum re
uerēdissimū q̄si oīm artūū magistra eēt iducebat: deīde venusto
aspectu et vultu roseo apparebat. **I**nē hec cū discipul⁹ obnixe p̄
spiceret cupitosq; amoris in suspēso haberet ip̄a amicabilit̄ q̄si
inclinādo se ad eū cōuertit: et ḡtioso vultu: blādīsq; ac ridētib⁹
oculis: diuinissima tū admodū et cūctis mētib⁹ stupēda luce ex
vultu ei⁹ reuerēdissimo p̄cedēte eū salutauit dicens. **D**rebe fili
cor tuū mihi. **Q**uo audito p̄ nimia amoris dulcedīe liq̄fact⁹: et
quasi in extasi positus ad pedes eius p̄cidit: ḡas agēs eius p̄e

200
fencia magnifice delcatus. **P**rocedete vero tpe cu hec a memo-
ria excidissent: et rursus cogitationes iniq succrescentes euz de bn
factis molestarer: ita vt ia pelagi fluctib⁹ pene imgereret: max
ime ppt hoc qz ex oibus istis descriptioib⁹ ipz que diligebat co
prehedere neqbat. **C**otigit vt legeret aplus paulus q predicta
euiden⁹ detminabat. **A**iebat naqz xpm dei vtute et dei sapietia
eē. **I**n xpoqz eē absconditos oēs thesauros sapie et scie dei: q ver
ba tenero aīo et palato nodū sano nō bn sapiebat: qz xps sapien
ter diligere id ē secundū diuinitatē adhuc nesciebat magisqz p
sentia qz futura in amore suo qrebat. **T**andez puerilib⁹ anis ex
cursis cū ad etatē iā maturā venisset: qdā vice mēs ei⁹ ineffabili
ter illustrat: ita vt tot⁹ qdāmodo absorpt⁹ in spū delectatiōe ni
mia repleret et tūc de pdcis plenissime iformat⁹ fuit: ita vt faci
es ei⁹ et cordis amor ampli⁹ in diuersa nō mutarent. **I**n hac visi
one nō apparuit corp⁹ nec quicqz corporeū. et tū oēs delectatiōez
possibile illud qd videbat icorpaliē et supeēntialif in se contine
bat: in h⁹ fontali pncipio nec forma eēt nec materia aut ymago
depicta: s; pura ac simplicissima eēntia cū psonarū distinctiōe p
fecta. sane ipz p essentia put in se ē in pdcā abstractiōe nō vidit
s; solū quandā diuinoz suplucentiū radioz emanationē super
naturalē quā vbis exprimere nō valebat in se pcepit. **P**orro ob
iectū illud mellifluū oīs boni cōtentiū sibi hac vice mōstratū
nō fuit psona pīs tū: vel solū psona filij: aut spiritusfici: nec fu
it ipa dcitas in sua abstractissima simplicitate accepta. s; fuit ip
sa eēntia diuina scōz nrm modū itelligēdi put ē summū et ieffa
bile bonū: summū amabile sūme pulcrū ac deliciosū: et oīm bo
noz in creatis reptoz originale pncipiū supoptimū: et h⁹ iteller
it eē pdictā spōsam eternā sapientia. **U**crū licet qlibet psona p
se accepta sit sapia et oēs psonae simul vna etna sapia: tū qz sapia
attribuit filio et qz rōne sue generatiōis sibi cōuenit. iō dilectū
pīs filiū sub eodē significato osuetudinalif accipit: nūc qdē vt
deū deide vt hoiez: vt i vtroqz pīf deuotiōis exercitia et amor
solatia iueniret. **P**ostmōz igif hui⁹ discipuli vita et exercitia spi
ritualia cū deuota occupatiōe hui⁹ diuiniissime spōse dcurrebāt
quicqd enī amabile vel pulcrū seu dlectabile aut iocūdū occur
risset: totū illud reducebat a q cūcta bona pcedebāt. **C**ū iterduz
qlibet spēs amabilis et bn compta occurrisset simulqz cogitatio
adesset: q saltē h⁹ pulcritudo in sua amabili sapia locuz nō habe
ret rīdebat. **E**sto. **S**z nec lufinosus radi⁹ solaris ē lumen tale
qd sit ex materia cere vel quis alio liqre ofectū: ē tū lux purior

et excellētiōr ōni lumine ex quacūq; materia facto: sic ē in pposi
 to: nā hec pulcritudo nihil ē ad h̄ qd̄ ē in suo exēplari pncipio:
 corde scz diuino abstracto nāq; ab hoc amabili: quicqd̄ ē ipfec
 tiōis materialitatis et feculētie corpālis: et saluo eo qd̄ ē pfectio
 nis et bonitatis. h̄ totū nobiliozi et eminētiozi mō ē in etna sapi
 entia: q̄ sit in hac vel in aliq̄ creatura. **Ex** his et similib⁹ adoles
 cēs p̄dcūs ad hoc tandē puenit q̄ quādocūq; audiuit cātileuas
 amozosas vel similia: q̄ hec oīa ad suā quā diligebat sapientiā
 purissimo cordis affectu tāq; amoris ipi⁹ icitamēta retorq̄bat.
Qūtiens hāc p̄dulcissimā cordis sui singularē amicā affcū fer
 uidissimo oculis dulcis amoris fletu stillātib⁹: brachysq; amo
 ris p̄e auuiditate extētis itra cordis viscera āplexib⁹ ienarrabili
 bus cōstrinxit. **Q**uis dicere valet amozosos obtur⁹ q̄bus sepius
 ab ea pascebat: et secreta silencia q̄bus dulcissimo gustu ei⁹ fru
 ebat p̄ntia. **I**nterdū q̄q; cū aliq̄ de frīb⁹ dca nona licētiā peterēt
 vt citatē ḡa visitādi amicos itrare possent: p̄fat⁹ iuuenis secre
 tū locū petyt: et amicā suā alloq̄ cepit dicēs. **E**ya amozis magis
 tra p̄e cūctis viscerose cordi meo ipressa aiaduerte q̄ amor vir
 tus ē ynitiua copulās vel poti⁹ trāssormās amantē in amatum
Eya q̄so veni et tu amica mea: veni itra cordis mei reclusorūz
 tibi soli refuatū: amoz tuo velut decō roseo adoznatū. vei inq; et
 ibi iebriemur osolatiōis tue yberib⁹ et fruamur cupitis āplex
 ibus. **I**git̄ ex his et similib⁹ frequent̄ accidit vt cor suū p̄ amoz
 vehemētia sensibiliē qd̄āmō eruere incipet: et motu ac pulsu ve
 hementissimo yi amozis p̄deret. et p̄ alta suspiria ardozē ignite
 caritat̄ apiret: et quēadmodū ifantul⁹ nodū loq̄le apt⁹ i gremio
 m̄ris posit⁹ m̄ri letabūde arridere cupit: et motu capit̄ ac gestu
 toti⁹ corpis applaudere nitit̄. **S**ic et cor isti⁹ in medio vētris ei⁹
 ad p̄sentiā tāte maiestatis qd̄āmō gestiēdo exultabat: et deside
 rio suo ignito vehemēt̄ vt poterat dilci sui p̄ntiā demōstrabat:
 dicebatq; ybis mētalib⁹ ad spōsaz suā diuinaz sapiam voce ḡtu
 labūda. **T**u cordis mei nobilissima ipatrix r̄gina speciosissima
 et ḡzarū oīm largitrix. **I**n te habeo diuicias et glāz. d̄licias et oīz
 bonoz copīā: et q̄cqd̄ optabile ē: p̄ te mihi ē: et h̄ suauit̄ ruminās
 statī cepit vult⁹ ei⁹ hylarescere: cor iubilarc: anim⁹ exultare: et p̄
 exultatiōe p̄rūpere in hāc vocē. **S**up salutē et oēz pulcritudinē
 dilexi sapiam: et p̄posui p̄ luce habere illā: venerūt mihi omnia
 bona pariter cum illa.

110.

¶ Quo xpi passio sit p̄ambula ad cognitionē diuinitatis: et q̄lē
 xps d̄traxit ex passionis sue acerbitate formā.

Interea dū hec agerentur:

discipulus assumpta ad deū fiducia suā quā desponsa
uerat amicā talit̄ alloq̄t̄ dicēs. **O** amātissima sapia: q̄

sola p̄fecte nosti cordis naturā amozosi tu manifeste scis q̄ ne
mo possit amare icognitū. Igit̄ ex q̄ req̄ris vt te solū diligaz: et
dilectiō cūctis amabilē reddā. Da ḡ apli⁹ te mihi cognoscer: vt q̄

iubes ⁊ doces meli **Sapientia** Processus emana
us valeā adimplere.

summo rerū v̄tice deo scōz ordinē nature fit p̄ descēsuz ex p̄fec
tiozib⁹ ad ip̄fectioza: qz oēs rerū p̄fciōnes q̄dā ordine a summo
rerū cardie deo dñdūt: ip̄e aut̄ hō naturalit̄ ab iferiorib⁹ icipiēs
⁊ ḡdati ascēdēs in diuinarū p̄ficit cognitionē rerū. **U**n̄ si ad di
uinitatis cognitionē puenire d̄sideras: restat vt p̄ assumptā hu
manitatē ⁊ hūanitatē passionē tanq̄ p̄ viā ḡdatiz ascēdere ad
altioza

Discipulus **O** et̄na sapia q̄ d̄ excelso thro
discas. **O** et̄na sapia q̄ d̄ excelso thro
et̄ni p̄ris in hāc vallē miserie te iclinasti: ⁊ xxxiiij. ānis exilium
hui⁹ mūdi ptulisti: qz nimā caritatē q̄ gen⁹ hūanuz dilexisti: p̄
amarissime passiois ⁊ mortis tue misterii oñdere voluisti per
hāc tue mortis ieffabilē caritatē te obsecro ex itimis viscerib⁹:
q̄ten⁹ te mihi oñdere digneris i forma ⁊ dispositiōe amātissima
quā ex amarissime passio

Sapientia **O** ito ex mag
nis tue dolore cōtraxisti. **Sapientia** **O** ito ex mag
ris ⁊ doloris i morte pallēs offuscatiōe q̄dā mortifera appereo
deformior: tāto cordi amozoso ⁊ mēti hūi disposite ero amabili
or: nā sic amās reamari appetit: sic ⁊ ab amato amoris sui ma
nifestationē req̄rit: qz amor iclusus nulli nisi amāti ē cognitus

Un̄ ⁊ amātes cōsueuerūt conatib⁹ q̄bus possunt signa ⁊ idicia
dilectiōis ab amatis expetere ⁊ plerūqz cōtingit: qz tacēte ligua
vi amoris iclusi dispositio p̄dit sup̄ iuducta. ⁊ qd̄ in corde lateat:
signa p̄nūciāt exteriora. **N**ōnūqz etiā ōtigit vt illud qd̄ i amato
nō amātes idēcoz iudicāt. id amātes tanq̄ singularit̄ decoruz
extol

Discipulus **I**n amore qd̄ hui⁹ mūdi vt al
lant. **Discipulus** **I**n amore qd̄ hui⁹ mūdi vt al
quo in hoīe crucifixo hec eē possint nōdū clare video: qz licet i
amato hui⁹ mūdi nōnūqz iueniat qd̄ ē amāti displiceat sūt tñ
alia plura amozī cōgna q̄ videntē delectāt. **D**ic autē dilectis do
lore mortis d̄format̄ quo amabilis videri possit nō itelligo: cu
ius nimirū amozī cōtraria magis yideat̄ dispositio cū totus ex

7.
liuore sordet exteri⁹ iteriusq; marcescat ex dolore: et neq; spēs
neq; decorē ullū oculis amātiū exhibeat: s; plenus dolore et mi
seris existat: quō ergo tu dicis amabi.
lē quē euidētia scī oñdit miserabilem.

Sapientia

Veri amatores nō multū de spina q̄ rosam gignit curāt: dūmō
rosam habeāt quā habere desiderāt. Nec vere sapiētes scrinea
pulcra et deaurata: q̄ tñ in se vilia continēt capsulis vilissimis p̄
ferūt q̄ preciosissima ornamēta iclusa abscondūt. Sic spōse hui⁹
mūdi specieten⁹ q̄dez dulcia ac suauia offerūt: posteri⁹ aut̄ q̄si re
gulus venena diffundūt. Exterius colore roseo niueoq; cādoze
relucēt. Interi⁹ aut̄ putredine virulenta et sanie ac spurcicia ple
ne sūt: v̄bis diligūt: factis aut̄ vt frequēti⁹ infidelitatē ostēdunt
At cōtra aie tue spōsa c̄na sapiētia: exteri⁹ q̄dem scōz faciē hūi
lis abiecta et despectabilis putat̄: interi⁹ aut̄ viue lucis triclinio
decorat̄. Caro exteri⁹ mortua apparet: s; fulgur diuinitatis qui
nō videt̄ interi⁹ lucet. Caro videt̄ misera: s; latet q̄lis sit glorifi
cata. Si credis vilia: crede et magnifica. Talis ē dīlcūs quē sic a
fozis deformatū cernis: vt si daret̄ ip̄z in decore suo vel ad mo
mentū videre: necesse eēt te ex lucis amenitate: ex faciei pulcri
tudine: ex gaudioꝝ imensitate deficere. Cū nullus hō possit ip̄z
videre et viuere. Ipe ē enī in quē desiderāt angeli p̄spicerē. Por
ro exterior mortificati corpis dispositio ac forma nō ē deformat̄
tas cēsenda vt tu putas: s; maxia formositas: qz nō q̄lis apparz
qui videt̄ attēdere debes: s; q̄lia p̄pessus sit: et vñ: et p̄pter quid.
Si q̄ris vñ: cōstat qz ex nimia caritate et dīlcione. Si p̄pter qd:
certū ē qz p̄pter te: vt sua deformatate te formosū faceret: suo li
uore te sanaret: et sua morte p̄hēnis vite tibi immortalitatē tribu
eret. Sic q̄ dilectū amoris oculo respiciēdo videbis plenū cari
tate et dīlcione: q̄ nō solū verbis amauit: vt nōnullē dilectrices
et nōnulli diligētes: s; et factis se diligere cōprobauit: qz in mor
te et vsq; ad mortē dilexit. Sic q̄ patet qz exterioris hoīs forma
et dispositio quā ex passiōis acerbitate cōtraxit: magis ē amor
expressiua q̄ deformatatis idicatiua. Nec obstat si hoc ei q̄ non
amat nō videat̄: qz oculis egris odiosa ē lux q̄ pur̄ ē amabilis
Discipulus Vere et idubitan̄ sic ē: et beati oculi q̄
sic vidēt: qz hoc nō ē oīm s; paucorū
id est feruide amātiū: fallax p̄inde gr̄a et vana ē pulcritudo: nec
īmerito stult⁹ reputabit̄: q̄ scōz faciē et nō scōz veritatē amat: et
quia falsū pro vero recipit
Sapientia Ad rediuiuam
ideo fructu optato carebit.

Dem Janu 17
mēti salubrē passionis mee imprimendā memoriā: amorisq; mei
arcē atq; materiā ampliorē prebēdā deuotissimis auribus tuis
quedā de mea passione breuiter explicabo

U De quibusdā xpi passionib⁹: ⁊ qualit̄ ver⁹ amator se eisdem
det ⁊ format: ⁊ qre de⁹ p talē mortē voluit gen⁹ hūanū redimerē

Passio.

Ante diem festū pasche vlti

ma cena iam facta cū discipulis: instāte tpe transit⁹ mei
ex hoc mūdo ad p̄em. Egressus cū. xi. aby in montem
oliueti: vbi scūs in agonia cū plixius orassem: ⁊ itelligerē tam
crudelia supplicioꝝ genera iam mihi iminere: tūc scūs ē sudor
me⁹ sicut gutte sanguis decurrētis in terrā. Uix enī credibile ef
fet alicui homini viuētī sub celo: q̄les angustias ⁊ q̄s vebemen
tes ac trībiles mortis p̄suras natura delicata mortē horrēdo ī
eius p̄sentia tūc p̄sensit. Postea venērūt filij tenebrarū hostilit̄ q̄
me durissime captiuātes ⁊ crudelissime ligantes ad ciuitatē re
dixerūt: noctē illā sacrilegī diuersis supplicioꝝ generib⁹ in me
expēderūt: ⁊ se penis meis faciātes. ludibꝝ ⁊ vberib⁹: iurys
⁊ obprobꝝ inumeris me afflixerūt: faciē meā amabilē turpit̄
cōspuebāt: oculos yelabāt: collū cū subsānatiōe pcutiebāt. **Da**
ne aut̄ scō in atrio cayphe veritatē confitendo reuz mortis me
eē cōclamabāt: mānis q̄q; viscerib⁹ ipa q̄ me genuit super me
doluūt: ⁊ irremeabilib⁹ lacrimis fleuit cū me in tātis obprobꝝ
⁊ āgustys vidit. **Deiñ** añ p̄fidē pilatū fui adduct⁹: accusat⁹: cōdē
nat⁹. Inimici mei trībilib⁹ oculis me ituebant: ⁊ tāq; gygātes
steterūt cōtra me. **Ego** aut̄ māsuete tāq; agn⁹ māsuēt⁹ q̄ portat̄
ad victimā stabā demisso capite: patiētissimo corde. **Post** h̄ ab
herode alba veste idut⁹ tanq̄m fatu⁹ illusus fui: corp⁹ meum for
mosū flagellis acerrimis vberauerūt: caput delicatuz spinis pū
gētib⁹ p̄forauerūt: facies mea amabilis sputis ⁊ sanguie d̄fluen
te sordebat: ⁊ sic tandē cōdēnatū miserabilē: cruce humeris pro
pꝝ supposita ad locū supplicij eduxerūt: clamātes valent̄. **Tol**
le tolle. cruci

Discipulus **O** sūma pietas si tam
fige maleficū. **amara** fuit tue passiōis
inchoatio: heu q̄lis erit tāti doloris exit⁹ ⁊ cōsummatio. **Reuera**
animal irrationabile tā crudelia pati eēt mihi videre miseria:
q̄ntomagis te oīm creatorē ⁊ speciosissimū hoīez sustinere tam
imania tormēta ⁊ supplicia: merito p̄ide ex itimo cordis affcū
⁊ totis p̄cordys meis cōpatiet̄ tibi aīa mea. **Sz** vnum ē qd̄ a te
scire desidero: de quo etiā non desino mirari. **Ecce** q̄renti mihi

10

tuā diuinitatē: ostēdis humanitatē: querēti dulcedinem p̄fers
amaritudinē: petēti mamillas sugere: das robusta certamina d̄
certare. **O** eterna sapia cur hoc facis: vel q̄d p̄ hoc vis oñdere:
Sapiētia Notū sit tibi q̄ nō dat̄ pueniri ad diuinita
tis altitudinē vel iustitatā dulcedinem: nisi
tractis pio quodā fidei ac dilcionis affectu p̄ hūanitatē et passi
onis mee amaritudinē: et q̄to hac neglecta quis ascēderit alti⁹
tāto cadit p̄fundius. **H**ec ē enī via p̄ quā itur: hec porta p̄ quā
introit⁹ ad desideratū finē cōcedit. **Q**ua p̄pter depone nūc oēm
cordis tui formidolosū timorē et idue animū virilez. **C**ōstanter
age et in acie fortit̄ mecum cōsiste: q̄ nō decet famulum deliciarū:
vbi viderit dñm suū tam strēnue decertare. **R**espice oculo men
tali numerū fortitū dauid: inē quos si spūalit̄ eīno regi militatu
rus annumerari desideras: necesse ē vt pristinā ignauitā d̄ponas
et exēplo triū fortitū dauid inē aspera videlicet et aduersa equani
mit̄ te habēdo tanq̄ p̄ mediā acie trāseas inimicorū: ac de cister
na betbleemitica aquā hauriēdo: potū desideratū sūmo regi of
feras: teip̄m videlicet exponēdo cūctis laborib⁹ vt eius solū pa
reas bñplacito volūtatis. **I**ndue sicut gygas stola bellica: acci
pe armaturā meā: nō p̄cedat s̄ sequat̄ armiger dñm suū: q̄ de
calice de q̄ bibi potaberis: et aduersa q̄ ptuli: tu q̄q̄ p̄ posse spiri
tualit̄ patieris. **N**epe cor tuū ob mortificationē q̄tidianā sensu
alutatis rationi cōtrariātis: et ipetū multarū tribulationū te di
lectiōi mee disponētū āgustiabis: et quodā modo sudore sāgu
neo p̄fundet̄. **O**rtū q̄ppe plātationū tuarū roseis florib⁹: angus
tys videlicet et tribulatiōib⁹ impinguare desidero. **I**nueteratas
nāq̄ in te cōsuetudies vincēdo captiuaberis et q̄si ligaberis: ab
aduersarijs q̄q̄ meis occultas calūnias et manifestas iniurias
ac verecūdias sustinebis. **S**z et passionē meā i pectore tuo. tāq̄
mat̄ fidelissima i suo pectore iugit̄ portabis. **R**ep̄hensiōes et iu
dicia iusta a multis patieris. detractiōes multas ab emulis ha
bebis. et q̄si spinis caput tuū coronabis: cū spūalia exercicia tua
inuidie stimulis sup̄pment̄. **P**ost h̄ mecum extra castra educeris
simulq̄ ip̄peria mea portabis: q̄n̄ teip̄z et p̄p̄riā volūtate et oēs
creaturas de salute te ip̄ediētes deserueris p̄ posse tuo velut hō
moritur⁹ cūcta deserit in vltimo exit⁹ spūs sui. **I**git̄ forti aīo es
to: et p̄para aīaz tuā ad tēptationē: q̄ q̄ v̄tura sūt ānūciaui tibi
Discipulus **D**iudiciorū dei abyssus ip̄scrutabil̄
osa. **C**ur si dicere licet nō decreuisti saluare genus humanum

per aliū modū magis quietū. **O** si liceret dicere miseris ad te. q̄
re sic fecisti: nūqd in tua et̄na sapia nō potuisti iuenire aliū mo-
dū p̄ quē ⁊ miseris saluares: ⁊ tuā nobis dilectionē ostenderes
vt sic ⁊ teip̄z a tātis dolorib⁹: nosq; cōpassiōib⁹ tātis supportas-
ses: Merito p̄de olim p̄pheta sc̄us occulta animaduertiōe cōsi-
liū hoc q̄si ipugnare ausus ē dicēs. Quā futur⁹ es velut vir va-
gus: vir fortis q̄ **Sapientia** Diuina substantia oēm
nō potest saluaſ. **Sapientia** formā quā intellc̄us hu-
manus attigit sua v̄tute excedit. Vñ sic nō potest ip̄az app̄bēde-
re: ita nec p̄funditatē ip̄i⁹ iudicioz: per q̄ creata oīa suū finē sor-
ciunt poterit iuestigare. Proinde a talib⁹ q̄ a solo diuine volū-
tatis b̄i placito depēdent a nimia ⁊ curiosa inq̄sitiōe cauēduz ē
ne videlicet scrutator maiestatis opp̄niat a gl̄a. In hac aut̄ mi-
mēitate de⁹ p̄ suā oīpotentē v̄tute: humanā naturā mltis alijs
modis recupare poterit: s; st̄tib⁹ cōditiōib⁹ vt nūc nullus alijs
cōgruētior modus erat. Autor enī nature in sua operatiōe nō
attēdit qd̄ sua v̄tus p̄ualeat: s; qd̄ vnicuiq; creature congruū se-
cundū suā naturā existat. Cū aut̄ hō paucissimas v̄itates reruz
etiā naturalū ⁊ inferiorū: deductiōib⁹ sciētificis ob ip̄fectiōez
intellc̄us hūani sciat: ⁊ easdē nō nisi cū max̄o studio ⁊ diutino
labore tandē conq̄rat: itēq; naturalit̄ de visibilib⁹ ad inuisibilia:
de corp̄alib⁹ ad sp̄alia p̄cedat: quō q̄so cōgruēt⁹ diuina myste-
ria sciri poterāt: max̄ieq; illa p̄clara fidei p̄ncipia oēz facultatez
intellc̄us excedētia: nisi vt ea sapia diuina carne induta: vtpote
veritas ifallibilis reuelaret: vt sic inuisibilia dei a creatura mun-
di p̄ ea q̄ sc̄a sūt itellecta cōspicerent: sempit̄na q̄q; v̄tus ei⁹ ac
diuinitas p̄ assumptā hūanitatez nota fieret. **H**omo etiā q̄ p̄ior
dinatā delectationē gaudia amiserat: q̄liter ordinat⁹ q̄ p̄ tales
tribulationē amissa recupare debuerat: **A**mpli⁹ aut̄ cū via q̄ du-
cit ad vitā sit arda ⁊ semite āguste: ⁊ añ incarnationē fuerūt mi-
nus trite: q̄liter poterat h̄ via lenior fieri nisi hoc mō. vt ip̄e qui
hāc tradidit p̄iret: ⁊ viā laboriosā amarissime patiendo aliena-
ret: ⁊ sic facili⁹ creature fieret: cū ip̄az creator p̄cedēdo tāta se-
dulitate calcaſset. **P**erpēde adhuc ex temetip̄o: si morte obnox-
ius iudicialit̄ plectēduz fores: si q̄s ictū ferietis p̄ te exciperet ī
corpe suo: ⁊ te illesū abire p̄mitteret: quō maiorez caritatē ⁊ di-
lectionē tibi oñdere posset: vel debitozē sibi cōstitueret: teq; ad rea-
mandū magis icitaret: **I**nfroga singulas creaturas ⁊ docebūt
te ordinē toti⁹ v̄uersi ⁊ r̄idebūt tibi: q̄ sc̄oz nullū cōgruētiorē ⁊
pulcriorē modū seruāda fuerat iusticia simul ⁊ m̄ia ostendēda.

Via angusta
folio 40.

simile 1.

no. 10.

natura hūana exaltāda: bonitas diuina effundēda: deniq; celū
z tra pacificāda: q̄ cū dolore passiōis tāti mediatoris z amari-
tudie mortis ip̄i. **Nec te labor elcōz t̄reat aut aduersa picula**
frāgāt. Ip̄a nāq; ineffabilis p̄ntie mee suauitas z amoris dulce
do admiranda aut nō sentire aut leuissime ferre faciet aduersa
oīa: vnctiōe magistra. Quis enī p̄uilegio sp̄ualis consolatiōis aut
ḡza sup̄ne visitatiōis āpli gaudet: q̄ q̄ durissimas p̄pter me tri-
bulatiōes sustinet: amaritudinē teste min⁹ curabit q̄ nuclei dul-
cedinē frequētī p̄gustauerit. Itē athleta q̄ fortē z p̄piciuz adiu-
torē in cōsictu habere dinoscit: p̄ magna pte iā triūphasse spe-
rat. Itē nō decidat cor tuū: s; passionē meā sp̄ in mēte habeto:
z eā in corde tuo q̄si in libro scribe: z te ei q̄ntū vales studas cō-
formare. Nūc vō amaritudinē salutare passiōis mee tibi affec-
tuosius iculcare cupiēs: ordinē narratiōis ip̄i vlteri⁹ p̄sequimur.
Eductū me extra castra suspēderūt in crucis patibulo in t̄ du-
os latrones: ad s̄ solū vt mors mea turpior apperet. Cū sic fix⁹
manerē: z sensissimis dolorib⁹ mortis circūdarē eēm: oculi mei
luciferi fuerūt cōtenebrati: aures diuine derisiōib⁹ replete. **Olfac-**
tus p̄pt̄ malū odorē afflic⁹. Os meum dulcissimū felleo potu a-
maricatū: p̄cusserūt me: vulnerauerūt me: z durissimis castigati-
onib⁹ carnē meā lacerauerūt. Ita vt atroces ic̄ sanguis vñ erū-
pētēs seq̄rent: z p̄ corp⁹ delicatū sparsim dcurrētes: ip̄z cruenta-
tū sanguie cūctis deniōstrarēt. **O si vidisses me in illa hora taz**
miserabilē p̄dentē in patibulo: defecisset tua aīa p̄ dolore. En
in hora z in tpe illo flebili spaciōsa t̄re latitudo mibi defecerat
ita vt nō haberē vbi caput miseris fessuz reclinarē: s; iclinatū
depēdebat. **Collū meū alapis z p̄cussiōib⁹ afflixerāt: faciē meaz**
elegantē sputis imūdā reddiderant. Pro viuīdo colore palloz
ymbrosus vultū occupauerat: z tota formositas mea intantuz
exticta fuit z emortua: vt aspect⁹ mibi debit⁹ iā nō esset: s; q̄si le-
p̄i alicui⁹ aspect⁹. **Discipulus.** **Q̄s mibi det iaz i**
viluisse putare. hac hora tuā hanc
faciē amabilē sub hac lugubri forma iux̄ votuz p̄spicere: ipsāq;
p̄fundere vehemētissimo ymbre lacrimarū. **O speculū mūditiē**
v̄tutū z ḡzarū oīm pulcerrimū obiectū: in quē d̄siderāt āgeli p̄
spicere: iocūdissimisq; obtutib⁹ suos gaudēt oculos defigere fe-
licitate idefessa. Quis dabit cordi meo tā eximīū z p̄cipuū op̄as-
siōis affectū: vt sua ex imēsitare oīz singulari amore flagrātium
motiuas sup̄et op̄asiones. **O si possem oīz oculoꝝ vberes lacri-**
mas effundē: oīūq; liguarū motiuas z flebiles voces habere
vt passioni tue tanto efficacius daretur rependere vices.

ius sup ab h
affectionis

Sapientia Nemo meli⁹ passiōi mee repēdit vices q̄
q̄ nō v̄bis solū: s; z fcis ipaz p̄seq̄t q̄ stig
mata id ē cruci opa iugit i suo portat corpe: se meis hūilit⁹ o for
mādo vesti gys: p̄sp̄era videlic; calcās: aduersa nō formidans
q̄ ardēti sp̄ d̄siderio ad culmē tēdit sp̄ualis p̄fectionis. Dico tibi
q̄ nec tot lacrimarū ymbres: q̄t aquarū sūt gurgites coram me
cēnt tā acceptabiles: q̄uis etiā pie lacrimae ex affcū o passiōis p̄
cedentes: amabiles z **Discipulus** Anantissima
grate corā deo existūt. **Sapientia** sapia idcirco q̄
lif me tibi in p̄dcis passiōib⁹ cōformare debeam: cupio edoceri.

Sapientia Auerte oculos tuos ne videāt nociua: aū
res ne audiāt vana: z p̄ dulcib⁹ amara su
me. Corpis tui sup̄fluas z iordīnatas amoue d̄litas: cordis tui
pacē z q̄etē in me solo req̄ras: cūctas tribulatōes gaudentē reci
pias: mala illata patientē sustineas: z despectabil⁹ ab oib⁹ videri
cōcupiscas. Disce volūtates tuas in oib⁹ frāger: z cōcupiscētias
carnis tue ob amorē saluatoris p̄ te morient⁹ iugit mortificare
Hec sūt fili mi: h̄ sūt inq̄ p̄ma p̄ncipia q̄ tibi ceterisq; amatori
bus t̄didit eīna sapia: q̄ in h̄ libro apto videlic; corpe meo cru
cifixo: sicut vi.

Discipulus Tā copiosa z imēsa ē
des sūt exar̄ta. **Discipulus** redēptiōis tue fidlitas
z cūctoꝝ excedēs īgenia mortaliū: vt etiā postpositis oib⁹ ceter⁹
b̄nificijs mltiplicib⁹ sola passiōis ex amore p̄cedētis tā larga in
mēsitas z tā pia fidlitas sibimet totū in se iure rapiat d̄lctionis
affectū. **S; nūc o eīna sapia aīa mea iterō a te audir̄ vebemēf**
fitit: h̄ qd̄ miseris tā dulcē sapit. Quid obsecro vult sibi tantus
amor: vl̄ qd̄ cogitasti q̄ tā amar̄ pati voluisti: q̄re tibi p̄i nō pro
uidisti z p̄pici⁹ tibi fuisti. Leni⁹ nāq; absq; oi dubio h̄ facer̄ licu
iss; si pla **Sapientia** Amor⁹ magnitudo h̄ me facer̄
cuisset. **Sapientia** nō pmisit. Caritatis flāma itū
desenit q̄ i nullo p̄cere voluit: nil odescēder̄ admisit: h̄ nāq; in
tū in me exarsit vt null⁹ vnq; sitiēs tā feruide lipidissimos aq̄
rū fōtes d̄siderauerit: aut moritur⁹ vitā cūctis mortalib⁹ optata
affectauerit: sic ego ex amore sitiui p̄ctōres saluos facere: z me
eis amabile exhiber̄. Facili⁹ dies iā p̄terita reiterabit flōzes ab
inicio mūdi arefcī reuiniscerēt: plularū gutte innumerabiles r̄
colligerēt: q̄ mensurari aut estiuari possit caritatis z d̄lctionis
mee imēsitā icomp̄hēsbil⁹. Un̄ z corp⁹ meū formosū dolorib⁹ i
numer⁹ tāq; q̄busdā amoris signacul⁹ tā mltiplicē o signatū fuit
q̄ nō inueniebat nec spaciū vni⁹ p̄cti i meo corpe crucifixo qd̄ n̄
dolor z amor singlarī fluceret: z h̄ tā in p̄nti tibi aliqlit̄ vider̄

principia p̄ma

Delectio christi
vna nos mag
charabilis

no

dispēfatiue ꝛcedit. **U**ide nūc manus meas vtrasq; lōgas ⁊ pul-
cras: clauis acerrime ꝑfossas: brāchia atrocif extēsa: pedes ꝑfo-
ratos: cūra admodū fessa: ⁊ violēta quedā cācellatiōe ꝛstricta
Respice dilatata corpis mēbra tā arte inclusioni mācipata: san-
guineq; resþersa ⁊ ꝑfusa. **C**orpus meū iuuenili decore venustū
a flore suo decidit ⁊ emarcuit. **A**sꝑrimū crucis lignū erat delica-
ti doꝛsi reclinatoriū: corpus meū ponderosum clauis cōfixum:
deorsū sua mole trahēbat: ⁊ inde dolor vulnerū meoꝝ augeba-
tur. **Q**uid plura: a plāta pedis vsq; ad verticē seuissimis vulne-
ribus ⁊ amarissimis doloribꝫ repleuerūt me. **D**eduxerūt ī lacuz
mortis vitam meā: non pepercerunt sꝫ inebriauerūt me amari-
tudine: ⁊ exq̄sitis cruciatibus regē glorie vexauerūt. **E**t hec oīa
amoris vulnera cū magno sustinui cordis desiderio: vt meo li-
uore peccatoꝝ vulnera sanareꝫ: ꝑ ꝑctōribus miseris satisfacere:
⁊ omnes redire volētes patri celesti reconciliare.

Qualiter aīa que spōsum ꝑ peccatū ꝑdiderat ipꝫ sub cruce
ꝑ feruidā penitentiā iuenit: xꝑi passione adiuuāte.

Es fūdite lacrimas oculi mei

plorare ⁊ nolite deficere: leta huius mūdi vniuersa ab-
scedāt. **C**uncta q̄ mihi solacia videbant eē ꝑocul rece-
dāt: ⁊ me solitudinē meroris amicā: tristicie sociā quereꝫ fināt.
vt deslere possim repētina mala q̄ mihi ex peccatoꝝ nebula sup-
uenerūt: ⁊ me quōdā letis successibꝫ gaudentē: ⁊ iuuenili floren-
tē decore ad ꝑsentē miserā deduxerūt. **A**d temetipam igitur o-
aīa mea itꝛoꝫ recurrēs ⁊ labētia cūcta supꝑredies vastaz soli-
tudinē ꝑfundissimarum tristiciarū ꝑquire: ⁊ excelsos mōtes
rememoratarū miseriarum ꝑete: cordeq; sauciato: voce flebili:
⁊ euulatu miserabili exclama tam valide vt montiū ⁊ collium
alta cacumina aerisq; excelsa auspicia vsq; ad supꝑmi celi ꝛuera
vox ista lamētabilis ꝑtingat: ⁊ ad aures illas pietate plenas ce-
lestiū spirituū ꝑueniat: talibusq; clamoribꝫ eosq; aggredēꝫ ⁊ dic
Lapides viui: mōtes excelsi: cāꝑi luinosi syderarum māfionū
quis mihi det vt ignis ille vehemētissimꝫ calor nimio ꝑcordia
mea adurēs: ⁊ lacrimae amarissime vberime iā ꝑfluentes vos
moueāt ad ꝛꝑatiendū mihi: ⁊ ad leuiādū dolorē meū: dolorem
ytiq; incōꝑabilē cordi meo vim facientē aīe viscera cruciantē:
⁊ me ꝑremētem medullitus. **D**eu me infelicem siq̄dem spon-
sus ille celestis me sua caritate ꝑreuenērat ⁊ enutrierat: in spon-
saz elegerat: anulo suo subarrauerat ⁊ ornauerat multipliciter.

Quo me ꝑ-
passio

Amis christi
rationis.

Mel et lac ex eius ore mellifluo frequentius suscepi. Osculo oris
sui interdum pfruitus sum. Nonnumquam etiam me amplexu spirituali spiritualis
ille spiritus liliorum amator lenierat et repleuerat multiplicibus bo-
nis. At ego misera omnibus his ingrata cum in honore eorum non intellexi
sed ab ipso aufugi: recessi: apostataui: ve mihi quod ipse perdidit: ve mi-
hi quod unicuique cordis mei gaudium dereliquit: dereliqui venam aquarum
viventium dominum. **A** dilecto dilectam quodam me alienaui: ab ipso me in
fideliter sepaui. **D**eum me miseram ad quod hoc facere volui: **C**ur ipse
deserui: **E**ya quot et qualia cum ipso perdidit: **M**e ipsa etenim amisi: et om-
nes celestes spiritus offendi. **T**ristitia venerunt: solaciose quibus me dereliquit
dereliquerunt. **S**edeo nuda vana ac desolata: confusione et ignominia
plena: quod mei falsi amatores ymmo veri deceptores: perdidit de-
ceperunt me et miserabiliter dereliquerunt. et omnibus bonis quibus a di-
lecto ditata eram spoliaverunt. **O** honoris amissio: gaudiorum perdi-
tio: omniumque consolationum privatio: quod vna hora venit universorum desi-
derabilium meorum plena destitutio: de cetero consolari non potero
sed hec erit mihi maxima consolatio: nullam consolationem recipere: sed se-
gemere ac flere: donec miserabili morte perfungar. **V**e mihi quo-
me vertam: ad quem ibo: quis me consolabitur? **E**cce enim totus mundus
me dereliquit: quod dilectum meum dereliquit. **D**eum me: quare hoc feci? **O** quam
miserabilis hora: quam huiusmodi quidem mali extitit conscia. **O** rubescetes
rose et lilia albescetia: ac viole iniolate: anime videlicet sancte et immacu-
late: intuemini nunc quem profero serotinum florem: attendite et videte me
spinetis consimilem et ponite ad cor quibus citissime marcescit et decidit
flos ille quem hic mundus carpit: quod de cetero nil restat ut vivus
moriar: flores marcescant: iuuenis ante tempus senescat: et sanus languis
dus fiat: sed hec omnia dissimulare leuiter potest: at hoc solum quod tuam ama-
bilem et paternam faciem offendi. et te dilectum contristavi: hoc mihi infer-
nus est et dolor super omnes dolores. **O** mi dulcis mente deficio cum reco-
lo quantum me caritate et dilectione proueneras: cum quanta dulcedine ad-
monebas: et quam amabiliter me ad te quodam trahebas. **N**e permit-
tatur dolor eo quod omnibus his ingratus fui: quod tanta bona tam modicum cuius.
tantum thesaurum tam leuiter abiici. **O** mortis infelicis optata presentia
ad quid retardas: cur me non tollis? **O** cordis humani fortitudo
pualida: quod tanta patiendo non deficio. **O** cordis mei duricia ferrea
quare nimio dolore primo et non dirupo: **O** baudite me diuini flo-
res. et condolere omnes per amatores. **E**go illa quondam dilecta nomine
excellensimo decorata: sponsa summi regis appellata fui. **O** liuam
pulchram: vberem: fructiferam: speciosam vocauerat dominus nomen meum.
Deum me infelicem: quod nunc non sum digna vocari ipsius focaria lotri

11.
cis officio deputāda. **O**culos meos pre rubore ⁊ verecūdia neq̄
q̄ de cetero audeo leuare: s; neq; os meū ampli⁹ ad ip̄z aperire
O cordis angustie. Angustie nāq; sūt mihi vndiq;. **E**t qd eligā
ignoro. **D**ilectū enī absq; spe recuperandi pdidisse: ḡuius ē ōni
morte ip̄z vō sicut pri⁹ rehabere: apud tristissimā aīaz meā iudi
cat̄ ip̄ossibile. **E**n quō vndiq; coartoz in toti⁹ mundi latitudine
spaciosa. **A**tq; vtinā in solitudine vastissima eēm: vbi oculus hu
man⁹ nō me videret: neq; auris audiret: vt me liberi⁹ clamori
bus ⁊ fletibus faciare possem: qz hoc finis cōsolatiōis mee exis
tit. **O** peccatū qd mihi cōtulisti: **O** infelix culpa ⁊ laboriosa vo
luptas: ad quē me miserū statū pduxisti: **O** mūdus imundus:
deceptiōe ⁊ fallaciaruz vtigine plen⁹: ve ei q̄ tibi famulat ⁊ vo
lūtati tue se subycit. **O** q̄ntis hic tribulatiōib⁹ ⁊ miseris angus
tiabif: nā ⁊ si exterius blādiri videat̄ iterius latet tñ qd morde
at. **E**t si a foris seren⁹ videat̄: ifinita tñ occurrēt q̄ aīam miserā
iugit̄ affigāt. **D**eu beu decep̄rix q̄nta mihi i inicio pmisisti: dū
me decipe voluisti: dulcib⁹ litteris: crebrisq; munusculis mihi i
fidias posuisti: v̄bis suauissimis ⁊ ad alliciendū cōpositis: velut
syzenarū vocib⁹ fistularūq; dulcissimis modulatiōibus sensuz
mihi abstulisti: vultu meretrico: guttere mitenti: ridētibusq;
oculis cor stulti trāfixisti. **A**quā petēti: vtrē cū lacte aperuisti:
⁊ me dulci toxico ⁊ suauī absinthio iebriasti. **P**omella pulcraz
suauia ob solā gratitudinē fulgētia manu pp̄ia exhibuisti. **R**o
sas de rosario pro munere dedisti. **J**urasti⁹ valide qd me sum
me diligeres: nec vnq; mihi letis successib⁹ psperisq; euētibus
deficere velles. **O** callida vulpecula: o vipera venenata. **E**cce
his alysq; inumeris falsis blādicijs me irreticū post te i mortē
traxisti: sic cū ouī ram⁹ viridis oñdit̄: ⁊ ad mortē leta gaudēsq;
pducit̄. **O** fera pessima: o bestia cruēta: nūc pūgis crudelit̄ quē
lenit̄ vnxiisti: atrocit̄ allidis quē lenit̄ leuasti: vocē syzene simu
lās: aculeū te habere pdis: ⁊ ecce oīa versa sūt in cōtrariū: dū in
sinu tuo me tuci⁹ req̄scere puto: capilli abscidunt̄: oculi eruūt
recedit spūs: robur tollit̄: ⁊ iimicōz gladyz inermis occumbo
Hec recolēs: hec mēte ptractās: in memetip̄o marcesco: scūsq;
sum mihi metip̄i ḡuis. **F**elix p̄inde aīa: regina merito diuitiarū
nūcupāda: quā aliena reddiderūt picula cautani: q̄ suā mētis ⁊
corpis seruauit inocentiā. **O** q̄nta felicitate talis etiā nesciēs p
fruit̄. **G**audeat vita pura: letet ⁊ aīa a cōcupiscētis mundanis
aliena: qm̄ semp̄ p̄sumit seua cōturbata cōsciētia. **N**ec plūbo ḡ
uioz: leone ferotioz: tonitruo terribilioz: absinthio amarioz esse

No
Madi. Zall
tuz 30. 2
40.

Confessio

cōprobat. **Hec** ē vernis interiora corrodēs qui non comedere
nec quiescēt finit: s; plerūq; etiā dormiētes horrore scutit. **Tot**
z tāta sunt q̄ inq̄natā conscientiā ledūt: q; hec incoīq̄nati vix
credere possent. **Creatura** enī tua tibi factori deseruiēs excādes
cit in tormentū aduersū iustos: z lenior fit ad bñficiendū his
qui in te cōfidūt. **Hec** dicit: q; hec dicere experētia docuit: z pre
sens amaritudo cordis mei amarissima ad hec me prouocauit.
Iā enī miseria me pueniēte cogor exclamare z dicere: q; malū
z amarū mibi ē reliquisse sp̄sum meū: z p̄ceptis ei⁹ nō obtēpe
rasse: quis mibi det mēbrānas celi habētes latitudinē: attrāmē
tū: maris excedēs q̄ntitatē: z cālamos tot quot sūt arborū folia
z pratorū gramina: vt p̄strigere possem dolore: simulq; damnuū
irrecupabile qd̄ incurri: q; dilectū meū dereliqui. **Veu** vt qd̄ in
hūc mundū nascebar: **Aur** in vtero m̄ris nō perū: tot⁹ deficio:
z qd̄ agā ignoro: qd̄ ampli⁹ moro: quid circuibor: qd̄ plozo: qd̄
amplius restat nisi vt meip̄z despiciā: z in baratrū infelicis des
peratiōis a facie glorie dei. **Sapientia** **An** ignoras:
me proyiciam desolatū. **Sapientia** qm̄ periculo
sa res ē desperatio: **Desperare** etenī de salute tua nullatenus de
bes: q; ego veni in hūc mundū q̄rere z saluū facere qd̄ perierat
Discipulus **Q**uid ē hoc quod audio: qd̄ tam dul
citer sonat in aurib⁹ meis: in homine
misero z ca **Sapientia** **Q**uid factum ē: q; me nō re
ne abiccto: **Sapientia** cognoscis quō sic corruēs in
terra collapsus es: nuq̄d pre dolore nimio alienationē mentis
filii mi pateris: **O** dilecte mi. **Ecce** ego sū illa eīna sapia: celestis
p̄ris filius: misericordie baiulus: clemētie dux: z legifer pietat̄.
qui abyssūz m̄ie oibus creatis spiritib⁹ ex sua īfinita incōp̄chē
sum aperui: teip̄m ōnesq; ad me redire volētes sinu pyssimo re
cepturus. **Agnosce** vultū meū: ego enī sum q̄ paupertatē sustinui
vt te ditare: mortē ptuli amarissimā vt te viuificarē. **Ecce** ego
hic sto mediator dei z hoīni: reseruata habēs stigmata crucis: ī
terponēs ip̄a districto iudicio eīni p̄ris z cunctis peccatis tuis.
Nūc noli ḡ timere. **En** ego sū frater tu⁹: sp̄sus tuus pat̄us tibi
misereri z tegere peccata tua z p̄ycere in pfundo maris: z sic re
mittere q̄si nuq̄ fuerit dūmodo ouerti z de cetero tibi voluer
caueri: lauare in sāguie meo: sāguie inq; agni imaculati: amore
plenissimi z roseo colore p̄fulgēti. **Leua** de fra caput tuū: aperi
oculos tuos: z aie q̄or esto. **Ecce** p̄ferē tibi stola prima: dat̄ anu
lus itelligētie: z calciamēta exhibent̄: vitulus saginat⁹ occidit̄.

folo. 23.

12
nomē amabile redditur: vt sponsa eterni regis sis et appelleris.
Etenim nō corruptibilis auro et argento: s; p̄cioso sanguine meo
te redemi: et cū tanto labore adquisiui: vt non īmerito debeam
gaudere de salute tua: et ad veniā eē facilis. **Mirū ē** et valde mi
randū qđ dicere volo: certissima tñ et idubitata fide tenendum
Ecce si tot' mūdus eēt globus igne': et in medio ei' de stipula li
ni pugillus vn': hic ex naturali sua īclinatiōe nō tam cito flam
marū incēdia recipet: sicut abyssus miserationū mearū pctōrē
penitentē et cōverti volentē: qz in illa actiōe naturali aliqualis
licet minima et īperceptibilis req̄rere morula: s; nulla penit'
mora in' penitētē et remittentē in' gemētē et gemit' exaudiētē:

Discipulus **D** pañnarū viscerū pietas iaudita. **D**
fracnc fidelitatis dilectio stupēda. **D**
vnicū cordis mei gaudiū: tu ne illū abiectū pditionis filiū dig
naris adhuc recipere: nūqđ nō mihi reo mortis oibus iniqtati
bus obnoxio: gratiaz vis īpendere. **D** grā singularis. **D** benignitas
ienarrabilis. **D** diuine mīe pelag' infinitū: cūctis mortali
bus icomphensū excedens īgenia: superās vota: deniq; supgre
diens merita vniuersa. **Qui ergo rei grā flecto nūc genua cor**
dis mei ad te pat' misericordiarū: et ī terrā puolut' p̄sterno me
corā pedib' tuis clemētissimis: grās agens ex ītimis p̄cordys et
peto vt respicias vnigenitū tuū filiū: quē ex nimia q̄ nos dilex
isti caritate in mortē tradidisti: vt p̄pter multitudinē dolorum
eius oīm iniqtatū mearū obliuiscaris. Recordare q̄so mīarū
tuarū et p̄missionū antiquarū. Equidē tu ore tuo scō quondam
mūdo per diluuiū pdito signū recōciliatiōis tradidisti dicens.
Donā arcū meū in nubibus: et recordabor federis mei qđ pepi
gi vobiscū: et erit signū in' me et terrā. Eya respice nūc pyssime
pater arcū illū tunc p̄figuratū scz dilectissimū filiū tuū in cruce
suspēsū. Considera diligētissime quō ex omni pte ē expāsus
et ptensus: vt libeat dinumerare oia ossa ei'. Ecce qualif man'
eius et brachia ceteraq; mēbra validissime sunt extēta: vulneri
bus attrita: sanguine pfusa. Dec q̄so ītuere et per īpius vulnera
tu n̄ra sana vulnera: ac diuitte pctā. Memento dñe q̄re miseri
cors et p̄ mīarū dicaris. Nā ex eo videlicet q̄ oīm miseratoz
misereris. et īiuriarū in te cōmissarū nō memineris atq; pctōz
obliuiscaris. Nō enī p̄pter iustos q̄ nō indigēt penitētia: s; p̄p̄
nos qui peccauim' et iniq̄ egim' misericors appellaris: aut nū
quid solos iustos et inocentes quozū vita eximia et celibata no
bis cōtinue in exemplū relegit: auricularios in secreto ponere

decreuisti: et eos solos gratia et amicitia tua singulariter decorare
disposuisti: aut nunquid innocentium dominus tuus: nonne et penitentium:
ynimo et penitentium et eorum qui conuertuntur ad cor. Nonne ubi
abundauit delictum: et gratia superabundare consueuit. Igitur ad te
patrem misericordiarum confugio: protectionis tue gratiam quero. **Ans**u
per affectu quocumque feruidissimo amplexu precordiali o fili regis eterni
me intus extenta et nuda constringo brachia tua sanguine cruciata:
nolens a te neque uiuere neque mortuum unquam separari. **Probre** o dulcis
et pie pater remitte mihi. Remitte mihi propter amorem unigeniti
tui peccata mea: quibus iram merui et malum coram te feci: quia tantus
est mihi pro peccatis meis dolor: ut potius mille mortes vellem
sustinere: quam te pater piissime de cetero unquam offendere. **Omnes**
namque calamitates quas patior: seu etiam infernum quem demerui. aut
purgatorium seuissimum non tamen pondero: nec me tamen contristant
sicut offensa qua te creatorem meum offendi. **Te** inquam o dominum
meum et deum meum. redemptorem meum et unicum cordis mei gaudium
quod te contristauit vel aliquam irreuerentiam exhibui. **Uti** et si possem
nunc omnes celos replere clamoribus irremedialibus: et tantam vini
cordi meo inferre ut mille scissuris frangeretur: hoc mihi esset op
tabile pro omnibus solacijs que habui omnibus diebus vite mee: et qua
to mitius mecum agit tanto amplius lacrimosus animus affligitur
eo quod tam pio amico et patri fidelissimo tam ingratus fui. **Sed** nunc tu
doctrinam discipline dei o eterna sapientia. doce me obsecro qualiter
tua stigmata dulcissima et suauissima in corpore meo deferam: qua
liter ipsa iugiter in memoria retinere debeam: ut saltem per hoc ostend
dam celeritatis et frigiditatis quam gratiam referam pro tam innumeris
bonis ex superabundantia pietatis tue largiri mihi misero collati.
Sapientia **Te** ipsa et omnia tua mihi offeras: nec ob
lata aliquando resumias: et non solum a super
fluis sed etiam interdum a licitis abstineas: et ecce manus confirmas cru
ci mee exhibuisti. **Quod** bonum est debes facere: et mala illata equi
nime sustinere: animumque tuum mutabilem ac sparsas cogitationes
debes recolligere: et recollectas in me summo bono firmare: et pe
des tuos cruci affixisti. **Uirtute** animi et corporis non permittas
accidiose tepescere: sed ad similitudinem brachiorum meorum iugiter in
meo famulatu extendere toto conamine stude: fessus et fatigatus
ex labore quocumque gratias age et patienter sustine. **Motus**que sen
sualitatis viriliter restringe: et sic lassitudini et violentie quam crura
patiebantur respondebis. **Porro** caro mea refloreat pro carnis tue de
uotam rationabilemque mortificationem. **Sed** et dorso meo crucis ex

13
asperitate afflicto dulce reclinatoriū ad quiescendūz facias per
diuersorū incōmodorū voluntariā p̄p̄sionē: animūq; corpore
pregrauatū semp sursum ad dñm habeas: mēbra tua iusticie et
sanctificationi exhibeas: sicut ea prius iusticie exhiberē solebas
cor. p̄mptū tibi sit ad omnia aduersa sustinendūz pro noīe meo:
z sic tanq̄m fidelis discipul⁹ cuz dño suo spūaliter crucifix⁹ z quo
dammodo sāguie p̄passiōis resp̄sus: mibi simil⁹ amabilisq; efficiet̄.
¶ Placētus super extincto feruore deuotiōis in diuersis perso
nis vtriusq; sexus moderni tēporis: quos x̄ps p̄ suā passionem
reuocat ad verū amorem.

Quomodo sedet sola ciuitas

plena populo: facta ē quasi vidua dñia gentiū. zc. Dum
quadā vice discipulus sapiētie mente lugubri periculo
sum statū iam huius mudi reuolueret: z q̄ntū amor diuin⁹ suis
tēporibus defecisset simulq; amor p̄uatus in plerisq; locis sub
forma religiosa furtiue succreuisset. Accidit vt int̄ lacrimosas
preces ad dei sapientiā effusas: spūali quodā ac dulci sapore op
primeret̄. Et ecce similitudo quedā subito affuit: q̄ eū de p̄dcis
plenius iformauit. Nā in visiōe apparuit peregrin⁹ paup̄ q̄daz
z exul foris stās: baculū in manu gestās: miseria z egestate ple
nus: iuxta quē videbāt̄ q̄si cuiusdā antiq̄ssime ciuitatis ruine:
cui⁹ muri z edificia q̄ndā pulcerrima: turribusq; ac fossatis por
tis z seris ceterisq; armaturis firmata fuerāt. Vis aut̄ q̄ deint⁹
erāt negligent⁹ agētib⁹ pars q̄dā citatis hostiū incursiōe dirupta
ē: q̄dā aut̄ ex negligētia inhabitantiū corruit: ea vō ps q̄ remāse
rat ruinā minabatur. Dinc ide adhuc rupturis q̄busdā in altuz p̄
minētib⁹. In hac citate appueit quedā aialia veluti mōstra ma
rina in effigie hūana: a q̄b⁹ p̄grin⁹ ille auxiliū petēs idignant̄ ī
pellebat̄: eiq; auxiliari cupiētes a nōnullis p̄hibebāt̄ p̄p̄ quod
turbat⁹ z omot⁹ ab eis repulsus recessit: z celū ac frā d̄ eos ī tes
timoniū iuocauit. Dec īquiēs discipul⁹ vidi: z ei⁹ significationē
mibi peto oīdi a te o eīna sapia q̄ cūcta nosti misteria z oīa scis
occul^{ta}. **Sapientia** Res mirāda z p̄passiōe dignissima
ta. **Ecce ego sū p̄grin⁹ ille hui⁹ citatis**
destruete: q̄ndā p̄nceps iclit⁹ z sp̄sus p̄clar⁹. Ciuitas aut̄ h̄ quā
vidisti ruinosaz ip̄a ē m̄f religio xp̄iana: q̄ndā feruida z duota
in q̄ tot fideles ab inicio nascētis ecclesie vnanimif z concorditez
cū duotiōe p̄cipua scāz z deo placētē vitā religiōe plenā duxerūt
q̄ sp̄retis oīb⁹ mūdānis ī solo p̄ditōis amorē flagrabāt: qui scis

meditatiōibus ⁊ bonis operibus semp̄ intēti sc̄i p̄os ⁊ proxios
edificabāt: neminē circumueniētes: neminē ledentes: s̄ in sim-
plicitate ⁊ sinceritate vitam beatā ducebāt: carnē suāz cū vicys
⁊ cōcupiscētys crucifigebant: exercicia magna ⁊ cōsuetudines
deuotioē plenas habētes: diuersorū monasteriorū ⁊ solitudinū
ac religionū viri: viri vtiq; virtutum fortissimi ac strēnuissimi
bellatores cōtra spūales nequicias iūmici: semetip̄os q̄q; pro d̄-
fensione veritatis ⁊ iusticie in mortē vsq; tradētes. **T**ales inq;
ciues illustres ac filios p̄clarissimos predicta ciuitas sc̄a mater
feruida religio parere ⁊ nutrire ⁊ ad prouectū vsq; p̄ducere so-
lebat. **S**ed prohdolor multis iā in locis his tēporib⁹ ac regioni-
bus p̄dicte ciuitati nō modicū incipit excidiū imminē. **C**uius
nāq; quibusdā ac eorū rectoribus negligē se habentib⁹: tota
structura spūalis edificij ifirmata ē ⁊ cōcussionib⁹ vastata: vt s̄
modicū qđ adhuc stare putat cōtinuis defectiōib⁹ perire videa-
tur. **T**am enī pleriq; eiusdē religiōis sc̄e filij ac p̄fessores in tan-
tā p̄teruā cōtra suos superiores p̄rūpere ausi sunt: vt pene nul-
lus correctiōi loc⁹ pateat: s̄ si dilecto adhibeat correctio peior:
scissura fiat. **A**rmati ei s̄btilitatib⁹ philosophicis: ac allegationi-
bus iuris sup̄fluis in mediū adductis man⁹ corrigētis neq; ad-
mittūt: s̄ saltū vltra t̄minos quos posuerūt p̄ces eorū faciētes:
cōtentiōib⁹ periculosis seip̄os ⁊ alios iuolūt. **O** certū iudiciuz
ext̄minij huius edificij spūalis. **O**uerissimū p̄sagiū future i p̄xi-
mo calamitatis: q̄ diu putas edificium hoc spūale poterit stare
submoto lapide āgulārī: ⁊ colūna subuersa totā structurā spūa-
lem cōseruāte. **C**ū videlicet p̄mpta ⁊ hūilis obediētia p̄iecta fu-
erit: ⁊ vnusq; hoc qđ sibi placet vel libet fecerit: nec q̄sq; dice-
re audeat quare sic facis: **D**eu heu vbi ē obediētia pauli simpli-
cis: mauri ⁊ quorūdā discipulorū p̄batissimorū q̄ antiquis patri-
bus ip̄ossibilia iparātib⁹ deuotissime obtēpauerūt. **S**ileat nunc
de hoc loq; lingua: s̄ deuota gemāt corda vniuersa. **N**eq; enim
de hoc loq; p̄derit: p̄derit t̄j tacuisse: nā bene tacuisse i hac ma-
teria ē philosophatū eē. **D**e paup̄tate aut volūtaria q̄ nutrix ⁊
fomentū ē toti⁹ religionis: quā quidā sc̄orū patrū in sp̄sā ele-
gerāt: qđ etiā dominā suā appellabāt: quidā etiā p̄ testamēto
suis carissimis eā legabant: quid dicam: **N**eq; enī iā a plerisq;
vt sponsa amat: sed velut ancilla saray foras eycif: duz proles
ip̄ius cōtra omnes: ⁊ manus oim cōtra eā eē videantur. **M**il-
le enī artes lucrandi querunt: ⁊ artes salutis operatiue i artes
lucratiuas trāsierūt: ita vt argutissima ouicula sit q̄ vl̄ modicū

63. 58.
folio 32.

Pauli
religiosus
obediētia

2
paup̄tate
folio 4.

no

14
de lana cōtra frigoris asperitatē sibi ob venatorū calliditatē ac
tonsoꝝ cupiditatē reseruare possit: et q̄ sub forma pecunie refer
uari indecēs indicat: dū i aliū ysum pietatē quidē p̄ferentē: re
aūt vera cupiditati deseruientē comitat: de eo quodāmō quasi
ydolū fabricat. Nepe peculū ad hoc in aliā spēm. s. libroꝝ vel
pamētoꝝ ecclesiasticōꝝ trāsserūt: vt dū iā habita defecerint: q̄si
de⁹ nō sit in israel deū accharon quē in marsubio reposituz hñt
cōsulere possint. **De castitate** aūt q̄ vtutū decor ē p̄sequi non
expedit nisi tātillū: q̄ p̄chdolor agni nouelli dū seuos iā lupos
fugiūt: et ad pastozū p̄tectionē cōfugiūt: i muscipulā deteriorē
cadūt: et dū dētes lupinos declinare cupiūt: insidiosis masticatio
nib⁹ arietū letali⁹ vulnerant: aut penitus occūbunt. **Quidam**
enī spēm hñtes pietatis: vtutē aūt abnegātes: dū notā i honesta
tis ex prodicione solis timēt icurrere: studēt clāculo latrocinia
aiarū exercere: violasq; celestis spōsi violare vel cōtrectatione
inhonesta maculare. **Vt** exemplo quozūdā sacerdotū mosayce
legis mittūt fuscinulā in ollā: et de his q̄ deo offerre deberēt ra
pinā exercēt: et q̄ totū sacrificiū cōsumere nō audēt: saltem liba
mina sacrificioꝝ qualiē sapiūt put p̄nt degustāt. **Porro** de ca
ritate que ē cōnexio toti⁹ spūalis structure qd dicā: exinanita ē.
Exinanita ē vsq; ad fundamentū in ea. **De**s enī que sua s̄ que
rūt: nō que alioꝝ: magisq; nūc locū habet periculosa detractio
q̄ sincera dilectio: et fraternū odiū fraternā caritatem supplāta
uit: ymmo et veri⁹ dicā p̄strauit caritatē: vt merito exclamare li
beat cū gemitu ac dolore ac dicere. **Unusquisq;** a suo pximo cu
stodiat. et in omni fratre suo non habeat fiduciā: q̄ oīs frat̄ sup
plantās supplātabit: et oīs amic⁹ fraudulē incedet. **Vir** frat̄
suū deridebit: et iimici hoīs domestici ei⁹. **Sagitta** vulnerās ait
p̄pheta lingua eoz̄ dolū locuta ē. **In** ore suo pacē cū amico loq̄
tur: et occulte ponit insidias: et q̄ se inuicem mordēt: prouocāt:
iuidēt: lacerant: timendū ne tandē abinuiçē cōsumāt: neq; aūt
ista et similia adeo occulta sunt vt nō sciant vel vt hec tanq̄ ab
scondita in lucē p̄ducant. **Sed** heu in omnē terrā exiuit sonus
eoz̄: et in fines orbis terre verba eoz̄. **Sanctas** aūt cōsuetu
dines et pietatis exercitia iuxta antiquoz̄ semitas patrū si quis
iā seruare voluerit derisioni patebit: et inter ceteros notā singu
laritatis incurrēs: vtpote dissimili⁹ alys viuens non modicas
iniurias sustinebit. **Que** oīa vigente adhuc pie memorie sancta
ac feruida religione i statu erant bono: atq; p̄fecto fuerūtq; tūc
pro certo aurea tempora: dies vtiq; salutis: q̄ a superfluis sibi

3
Castitas.

4
Caritas

5
Exinanita
pietatis.

Folio 35.

cauebāt: nec adulationib⁹ inseruiebāt: pro aliena dānatiōe: nec
cōtentiōibus nec brigis intēdere pmittebāt: sed opibus v̄tutū
sanctisq; studijs ac meditationib⁹ tēpus suū occupabāt. Et erat
illis cor vnum ⁊ aīa vna ī dñō: in cōmuni viuētes: ⁊ nō singuli
sibiip̄s cōquirētes: ⁊ iō erāt v̄ri ī omni v̄tute p̄fecti: de p̄dicti
aūt spiritualib⁹ exercitijs nō remansit nisi modicū ibi. Quedaz
nāq; cōsuetudines antiquae: velut hui⁹ spiritualis edificij partes
qualescūq; adhuc stare ⁊ sursum p̄minere cernunt: in quib⁹ tñ
nō tam modernorū deuotū p̄pendit exercitium: q̄ antiquorū
laudabile studiū cōmendat. **Q** aūt vidisti ibidē multitudinem
copiosam quorūdā aīaliū: q̄ velut mōstra marina in effigie hūa
na apparebant: ipsa sunt corda secularia sub habitu religioso la
titantia: q̄ honestatē habit⁹ exteri⁹ p̄ferūt: interius aūt gr̄a ⁊ de
uotioē vacui s̄: ⁊ dū sic deformes interi⁹ ⁊ exteri⁹ existūt: mon
struosus v̄tiq; aīalib⁹ dissilēs nō sunt: q̄ velut aīna balaaz voce
quidē hūana resonātes verba abstractiua ⁊ documēta spūalia
p̄fert. sed cōcretiue ⁊ carnalīē viuūt qz qd v̄bis ⁊ habitu p̄dicāt
moribus ipugnāt. Ex his sunt qui penetrāt domos curiose agē
tes: ac mulierculas captiuas ducentes: sp̄ discētes ⁊ nuncq; ad
scientiā veritatis pueniētes: qui p̄ veritatis ⁊ insanas falsas a
corde suo ⁊ aliorū me excludūt. **S**ed q̄ vidisti ibi quosdam ī
habitu ⁊ forma decēti qui mibi manus p̄buere: signat numerū
electorum qui iuste ⁊ pie inter alios cōuersantes: eorū exemplo
nō deprauāt: sed ī medio natiōis praue ⁊ puerse velut lumina
ria lucētia in hoc mūdo caliginoso: verbo vite p̄rimos quosq;
illumināt ⁊ inflamman. Qui licet ī magno adhuc numero iue
niant ī omni statu ⁊ religione: ac etate v̄triusq; sexus: cōpara
tione tñ ceterorū pauci sunt: quia reuera plures sunt q̄ p̄ latam
⁊ spaciosam viā que ducit ad mortē ingrediunt q̄ qui per artā
viam ⁊ angustam portā intrare contēdunt: ⁊ h̄y inter alios sic
aghi ī lupos se habētes. Sicut liliū ī spinas odorez virtu
tum extollerantia reddunt aduersitatū. **H**y sunt quos referua
uit sibi domin⁹ qui nō curauerūt genua sua coram baal: q̄ non
fecerunt curā carnis in desiderijs: qui habent thau scriptum in
frontibus suis: videlicet mortificationez iesu xp̄i v̄biq; circūse
rentes in corpe suo aliorū transgressiōes quas emēdare neque
unt gemūt ac lugent. **H**y p̄pter innumera aduersa que emergūt
possunt dicere cum apostolo: foris pugne: intus timores: ⁊ post
omnia alia picula habuisse se picula in falsis fratrib⁹ cōcludere
possunt: tales non īmerito martiribus cōpanē: qz exceptia alyf

74
Electi in
angustis
lucet.

agn

martiribus
cōpanē.

14
afflictionibus multiplicib⁹ quot transgressiões cōtra deum vel
iusticiā fieri viderint: q̄si tot gladius intimi cordis trāsuerberā
tur: s; nō ad isipientiā sibi: ad ip̄os nāq; ē vox que dicit. **D**icito
iusto qm̄ bene fructū adinuētionū suarum comedit: ve impio ī
malū: q; retributio operū ip̄ius fiet ei. **I**psi esuriēt: et vos come
detis. **I**psi sitient: et vos bibetis: et q̄nto ex omni pte difficilioz ē
eorū cōgressus: vtpote cōmilitonib⁹ a dextris et a sinistris eos nō
adiuātibus: s; p̄bdolor partē aduersam fauētibus: tato mltis
p̄decessoribus q̄ inumeros coadiutores sui p̄positi habuerint:
maiozē in futuro mercedē sc̄dm̄ suum laborē recipient. **U**nde
qd̄ in predicta similitudine vidisti quosdā qui nōnullos ad me
accedere volentes p̄hibebant: significat eos qui ceteros bonū
propositū habentes suis malis deprauant cōsilys vel exemplis
adinstar phariseorū ad vitam nō intrant: nec itroeuntes sinunt
intrare: qui etiā dei sapientiam ore ip̄issimo blasphemabāt. et
ceteros in ip̄m credentes modis oibus auertere cupiebant: se
ductozē eum appellantes. **S**ic pleriq; nō vrgente consciētia s;
stimulante inuidia: alios in gratys se p̄cedentes de bono opere
lapidant: dum eoz bona opera corā mltis damnare nō cessant
et vbi factū in se propter bonitatis euidentiaz puertere non pos
sunt: saltem intentionē inuidi detractozes calūniari conantur:
vt sic quidē eos quos positue sibi equare nō poterant: saltē pri
uatiue precedāt. **I**nuidia nāq; dyaboli intrauit mors in orbez
terrarū: ip̄m sequuntē qui sunt ex pte eius. **B**aculus quē me
portare in habitu peregrini vidisti: mortem quā in cruce ptulī
significat: quā in signum amoris prefero fidelibus vt amorem
terrenū deserant: et se in toto corde suo ad me cōuertant. **C**la
mor quē audisti: seueritas ē iusticie mee sup̄ hos q̄ nec timore
nec amore op̄ūcti pctā deserūt: s; in eis ptinaciē vsq; ad mortē
perfit. **D**iscipulus. **D**ū hec attento corde audio: et
tunt. **D**iscipulus. ita eē veraciē cognosco: magis
fere liber q̄ aliud dicere. Quis enī nō lugeat: quis non plozet:
et ingemiscat videns virgulta nata et fructecta in tam sancto lo
co suborta: videns primitiue ciuitatis splēdidas delicias et spiri
tuales diuicias gratie copiā vnctionis et deuotionis: et omniuz
carismatū diuinorū abundantiam: nunc autē inopiam tantam
modicum gratie: malicie plurimum: quis nō suspiret et pre do
lore exclamet: **D**eu quomodo sedet sola ciuitas plena populo:
et illud. **Q**uomodo obscuratū est aurum: mutatus ē color opti
mus. **D**urus est valde et irreligiosus: qui hec damna diligenter

perpendit: et non ex toto corde gemit: et ecce materia huius tristitie et fletus auget: dum iam totus mundus in maligno positus conspicitur: et hostis antiquus appropinquante eius termino tantum preualere apud multos euidenter cognoscitur.

Sapientia Nihil tibi ad presens de his que foris sunt que in plateis aras edificant et carnes suillas immolant: qui in omni loco sublimi: et sub omni ligno frondo so se impudice prosternunt. De huius mundi aperte cultoribus loquor: qui manifesta peccata. scilicet adulteria: furta: et similia committere non verentur. Sed excidium ciuitatis sancte defectum videlicet feruoris primitiue religionis te cupio ad cor ponere et pie deslere: atque pro eius restauratione ac bono statu orationes ad deum effundere lacrimosas. Siquidem ipsa est ciuitas supra montem posita: lucerna super candelabrum locata: et sal spirituale per quod condiendi sunt homines terreni: spectaculum mundo et angelis et hominibus: eius quippe verbo et exemplo ceteri commiserunt illuminari ac sapientia condiri. Cum autem ciuitas hec malum exemplum dabit: cum lumen extinctum fuerit: et sal infatuabitur: heu heu quomodo tunc stabit in mundo? Cum hi qui mundo hoc abrenunciauerunt: toto nisu mundana sequuntur. Cum hi qui spirituales dicuntur carnalia desideria sectati fuerint: et se multiplicabunt secularibus negociis. O sacro sancta mater ecclesia quanta tunc erit tribulatio tua: quis est qui surgat et teneat iudicem iratum? Nam et in presenti quoque tempore multi qui ipsum placare debuerant non minime ipsum offendunt. Sabbatum eorum odiuit anima mea. Amor namque spiritualis eorum transiit in carnalem: et carnalis incaute palliat sub specie spirituali: sicut zizania sub tritico: et admixtione eius viluit: sicut balsamum sophisticatum vilibus liquoribus: sacrificium deo offerunt fermentatum: nam ambitio usquequaque in cordibus eorum preualuit et regnat supra modum: dum gloriam in prelationibus querunt tam sollicitate temporalem: et dum quidam eorum hec iuxta votum habere non possunt: animo moti sectas introducere non metuant: et veluti preuaricatores iudaici populi gymnasium in hierosolomis facere querunt: et se ac alios ad instituta gentium transferre contendunt: terminos transgredientes quos posuerunt patres eorum.

Refera quod silencio transire cogitauerat: ut simul cum materia tristitie: crescat et materia pie compassionis et deuote orationis.

Mundi multorum
attenditur
52. 58.
53 74

Heu heu fuit

ne

16
Erat in ciuitate p̄dicta vicus quidā precipuus: vnus de p̄cipa
lioribus: ceteris cōtribulib⁹ sapientiā ac doctrinaz p̄clarissime
āministrās. Multi autē de seniorib⁹ populi illi⁹ moriētes de me
dio sublati sūt. **S**uit p̄terea ibi q̄dam homo dei q̄ pro salute loci
deū assidue deprecabatur. **A**spiciebat igit̄ in visu noctis. ⁊ ecce q̄si
de p̄te loci eiusdē occidētali aries vn⁹ de grege surrexit habens
duo cornua: ⁊ in capite suo coronā ferreaz: ⁊ data ē ei potestas
vt regnaret in p̄dicto loco: quē seq̄bant q̄si. lxx. vulpecule vel
amplius adherētes arieti: q̄ ⁊ ip̄e singulas coronas accipiebāt
quibus multitudo diuersoz animaliu vtriusq̄ sex⁹ iūcta erat.
quedā vero ex timore. quedā ex cupiditate. nōnulla ēt simplici
q̄dā aīo multitudine seq̄bāt. **I**git̄ aries volēs sibi suisq̄ ip̄eriu
loci vsurparc: circuibat ī manu valida: deseriēs ī oēs q̄ sibi r̄sis
tebāt. potētes dyciebat. m̄gnates hūiliabat q̄sdā exilio dānabat
Et scūs ē timor eoz m̄gn⁹ sup oēs icolas ⁊ cōuicaneos loci eius
dē. **V**olētes enī siue p̄ fas siue p̄ nefas p̄esse nulli obsistēti perce
bant omnino nec sexui aut etati: cuiuscūq̄ existerēt meriti vel
vite. **U**ī ⁊ pleriq̄ metu victi eis iūcti sūt: nolētes ex̄minari de
terra. **N**ōnulli tñ de populo relictī sūt: q̄ magis deū q̄ hoīes ti
mētes in tribulationib⁹ maximis virilit̄ ⁊ cōstant̄ p̄stiterūt: pa
ti pro patrys ac dei legib⁹ mori fortit̄: q̄ p̄uaricatorū parere vo
luntati: p̄ quozū lasciuas ⁊ trāsgressiōes loc⁹ idē statī in nihilū
redigi poterat. **L**icet autē ⁊ inf̄ hos eēt qui ad viā veritatis nō
recte ambularent: neq̄ semitas iusticie ⁊ eq̄tatis vt oportet ob
seruarēt: malis tñ grauiorib⁹ que per aduersari p̄tem sub ītroi
re ceperāt: obuiare cupientes se eisdē pro posse opponebāt: qui
bus in adiutoriū fuit dux filiorum dei loci eiusdez sup̄mus gu
bernator vir vtiq̄ per omnia laudabilis ⁊ magnanimus: iusti
cieq̄ zelator: diuersi q̄q̄ qui fugiebāt mala additi sunt ad eos:
factiq̄ sunt eis in firmamentū. **I**git̄ aries nisus ē cornib⁹ suis
impetere ducē gentis sue: eūq̄ modis quibus poterat deycere
nitebatur. **A**t vero dux inuictissime stabat. **Q**uo viso aries cuz
quibusdam de suis ad principē totius multitudinis se trāstulit
ac ipsum contra ducē populi sui interpellabat: dolosiq̄ sugges
tionibus aures eius innocētes nec fraudis cōscias interpellās
principatum sumpsit in populo suo. **Q**uod audiēs ecclesia fide
lium altius ingemuit: ⁊ nōnulli lacrimantes vociferabantur ī
celum: minimam quidem curam pro se habentes: maximam
autē pro sanctis dei legibus: patrūq̄ traditionibus quas viola
ri aperte non sine scandalo multozum videbant: supplicantes

Enta

airib⁹ diuinis: vt si fieri posset cor principis multitudinis sani⁹
informaret. Cūq; durissimo famulatu multi inocent pmerent
clamauerūt ad dñm. z clamor eorum puenit ad deū: z audiuit
gemitū eorū: descēditq; liberare eos. adhucq; iuenta sūt bona
opera in israel: quodā igif tpe in insula quadā cōuenerūt impy
aduersus filios obediētie ī manu forti z multitudine pualida ī
vtute sua cōfidentes. Quod vidētes ex aduerso hy qui erant de
prope de parte dñi: uehemēt extinuerūt: z desperabāt se posse
euadere. Erat enī cōgregatio magna z fortis. z hy docti z pati
ad plūm. Paucissimi vō ex aduerso erāt relictī simplices: nec
armozū cōsuetudinē habētes. Un⁹ autē de his qui ptem dñi ad
iuuabāt: ceteros timore pterritos ad cōstātiā cōstant aiabat: z
ad orationū suffragia cōfugere hortabat. Et ipse quidē ad locū
oratiōis se cōferens: pstratus ad terrā hec z his similia ī oōne
dicebat. Dñator dñe rex celozum z terre: in volūtate tua cūcta
sūt posita: z nō ē q̄ possit resistere voluntati tue cū scis qz isti ve
niunt ad nos in sua audacia z multitudine confidentes: volen
tes regnare nō ex te. z patrias ac dei leges violare: z nos mise
ros de terra dispergere cupiunt. Eya dñe de⁹ aperi oculos tuos
z vide tribulationē nostrā z sancte cōgregationis tue. z ouerte
luctū nostrū in gaudiū: disperse illos ī vtute tua z depone eos.
vt cognoscāt te adhuc curā tui populi gerere. Ostēde nūc quia
victoria nō est ex multitudine s; ex tua volūtate: z miserere no
bis. vt hanc magnā tribulationē quaz pro peccatis nostris pati
mur. te adiuuāte vincam⁹: z quēadmodum patres nostri: sic z
nos tibi in pace z trāquillitate seruiam⁹. Vis itaq; gestis deus
qui nunq; deseruit sperantes in se: vocē suozū seruoꝝ ad se cla
mantiū exaudiuit: z vtutē aduersarioꝝ eliminauit. Nā ī crasti
no eodē loco in cōspectu multitudinis cōgregate: aries in fraz
corruit. z vnū de cornib⁹ suis cōfractū est omnib⁹ deū laudanti
bus. z exinde cepit potestas ei⁹ deficere ac decrescere de die in
diem: nā multi itelligētes fraudē ipius: penitētia ducti ceperūt
ab eodē recedere: z ps filioꝝ obediētie crescere cepit z pficere:
adiuuāte dño populū suū: iimicos aut pacis psequēte: per ōnia
benedicis. **Discipulus** Res stupenda parit z mi
de⁹. Amē. **Sapiētia** Intelligentibus
riuz similitudinis huius. **Sapiētia** satis dictuz ē: ty

17
amplius querere noli. fructū tamē non modicū ex his colligere
debes. **P**rimo vt discas in nulla vnq̄ aduerſitate desperare: ſz
omne ſpem in deū ponere: ⁊ oratiōis refugia querere in tribula
tionibꝫ cūctis: nec viā iuſticie ppter rabiē cuiuſcūqꝫ pſecutionis
ſeniētis deſerere ⁊ ſuper oia cautelā ⁊ circūſpectionē debitā ne
gocys ptractādīs adhibere. **P**relatus enī vel rector fratrum tuorum
cū tu ſis: licet in minimo gradu: discas ex his nō ſtatim adhibe
re fidē his q̄ ceteros deſerre cōſueuerūt: nec proximorum ſuggeſ
tionibꝫ q̄buſlibet in patrociniū cōductis ſemp velle adq̄ſcere:
nec faciliter accuſationē aduerſus approbatos recipias: quia ex
his diſciplina omnis pſternit: ⁊ peſtilentibus audacia reſiſtēdi
conferit: ac vigor deſtruit religionis. **S**z cauſam quā neſcis di
ligētiffime inq̄ras: vel p teipm vel per viros iuſtos ⁊ puidētes
ac deū timētes: ⁊ ſic tandē veritate compta cū debito liberamie
ſentētiā pferas iuſtam: ⁊ ſic pculdubio nōnūqꝫ iuenies actores
cauſe in cauſa obnoxios eē. **N**ēpe iterdū grauamina idebita ſu
periorum p̄tendūt: q̄ cēſurā monaſtice diſcipline effugere cupiūt: ⁊
ſe pugiles iuſticie ac d̄ſenſores v̄tatis ianit̄ mētunt: q̄ ſe a cor
rectiōibꝫ platoꝝ ſuorum eximere volūt: ac ceteris ianit̄ p̄ſſe cōcu
piſcūt. **S**ic ſic te decet cauſā quā ignoras inq̄rere: inuentā plene
diſcernere: ⁊ ipſis h̄ qd̄ cōtra iuſtos cogitauerūt reddere ī caput
ipſoꝝ: vt ſic gladiꝫ eoz itret ī corda ipſoꝝ: ⁊ arcꝫ eoz cōfrigat. **S**ic
in iudicis ſuis capiūt ipſy: ſic lapidat̄ duo ſenes pleni iniq̄ cogita
tiōe: q̄ ſuzannā in d̄no cōfidētē cupiebāt lapidat̄. **S**ic p̄rit aman
hoſtis ⁊ aduerſariꝫ ipſiſſimꝫ iudeoꝝ: q̄ p iniqꝫ regi ſcās ſuggeſti
ones pplm dei perit̄ laborabat. **S**ic ⁊ ſaul ſupbiſſimꝫ gladio p̄po
occubuit: q̄ iuſte p̄ſeq̄. **D**oiz p̄ſſima **D**oiz p̄ſſima
p̄ximū nō formidauit. **D**oiz p̄ſſima moderatrix cā
rum eīna ſapiētia: q̄ electis tuis ⁊ bona ⁊ mala in bonuz cōuer
tis: hoc ſolūmodo mihi humilimo famulo tuo in hac materia
faciendū eſtimo: recurrere ſcz ad oratiōis p̄ſidia corde duoto.
Igit̄ o pat̄ miſericordiarū ⁊ deus totiꝫ cōſolationis peto hūilit̄:
vt miſerearis pplō tuo ⁊ hereditati tue: ⁊ da pacē cordiū ⁊ tran
quillitatē tēpoꝝ in diebus noſtris. **S**ed ⁊ his q̄ oderūt pacez mi
ſerere ppter nomē tuum benedictū. **I**nſunde eis q̄ſo ſpiritus bo
nū: vt ab erroꝝibꝫ ſuis reſipiscāt: ⁊ ad vnitatē ⁊ pacē redeant: vt
tibi oēs in gremio ſcē m̄ris ecclē catholice vnanimiꝫ ſeruiamꝫ:
⁊ ad ciuitatē glōſam celeſtis patrie puenire valeamꝫ. **A**mē.
Qualis ſit diuina ſponſa eterna ſapientia: ⁊ de qualitate amo
ris ipſius

Qualis ē dilectus tuus ex di

lecto: o pulcerrima mulier: Si quis solutionē verbi au
dire desiderat: aures nunc prebeat diuini amoris. **Da**
amante: da singulari amore feruentem: et intelliget que dico. **Ex**
amore enī quēuis loquētē nō amans: ebrium potius quā sobrius
estimabit: quia nō interno gustu vim amoris percipit: sed vba tātū
resonare audit: et bñ quidē ebriū: s; nō a vino in quo ē luxuria:
s; in quo ē spūaliū exuberātia gaudiorū. **Nobis** igit̄ tacētibus q̄
tali amoris sup̄ effluētia adhuc lōge distam⁹: ppe autē fieri toto
corde desideramus: anim⁹ amozosus in mediū pcedat: mens in
affectū diuinū prūpat: dicatq; nobis modū qualif a dilecto pre
uentus: et quō ad amorē ipius tract⁹ sit: vt simul ex hoc pateat
qualis sit ex dilecto dilcūs: nec se occultet nimīū: quia amor inten
sus seipm etiā pdere cōsuevit iuitus. **Ue**ite inq̄t anim⁹ amo: o
sus: audite q̄nta fecit dñs aīe mee. **Cū** me flores iuuetus et recēs
anim⁹ tpe vernali ad prata virentia et florū diuersa germina cū
sodalib⁹ coequis vtriusq; sex⁹ ad pfruēda desiderata solacia dul
citer iuitaret: a plerisq; int̄ diuersos ludos vox lasciuiens pstre
pebat. **Caput** enī mouētes: manibus plaudātes: et velut arietes
ouīū exultātes salt⁹ quosdā dabāt: sicq; tripudiādo aiebāt. **Exi**
guū et cū tedio ē tēpus vite nr̄e: et nō ē refrigeriū in fine hoīs: et
nō ē qui agnit⁹ sit reuersus ab inferis: quia ex nihilo nati sumus: et
post hec erim⁹ q̄si nō fuerim⁹. **Venite** ḡ et fruamur bonis q̄ sunt
et vtamur creatura tanq; in iuuetute celerif: vino p̄cioso et vn
gentis nos repleam⁹: et nō p̄treat nos flos t̄pis. **Coronem⁹** nos
rosis anteq; marcescāt: nullū pratū sit qd nō pertrāseat luxuria
nr̄a: vbiq; relinquam⁹ signa leticie: quia hec ē pars nr̄a et hec est
fors nr̄a. **Italia** inq̄m et similia dicētes: frenū cōcupiscētie laxa
bant: et flores quos poterāt singuli carpebāt. **Ego** autē cū paululū
in meip̄o substitissem: et qd nā facerē in animo meo heitarem.
Ecce flores humo nati quos vernali amenitate decoros viderā
et recentē in vere cōspexerā: subito arefacti deciderūt: et dcor oīs
perierat. **Cui⁹** nouitate visionis stupefcūs et in me reuersus cepi
denegare qd nullū ex floribus caducis vellē adaniare: quos taz
breui tpe florere et extēplo arere cōspexerā. **Quadā** igit̄ die duz
animus inq̄etus circūquaq; aspiceret: et velut hymnul⁹ vmbro
sum locū peteret ad quiescendū: feruorē declinās meridianum.
ecce e regiōe in sumis excelsisq; verticibus apparuit quasi flos
campi cōspiciuus et ad videndū delectabilis: oibusq; quos ante

12.
viderā floribus incōpabiliter pulcrior apparebat. Ad quē vidē
dum cū festināsem: ecce subito inuitatus nō cōparuit: s; quasi
dea toti⁹ pulcritudinis aī me stetit: q̄ velut rosa rubens ⁊ cādo
re miro refulgēs sole clarius rutilabat: ⁊ eloquā pulcritudinis
dabat: hec cūctoz in se summā optabiliū pferebat: odoreq; sua
uissimo ad modū panthere lōge lateq; diffuso circūq; ad amo
rem suū cūctos trahēbat: voceq; dulcissima sic dicebat. **T**rāsite
ad me oēs qui cōcupiscitis me: ⁊ a generatiōibus meis adīple
mini. **E**go maī pulcre dilcionis ⁊ timoris ⁊ agnitōis ⁊ sancte
spei. **Q**uibus auditis steti attonit⁹: fixisq; oculis in terrā obmu
tui. **S**tupor enī circūdederat me de tāte pulcritudis imensitate
vt oīno respōdere nō possem. **Q**ue clemēntē manū extendēs cor
meū tetigit: ⁊ ad loquendū cōfortauit: aptisq; oculis in eā curi
osius intēdebā ⁊ hec tacit⁹ in corde meo voluebat. **N**on ē huic
similis sup terrā: in aspectu: in pulcritudīe: ⁊ in sensu verborū
Dixiq; itra me. **E**cce vere abyssus amoris: abyssum nūc reppe
ri totius pulcritudis: q; qd̄ diu quesisti nūc inuenisti: quinimo
vltra q̄ cogitare potuisti repperisti. **S**icq; tandē ad eā cūersus
cordis in iubilo dixi clara voce. **O** pulcerrima toti⁹ vniuersita
tis oīm creaturarū: q̄ ex animo letabūdo cōditoris vniuersozū
pdyisti. **E**dicito nobis nomē ⁊ pgeniē tuā: vtrū ne cōdigna sint
⁊ cōgruentia tāte formositati. **I**pa aut vultu sereno: micantib⁹
oculis: labys mellifluis verba depromebat: q̄ auditū corporeū
penetrātia ad cordis tricliniū velut sagitte ignee puolauerunt.
⁊ ad aīam amoris dulcedie liq̄factā sic dicebat. **Q**uī vir d̄side
riorū tu es: ideo thesaurū absconditū cunctoz desiderabilium
punctū ⁊ circūferentiā oīm cōcupiscibiliū: longitudinez: latitu
dinē: sublimitatē: atq; pfundū vniuersoz amabiliū veni ostēde
re tibi. **I**n p̄mis ergo rationē ⁊ interptationez noīs mei scire si
vis: sapientiā eternā me appellari a frigenis cognosce: qd̄ vtiq;
mee cōgruit poptime nobilitati. **N**ihil enim ē in entib⁹ creatis
qd̄ tantū in corde cōditoris: cunctozūq; pfecte amantiū dultius
posset sapere: neq; enī sonit⁹ tube ac fistule ac cythare sambuce
⁊ psalterij ⁊ simphonie dulcisonē seu vniuersozū genera musico
rum: nō phylomene cātus: omniūq; auiū suauissim⁹ cōcentus:
aures iuueniles tantū demulcēt nec frēstris vnq; melodia vel
celestis armonia gaudioz vnq; prebere materiā ampliorē. **S**a
por noīs mei velut botrus cipri in vineis engaddi. **C**ipri cum
nardo: nardi ⁊ croci: fistule ⁊ cynamomi cū vniuersis lignis li
bani: mirre ⁊ aloē cū oībus primis yngētis aromatibusq; p̄cio

fissimis. Quasi libanus nō incisus vaporavi habitationē meaz:
z quasi balsamū nō mixtum odor meus. Et hec quidē de noīs
mei interptatione. **P**orro qz amor tuus alta petit: nec coq̄siri
um z paneficū vel vnguētariozū aliozūq; similiū ac dissimiliū
amore cōtent⁹: iginuitatē ac p̄claritatē generis mei inq̄ris. Ad
hec quidē respōdere nō imerito ratiōis ordo exposceret. si facul
tas adesset: z impossibilitas nō obstaret. **S**z tāta generatōis mee
p̄funditas: vt cūctoꝝ mortaliū ingenia excedat. Ego nāq; sum
illa de qua scriptū ē. Generationē eius quis enarrabit? Ego ex
ore altissimi p̄diui: p̄mogenita aī oēm creaturam. Et egressus
meus sicut a p̄ncipio efnitatis. Ego quasi fluius doꝝix: sicut
aq̄duct⁹ exiui a paradiso. Ab efnō ordinata sū: z ex antiq̄s anteq̄s
terra fieret. Necdū erāt abyssī: z ego iā cōcepta erā: necdū fon
tes aquarū eruperāt: necdū mōtes graui mole cōstiterāt: ante
colles ego p̄turiebar. Adhuc terrā nō fecerat z flumina z cardī
nes orbis t̄re: q̄n p̄parabat celos aderam: q̄n certa lege z gyꝝo
vallabat abyssos: q̄n ethera firmabat sursū: z librabat fōtes aq̄
rum: q̄n circūdabat mari t̄minū suū z legem ponebat aquis ne
trāsirent fines suos: q̄n appēdebat fundamēta t̄re: cū eo erā cūc
ta cōponens: z delectabar per singulos dies ludēs coraz eo oīnī
tēpore. Ludēs in orbe terrarū z delicie mee eē cū filijs hominū
Hūis homo q̄ me audit: qui vigilat ad fores meas q̄: idie: z ob
seruat postes ostij mei: q̄ me iuenerit iueniet vitā z hauriet salu
tē a dño. Sic igit̄ dilc̄s i dilcō sp̄ erā manēs ac dilc̄s ex dilcō sp̄
manās: cū dilcō ab efnō ludēs erā. Dabes igit̄ q̄ s̄iz z vñ p̄cessi
Porro qd̄ sim in eēntia q̄ntū ad plenā cōphensionē: ab hui⁹ p̄
scrutatiōe iubet ratio q̄escere: cū natura ordinata nō tendat ad
ipossi
bilia. **D**iscipulus **D**ū hoc sūmo cū affectu audio:
vix meipz p̄re cordis iubilo ca
pere valeo: totusq; sp̄s me⁹ exultat vebement̄ in dño. **Q**uis
mibi det te dilectū sp̄sum ex dilcō genitore p̄genitū: vt iueniā
te foris z deosculer te z iā nemo me despiciet. **S**z obsecro te di
lecte mi: qd̄ cause q̄ tam crebro rebus te corp̄alib⁹ i amore tuo
cōparare cōsueuisti: cū tñ sc̄dm̄ verba tua z sc̄dm̄ sententiā oīm
bñphilosophantiū nec cor. **S**apientia **R**eruz altissi
pus sis nec virt⁹ in corpe. **S**apientia **R**eruz altissi
tes in sua simplicitate acceptas intellcūs human⁹ capere nō po
test. Et ideo necesse ē eas tradere p̄ imagines z cōsuetas simili
tudines. Pulcritudo q̄ppe mea tanta ē: vt si quis magnis cru
ciatib⁹ multis annis se exponeret: vt vel ad ictū oculi me i tāto

19
decore cōspicere posset: absq; ōni dubio labor p̄mio minus ad
huc respō **Discipulus** Ex quo vt asseris de supce
deret. lestibus ⁊ diuinis reb⁹ aliē

loqui nō possum⁹ nisi p̄ modū corporaliū: liceat simplici discipulo magistro prudētissimo verbū simplex ppouere: cui⁹ declaratiōnē habere cupio. En spēs celi: gloria stellarū: atq; venustas cāpi ex multitudie ppendit florū. Sic nōnūq; decor iuuēcularū seu sponsarū trigenarū ex ornatu attēdit vestimētoꝝ. Un̄ ⁊ auro tecte: gēmis choruscātib⁹ infuse: subtilib⁹ indute: fertis micātib⁹ redemite pulcre **Sapientia:** Prudens pictor pcedunt: tu vero qd: vbi subiectū deficit: accidētia multiplicare cōsuevit: ⁊ qd maculosū eē cognouerit: rubrica linire festinabit: vt ex sophisticata forma ignozetur q; latet anguis in herba. Ridere apparentē cogit: qd nec sensibile qdez ē: sicq; oculos hūanos decipit dū qd deforme sub tegmine ē colorifero splēdore pliniēs reddit formosū. In quo tū magis artificis q; artificiati p̄coniū iure preferē. E regione vō sol radioꝝ suozū circūdat⁹ fulgoribus: aliena nō egit medicata formositate: quē in eēntia sua luminositas tā imensa iuestiuit. Sic sic sapia etna sol iusticie: q̄nimo ipa cuius pulcritudinē sol ⁊ luna mirant: lucē habitās iaccessibile in splēdorib⁹ scōꝝ ex vtero ante luciferū genit⁹ fulgoribus imensissimis circūdat⁹: aliena forinsecus cōpositiōe nō eget: qui ē totū qd ē: qd pulcrū ē: quod speciosū: qd decorū. Cui idē est eē qd pulcrū qd delectabile esse. Omnis nimirū gloria ei⁹ abint⁹ in fimbrys aureis circūamicta varietate. Amictus nāq; lumine sicut vestimēto: tāta ex omni parte luminositatis pulcritudinē resp̄git: vt sui fulgoris excellentiam hūanus oculus ferre nō posset. Non enī inq̄t videbit me homo ⁊ viuet. Deniq; ois creature decor qd aliud ē: q; quoddā speculū in quo sūmi opificis relucet magisteriū: q; si lily vt asseris decorē eiusq; indumētī nitore miraris cur nō miraris lily ozū autorizē: Si venustus aspect⁹ ac decenē ornata facies oculis tuis mūdānis quondā sic cōplacuit: o q; digne p̄ cūctis ineffabilē pulcra: ⁊ p̄ essentiā decora: cordis oculis placebit. Nempe si recte ispereris ornata cūcta cū suis ornamētis: ipius sunt p̄conia qui substantiaz cū qualitate ⁊ ceteris generib⁹ p̄duxit in eē. Datet igit q; ea q; te vanitatis tēpore ad creaturam trahere solebāt: potius ad hozū oim creatorē trahere debeant absq; eo quod intri **Discipulus** Et quid est hoc quod intri secus latet: secus latet:

Sapientia Simplificissime eēntie mee iocundissima
visio: supsubstantialissime diuinitat] mee
popata fruitio: int̄minabilis vite tota simul ⁊ pfecta possessio:
In his enī cūctis beatorū spiritūū agminib⁹ tāta dat̄ iocūditas:
tanta gaudiorū materia geminat̄: vt pre amoris magnitudine
⁊ exultatiōis imensitate mille anni sint añ oculos eorū tanq̄ di
es que p̄teryt. Siq̄dem tota celestis frequētia cōtinue cernētes
tot mirabilia: nouaq; audiētes cātica: oculos in me iugit̄ defix
os habēt: stant suspēsis vultib⁹: ⁊ cordibus amore flagrantibus
in me itendūt: pedes habēt obliquos q̄si ad iubilandū: faciē re
uelatā ad cōtemplandū: sicq; sursū corda leuantes inhyant ore
cordis piter in supna fluēta fontis vite. **Q** q̄ bt̄s qui huic fel
cissime iocūditati: ⁊ iocūdisime felicitati inesse meruerit: qui
choris inferit celestiuū puellarū: q̄ mecū choreas ducentes in ce
lestibus iocūdant̄ felicif: vbi chorus sacrat⁹ virginū post me ca
nētes cursitat̄: ymnosq; dulces psonant. **En** vnicū amoris v̄bū
de labys mee caritatis egressum ad cor amozosuz: oīm superat
angeloz melodias: omniūq; cytharedoz cytharizantiū armo
nias: oīa deniq; instrumenta musicalia ⁊ symphonias. **Eya** re
spice q̄so mētis nūc in iubilo q̄ abilis sim ad amandū: q̄ affabi
lis ad amplexandū: ⁊ ad posculandū aie sincere q̄ sūme delec
tabilis. **D** dulce ⁊ p̄ciosissimū osculū: labys mellifluis affectuo
se ip̄pressum. **Q** q̄ beata aīa: cui vel ī tota vita sua saltē vnica vi
ce fuerit hoc cōcessum. **N** si p̄pter hoc etiā mori otigerit: graue
nō erit. **S**ū deniq; semp̄ presto amātī ad reamandū: presens in
thoro: p̄sens in choro: in mēsa: in via: in claustro: in foro: ita vt
nō sit locus vbi nō sit p̄sens caritas de⁹: vbiq; amātī p̄ amozes
correspōdens. **S**ingulare q̄ppe hoc sibi diuina sapia p̄p̄riū inter
cūctas vendicat sp̄sas: vt ad votū amātis vbiq; p̄sens esse pos
sit ⁊ cuncta p̄ se emissa suspiria. desideria imissa: facta seruitia in
presentia nozit: p̄pter hoc puidebā ait q̄dam amator sapie: dñz
in cōspectu meo semp̄. **Et** iterū. **P**rop̄ hoc letatū ē cor meuz: ⁊
exultauit lingua mea. **R**ursus tāta ē bonitatis mee p̄rogatiua
singularis: vt si quis ex ea vel modicā guttā ad gustandū susce
perit: de cetero oīa hui⁹ mūdi oblectamēta tanq̄ stercoſ reputa
bit. **A**moz me⁹ peccatorū sarcinis oneratos exonerat: cōscientiā
purificat: mentē corroborat: p̄fectis libertatē donat: ⁊ ipsos sic
eterno copulat p̄ncipio. **Quid** plura? **Qui** me sibi in sponsam
accipit: meq; sup̄ omnia diligit: viuut cū tranuillitate: moritur
cū securitate: ⁊ quodāmodo gaudia in presenti inchoat que per

eterna secula durāt. **M**ulta dicimus ⁊ verbis deficiunt: quia eminentiā amoris mei nulla lingua hoīm vel angeloz sufficit enarrā. **E**xperiri potest fari nō potest. **H**ec tñ quasi ex abrupto piecta potius q̄ dicta sūt. **D**iscipulus. **O**imensū de q̄litate diuini amoris. **C**ordis mei tripudiū. **N**ūquid enī nō vere ista ē hora salutis: hora leticie spi ritualis: tēpus visitatiōis ⁊ gr̄e. **D**ies quā fecit dñs: in qua mel lisui facti sunt celi: in qua timor trāsyt in amorē: ⁊ familiarita tis tue gr̄a experiētia fiducia prestat loquēdi pleniorē. **A**periaz igif os meū: ⁊ secreta q̄ tanto tēpore in cubili cordis mei clau sa tenuerā tibi nūc referabo. **U**ulnus q̄q̄ amoris diu inclusum detegā in corde languētis. **T**u scis. **E**xptissimū enī alloquor in arte amādi: qz amor intēsus sociuz nō patif: nō sustinet plurali tatē. **R**egna quippe ⁊ amor sicut olim audiui⁹ socios nō cōpa tiunt. **N**am ⁊ fluius magn⁹ in plures riuos diuisus minorat sic ⁊ amor dū socios querit minuit ⁊ deficit. **O** vnicus ⁊ singu laris cordis mei possessor: nūc ita se habet ad te cordis mei ipe tuosus affect⁹: vt vnice te diligēs vicez sibi singularis repēdi af fectet amoris. **O** q̄ optabile hoc mihi eēt vt me ex noīe cognof ceres: cognitūq; singularif diligeres: ac dilectū inter specialissi mos amicos tibi p̄i eligeres. **O** deus me⁹ vtinā oculo clemētie tue gratiose me respiceres: omniaq; opera meā dirigeres: ⁊ fa miliarissimū amicuz me tibi ac seruum faceres. **O** q̄ letus exis terem: si hec mihi iuxta votuz puenirent. **E**go certe cresi diuici as: ⁊ oīm hominū delicias me habere estimarē. **N**ūc autē qd ⁊ cū gemitu cordis dico te solū ⁊ vnicz diligens oibus amoris legibus cogor cōtentari. **Q**ueso: oēs p̄ amatores aures v̄as p̄ bete: mibiq; cōdescendite: ⁊ inf me ⁊ dilectam dyudicate. **E**cce dilcūs meus vnice⁹ thesaurus mihi ē. ⁊ amoris speculū ip̄z mihi constitui: facilius possent saxa molliri q̄ mea mens ab ei⁹ amo re reuocari. **Q**ui si dimiserit me ego euz nō dimittā. **U**iuat dñs: si spreuerit me ego fidelis ⁊ cōstans existā. **U**elut turtur solita ria sedebo: qusq; dilectuz recupabo. **E**go nullam recipiā cōsola tionē: ad nullū intendā cōsolatorē: q̄nimo onerosi erunt mihi. **I**p̄e solus ē quem quero: ab ip̄o solo consolari potero: pro ip̄o elegit suspendium aīa mea: ⁊ mortem ossa mea. **S**i abierit cor meū secuz trahit: si redierit: os meū iubilo replebit. **S**ive come dam siue bibā. vel aliud quodcūq; faciaz: ip̄e mihi presens est. **I**p̄e ē quem intendo. **I**p̄e ē quem requiro. **I**nsipiēs factus suz: amor me coegit. **E**cce dilectum diligere nō expectaui quousq;

senio frigescerē: ac viribus fractis deficere: quousq; decor vultus rosei deperiret: et ruge faciē operirent: et sic exosus factus et amori freno ineptus: necessitate cogēte ad ipm amandū cōfugerem: qui aliam quā diligerē vel a qua diligi cupere: nō haberem. Quinimo cū in flore iuuetutis etas adhuc tenera longevitatē annorū promitteret: et socioz grata consortia adessent: et naturalis cōplexio amori arrideret: multasq; rogantes ac retrahentes haberē: his oibus spretis violas pulcerrimas mihi dulciter arridētes cōtemnebā: facieq; aversa cū gemitu auersabar letus omnia pieci: et te mihi mercedē amoris constitui: ad amorem tuū cōfugi: teq; mihi in dilectū elegi. Nūquid igit o amator meus: gaudiū meū: et dulcedo anime mee: impiū eēt vt me singularitē nō diligeres: et amori tanto tantillū respōderes: non quidē p̄ cūctis solum diligendo: s; in cunctos amorē familiarem impendēdo. Hoc ē pro certo qd me angit et sollicitat: qz tot sūt corda te amātissima caritate amātia que me in amore et omni amorosa exhibitōe antecēdūt. Heu heu qd ergo erit de me: Timeo enī vehement: cum in lilia liliorū amator pascer. O me miserū et redolentiaz eorum odoraris me forte cardoni vel vrtice obliuiscaris: et sic damnū amoris tui aliorū ex amore incurrā. Ignosce o dilecte q; sic loquor. Hoc enim vt nosti sibi vis amoris intēsi vendicat: vt legē verbis iponere nesciat: nullūq; nisi dilectū cū dilecto occupatuz aduertat. Valde si audeo dicere sparsus amator es. En sexaginta sūt regine: et octuaginta cōcubine: et adolescētularū non ē numerus. Verūtaniē vna ē columba tua: p̄fecta et imaculata tua: que ceterarū oīm sibi vendicat p̄ncipatū. Deniq; in oibus finib; israel q̄runť adolescentule virgines: et ab ysaac sola eligit et ad regē itroducit. Sic ad assuerū multe itroducte vna oibus p̄fert: et ad ipery cōsortium sublimat. O vna q̄ vna es: et secundā non habes: q; feliciter creata: q; eximie dotata es: vt vnicū illū thesaurū ad cordis votū possideas. Quis mihi det saturari saltē de micis que cadunt de mensa reliqua. **Sapientia** Valde i excessu mētis ex amorū tuaz. re positus es: quod et verba affectuosa et facies lacrimosa oñdit: s; nūc si tibi oñderē q; te singulari amore diligerē iux̄ oñe desiderii cordis tui qd facerē velles: **Discipulus** Te milies amplecti vellem: et decies milies affcū ḡtulabūdo posulari cuperē: et q̄cquid vnq; aduersi amor sustinere p̄ciperet libēs cūcta ferrez. En aia mea dñe mi ad vba tua tota suspēsa erigit: et ver

24
bum consolatoriu prestolat. **D**esideriu aie mee. **L**oquere ad
cor serui tui. **O** pie cōsolator cur me puocas: cur animā amore
languidā differendo affligis: **E**n amor impatiēs ē nec diutius
expectare potest. **N**am desideria dilatata affligunt animam.

Sapientia **A**mor tuus licet intēsus sit secutiens tū
aliqualiē videt esse: qui de diuinis et sup
celestibus per modū frenorū sentiendū estimas: et ideo quasi p
caliginē iudicas. **S**ic autē nō est. **N**imirū dei sapiētia amor est.
Un sicut eētia sua in cūctis existens nō ptiē: vñ minor ex hoc
in singulis reddit: sic nec amor suus licet cuncta diligat q̄ fecit
minorat. **S**ic enī intendit singulis vt a cunctis vacare videat:
et sic cūctis presidet vt a singulis vacare putet. **N**ec ē sic imagi
nandū quasi tu iuuenis amorē meū preueneris et p̄pterea a me
diligere ex iure velis: s̄ reuera ecōuerso ē. **E**tenim q̄ te ab eterno
dilexi: et te ex noīe noui: et affectu singulari prelegi: ideo diligere
licet ex cōsequēti effectus p̄destinationis effectū requirat dilec
tionis. **U**n sine p̄iudicio oim ceterorū amantiū hoc firmiē tene
as: me circa te omni tpe et hora tam amorose eē intentū: ac si cūc
tis postpositū tibi soli vacare: vt amoru tuo singulariē respōderē

Discipulus: **F**elix sermo et omni acceptiōe dignif
simus nūc anima mea magnificata ē
pre oibus diebus vite mee. **D**obzē vna mecum iocūdet simlq̄
congaudeat et congratuletur orbis terre et plenitudo eius: pro
dilecti tam pio amore et tam imensa et optabili dilcōne. **E**ia di
lecte mi auerte oculos tuos a me: q̄a ipi me auolare fecerunt.
Lui nāq̄ cor tā ferreū: saxēūq̄ pect⁹ v̄ba tua scintillifera audi
re posset: et nō subito amoris tui ignē concipet: **Q**uis deniq̄ tā
frigidus vñ tepidus existit: q̄ sibi te ī tāto decore corā oculis cor
dis sui susteret: suiq̄ amoris oculos frequentē ī te defixos hēret.
et ignitū eloquiū tuū vehemētē sepi⁹ audiret: crebriusq̄ eadem
reuolueret: q̄ nō intimi amoris facula inardesceret: **S**ic enī sol
ad emisperiū nostrū ascēdēs: et circulū meridianum describēs:
terrā suo adurit calore: sic colloquiū tuū flāmeuz corda frigida
suo accēdit in amore. **O** oēs sitiētes: venite nūc ad fontē totius
amoris: et ad fructū desiderii iocūdistime dilectiōis. **Q**uā enī
expēditis res: corpus simulq̄ aiām periculo efno exponitis: et
tā iuanū laboratis: **N**ā ī ydropica ariditate p̄sistitis. **O**s aridū
p̄pter sapore carneū tenuē in eo relictū: dentib⁹ vestris roditis.
O miseri vere miserā amatis: dū hoc qd̄ queritis iuxta votū
nō inuenitis. **C**ernite queso: cernite q̄ bonum et q̄ iocundū sit

summū bonū diligere: sup̄mā sponsā adamare. **R**edite amato
res dulcissimi ad cor: et ppendite q̄ bt̄s qui relictis ōnibus in
hāc cōsentit: eiq; soli cūcta seruicia amozi debita corde deuoto
impēdit. Quāta putatis h̄ solatiōe atq; īterne suauitatis dulce
dine: sibi q̄dē soli nota: ab oculis aut̄ cūctorū viuētū abscondita
pfruet̄ felicif. **P**roide o delicata amatrix efne sapie: beatissima
agnes: v̄ginū gēmula pulcerrima d̄ tāti sp̄si p̄conio iactasti te
dicēs. Anulo suo sbarrauit me: et imēsis monilib⁹ ornauit me:
Mel et lac ex ei⁹ ore suscepi: et sāguis eius ornauit genas meas.
Vere fateor dilcē mi: q̄ sermo tu⁹ dulcissim⁹ igneo amore resp
sus expgefecit dormitantē aiām meā: liq̄fecit et refecit tristem
mentē meā: illuīauit tenebrosa: clausa reserauit: et totū pposituz
meū ad hoc deduxit: vt totis virib⁹ cupiā et ego dignus iueniri
tua dulcissima despōsatiōe. **S**icut enī audiui⁹ sic et expti sum⁹
qz nō ē psonarū acceptio apud te: cūctos ad amorē tuū iuitas:
oēs satias: et eis pocula salutis ppinas. **A**diuro vos oēs o efne
sapie ardētissimi amatores: hui⁹ diuinissime spōse felicissimi di
lectores: vt me v̄ris p̄cib⁹ ad ip̄az dignemini pmouere. **I**ā nūc
o corp⁹ quē sustinetis: q̄re negligit]. cur tā diu a tā salutari ppo
sito retardat]. **D**eponam⁹ veterē hoiez nouū iduam⁹: et torporē
negligētie nos a tātis ipedientē bonis excutiam⁹. **U**t qd etiam
nati sum⁹: **N**os enī vita viuim⁹ tuū. **S**urgūt simplices illrati et
idocti: et fecūdissima amoris plenitudie iebriant: et nos sbtilia
texētes: ac vitat] viā orteris demōstrātes. eosq; ad poculū īne
suauitatis iuitātes: ī ariditate mētis pduram⁹. **E**ia agite v̄frēs
et cōsodales: qz potēs ē de⁹ de lapidib⁹ istis ignez p̄create diuini
amoris. **Q**uis scit si ouertat] et salutationē ḡtiosaz p̄scētib⁹ py
ciat: **Q**uis scit si benignā p̄ se reliquat b̄ndcionez. **U**t et nos mi
seri p̄cipies amoris ipi⁹ effecti: int̄ dilcōs et elcōs ei⁹ sortem h̄re
possim⁹: **D**elcāt valde hui⁹ speciosissime memoria spōse: eiusq;
p̄eminētiā ac dignitatis p̄rogatinā recolē singularē: sic musica
in cōiunio vini: et sic odor suauū vnguētōz. **S**ūt eū q̄ se aliqd
putāt eē et nihil sūt: s; seipos et īcautos q̄sq; decipiunt. **Q**ūtiens
min⁹ cognitū amat: qd plene cognituz minus curatur: et cuius
presentia p̄e amoris vehementia vix expectabat. iā habituz ad
libituz: exody magnitudinem ardentius eycitur: q̄ non habi
tum prestolaretur. **F**ateor me ista diebus vanitatis mee curio
sius inspectasse: et inuenisse hoc quod in prouerbio dicitur. **Q**ui
caruere nisi non sunt oculis mihi visi. **Q**uocūq; enim me ver
tebam defectum aliquem amozi contrariantem inueniebam.

72
Nam si aderat pulcritudo corporis: deerat formositas mentis.
Subiectū delicatū nōnūq̄ morum incōpositiōe vel inepta qua
dam ⁊ amori cōtraria stoliditate patebat. Nunc aquilū nasum
aut simū: nūc dentes retortos: aut crines abrasos: aut sordidas
vestes habebat. ⁊ si hec ad votū erant: egestate mltā amori cō
traria p̄nebat. ⁊ si opulētia ⁊ pulcritudine flozebat: rusticitas
generis ip̄az odiosaz reddebat. Hanc melācolia: hāc colera ira
plena: hāc fama ecliptica denigrabat. Ubi vero hec oīa aderāt
cōgruent: impossibilitas ppria deerat: vel malicia hoīz: vel d̄trac
tio linguarū: q̄ poculū dulce amaritudine quadā pfundebāt: et
me ab huiusmodi amore pstringebāt. Animus me⁹ amores spi
rans rosam habere spinā conq̄rebat. lilia aut violas rusticorū
v̄lū: ac pecorū pascue deseruire sicut p̄ncipi attediabat. Pau
nem aurea veste nitentē: deformes habere pedes moleste fere
bat. Quid plura: Luncta p̄currēs singula maculosa iueni ac de
fectuosa. Dixiq̄ in corde meo: ab inq̄sitiōe amoris nūq̄m velle
desistere: donec amatū omni carēs defectu cōtingeret inuenire
Quid multis morer: Ecce nūc abyssus abyssuz repperit. Abyf
sus desiderioꝝ abyssum itroiuit oim gratiarū atq̄ p̄fectionum
Quid enī: Ecce tu pulcra es amica mea suavis ac decoꝝa sicut
hierusalem: virtuosa honorosa ac generosa. In diuitijs cūctos
p̄cellis: in gloria oēs antecedis: nō solū sapiens: s; ⁊ ip̄a sapien
tia existis. Nec ē similis tui in amoris facultate ⁊ arte amandi
nec timore q̄dem aut pudore sollicitabif q̄ te diligere seu despō
sare voluerit. Familiaritas tua nō parit odiū vel cōtemptū: sed
q̄nto amatores tui p̄fecti⁹ te vidēt. tāto tibi p̄ amorē intēsius ad
berēt. Nempe celestis artifex toti⁹ stature dilecti mei liniamēta
ac speciē plene artis sue circino descripsit: omne sup̄flūū inde re
secans: toti⁹ pulcritudinis formā dereliq̄t: ac in eo summā amo
ris collocavit. Quis nāq̄ ē q̄sō edicite: cui⁹ mentē pp̄rijs oculis
oblata eius pulcritudo auolare nō fecerit: cuius audituz ei⁹ dul
ce eloquiū nō inebriauerit: cui⁹ cor eius amor vi sibi nō subiece
rit: Omnia eius sup̄eminēt eloquio verborū: metro metiri ne
queūt: amātis t̄n affectu claudī volunt: ⁊ dilectū reficiūt ⁊ huic
omnia mea venūdata gratis eius perpetuo obsequio se deputa
runt: iurarunt per viuētē in secula ab eius beneplacito nolle
declinare. O mi dulcis q̄ p̄dulcis ē amicitia tua que me vagā
extra me nō reppulit: s; se meo amori mercedē d̄sideratā p̄buit
O q̄ felix affect⁹ mei cibus cui⁹ gust⁹ oīa suauia reddit amara.
amaraq̄ cūcta reddit p̄e dulcia. Veniat dilect⁹ meus in ortum

suū: ibiq; reficiat̄ dulciſ ab ea quā afficit uehementer. **V**eni di
lecte mi: colligamus ſimul roſas de roſario: pomellaq; tibi ſoli
reſeruata exhibebo: nec prohibebo guſtū omniū deſiderabiliū ibi
naſcētū. **E**n video dilectū meuz ſtantē trecētis iuuēculis: toti⁹
dulcore pulcritudinis delicatiſſimis vallatū: ipſi quoq; induti
ſubtilib⁹: ⁊ vnusquiſq; ꝑcinct⁹ zona aurea ad mamillas. **C**oma
quoq; cuiuſlibet fulua uelut auruz radios ſolares reuerberat.
vt uiue lucis tricliniū inhabitare uideat. **I**pſe autē i medio eoz
colore roſeo: niueoq; cādoze uultus iſuſus relucet nomē ſuum
⁊ memoriale ſuū in deſiderio anime. **D**qs mihi det vt ⁊ nomē
eius mellifluū: ſſis aureis ſup latitudinē cordis mei ſupſcribat̄
qd ⁊ pro amoris remaneat ſignaculo: nec vlla vnq; ve cetero
ipm tollat obliuio. **D** mi dulciſſima ⁊ feliciffima ſapīa: peto vt
me a te nec vita nec mors nec vlla fortune ſors ſeparet: ſ; ꝑma
neat morte fortioz noſter amor in euū. **A**men.

Q diuina ſapientia amabilis ſit ſimul ⁊ terribilis.

Alio quoda tēpoze cū ſol eēt

ſub nubilo: q̄ prius admodum clare refulſerat. ⁊ gelu
noctis ridētibus floſculis ſilentiū ipſuiſſet: ꝑcelliq; tonātib⁹
nauicula i medio maris iactaret fluctib⁹: timor ⁊ tremor iquit
diſcipulus uenerūt ſup me: ⁊ cōtexerūt me tenebre: ſedebā ſoli
tari⁹: cepiq; recogitare omnes ānos meos in amaritudine aīe
mee. **Q**uodā igit modo ieffabili oculo intellectuali ꝑpoſita fuit
viſio illa ꝑphetica in q̄ legif q; throni poſiti ſūt: ⁊ antiqu⁹ dierū
ſedit: veſtimentū eius q̄ſi nix candidū: ⁊ capilli capitis eius q̄ſi
lana mūda: thron⁹ eius flamma ignis accenſus: flui⁹ igneus
rapiduſq; egrediebat̄ a facie ei⁹: ⁊ ex ore ei⁹ gladius ex vtraq;
ꝑte acutus ꝑcedebat. **S**tupēfact⁹ igit ⁊ nimio terroze ꝑcuſſus
ihorruerūt ōnes pili carnis mee. **O**mnia namq; peccata mea ⁊
delicta iuuetutis mee a ꝑuo uſq; ad magnū: cūctis cernētibus
corā me apte uidebā. **C**ogētib⁹ aut̄ nūcys ⁊ feſtinātibus: merē
tē me ac dolentē aī iratū iudicē ꝑduxerunt. **C**um uero rex in
impatoria maiestate ſedens faciē eleuaſſet: ⁊ ardētibus oculis
furozē pectoris indicāſſet corruī ⁊ ad terrā uſq; ꝑlapſus caput
iualidū ſupra brachiū ꝑnt potui reclinaui. **Q**ūq; ad horā nimio
terroze coreptus tacuiſſez: tandē ad meipm rediēs cū gemitu
multo hec itra me dicebā. **U**e ue ambulātibus ꝑſt cōcupiſcēti
as cordis ſui. **U**e omnib⁹ opantib⁹ iniq̄tatez: qz ſi cognouiſſent
futurā eis paratā penā: atq; ſtrictā irati iudicis ſentētiā contra

23
ip̄os p̄ferēdā: ⁊ q̄uo decreuit hec incipe a sanctuario suo: utiq̄
melius sibi a peccatis cauerēt: quin potius omnē penaz tēpora
lem sustinerēt: q̄ oculos iudicis hui⁹ offenderent. **Deu** dñator
dñe: q̄ tribilis ē facies tua nimis: q̄ p̄cellosa ⁊ acutissima v̄ba
tua. **Totus** tremo ad tantā indignationē. **O** visio horribilis et
metuēda nimis: ⁊ sūma cū diligētia p̄cauenda. **Rogo** ⁊ obnixē
te flagito rex oipotens p̄ tuā bonitatez imensam: tuere me q̄so
ab hac visione horrēda. **Fac** mihi in hoc tpe quicq̄d tibi placue
rit. **Impone** leges. adauge tribulatiōes: aduersitates mltiplica
infirmittates cētuplica: quicq̄d tibi placuerit libētissime feram.
Doc solū supplicans: vt a facie furozis tui p̄cere mihi digneris
Siquidē tātus ē mihi timor dñi: etiā cū soluz leuis suspicio oc
currerit: q̄ culpis meis erigentib⁹ faciē tuā paulisper auertas a
me: ⁊ q̄ te iudicē meū offenderim: vt oīno q̄scere nō valeā: s̄
totus pre dolore ⁊ merore in memetip̄o cōtabescebā: ⁊ q̄uo pos
sem sustinere illā terrificā faciē plenā ira ⁊ idignatiōe. **Ve** mi
seris ⁊ obduratis peccatorib⁹. **Ve** ifernalib⁹ ⁊ damnatis aiabus
ac pueris spiritib⁹: qui hāc faciē furibundā in sua tribili dispo
sitione absq̄ omni spe gr̄e visuri sunt: ⁊ audituri illud horrēdū
tonitruū. **Ite** maledicti in ignē eternū. **O** maledictū eternū. **O**
obprobrū sempiternū qd nunq̄m delebit. **Quis** cogitare sufficit
diem istā tremēdaz: **Deniq̄** si tam intollerabilis ē pat̄ne faciei
tue ad emēdandū nō ad p̄dendū filios tuos seueritas stupēda:
vt inferno similis eē videat. **Quis** ergo tuā faciē terribilē ōni
spe puatus videre poterit. **Suadeo** p̄inde oibus hominib⁹ ma
xime pctōrib⁹: ne se silencio tuo vsqueq̄q̄ cōmittant. **Taces**
enī ⁊ peccata videre dissimulas. **Cū** verō arripuerit iudiciū ma
nus tua: reddis vltionē hostibus tuis: ⁊ his q̄ oderūt te retribu
is. **Quomodo** q̄so o pussima bonitas verū eē poterit te eē ama
bilem: cū sis **Sapiētia** **Terribilis** quidē sū pctōrib⁹
terribilis: amabilis aut iustis ac me dili
gentib⁹. **Ego** deus q̄ nō mutor scdm qualitātē ⁊ diuersitatē me
aspicientiū dissimilis videbor. **Electos** meos in hoc mundo ti
more p̄iter ⁊ amorem iugif habere expedit: vt ⁊ timor semper
aiam sollicitās a noxys retrahat excessib⁹ ⁊ amor letificās eri
gat ad superna.

De vicissitudīe visitatiōis diuine: ⁊ qlif aia dēt se tūc tenere.

Adantissim⁹ dñi habitabit
in eo cōfidēter: quasi in thalamo tota die cōmorabitur

fol. 11. v. 30
70

z inter humeros illi⁹ req̄ſcet. **Hec** z his ſimilia q̄ p̄fecto amo-
ri allud̄r verba: dū aure cordis p̄cipio vehement̄ ſuſpiro: cum
me tam longe a fructu deſiderato huius amoris eſſe cognoſco.
Nam ſubtractio dilecti cōtra votū diligētis quā ſepius exptuz
me eē fateor: p̄cipuus mihi videt̄ in amore labor z dolor. Quā
tum enī quis de dilecti letat̄ z gaudet p̄ſentia: tantū de eius ab-
ſentia dolet z trīſtat̄. **Et** hec ē illa iſipida amoris regula nimīū
afflictiva: quā in freno amore declinare volui: z nūc ipſam q̄q̄
in amore diuino inueni. **Hoc** ē ergo qd̄ habeo aduerſuz te ma-
pulcre dīlctionis eſna ſapia ipugnās tuū amorē: quez nudiuſter-
tius tū extuliſti. **Uiciſſitudo** nāq̄ p̄dicta nō ſolū in freno amo-
re: verūetiā in tuo videt̄ habere locū. **Frequētīſſime** enīz dum
mens amātis in thalamo cordis quieti⁹ te habere putat: z fede-
re ſempit̄no brachys amoris te ſibi cōſtrinxīſſe iſepabiliter eſti-
mat: ſubito q̄ putabaris adeē: nescio quo auſugis: z q̄ eſtimaba-
ris cōſtrict⁹ eē: longius recedis z non cōpares. **Sz** aiā dolore
plenā poſt te derelinq̄s: z dū cor amantis poſt te ardet: aiā te ſi-
tit z corpus infirmū languēſcit: te ſolū vnicū cordis gaudiū to-
tis cupiēs viſceribus diſſimulas z q̄ſi aſpnando nullo oīno daſ
intelligibile reſponſū. **Quid** ē hoc? **Nūq̄d** nō ipm̄ impiū ac
crudele ē nimīū: condeſcendere nolle ei quem ipſe vulneraſti?

Sapientia Magnitudo z pulcritudo cuiuſlibet cre-
ature poterit pro me reſpondere?

Discipulus Nūquid hoc ſufficit aiē amoroſe? **Li-**
cet enī tuā potentīā ſapientiaz z boni-
tatē mihi relucere indubitanē cognoſcat: z te p̄ hoc q̄ſi p̄ q̄ddaz
veſtigīū ſūme pulcrū z bonū eē intelligat longe tū adhuc diſtat
a ſuo fine

Sapientia Si hoc nō ſufficit ſaltē d̄ ſacra
d̄ſiderato. **Scriptura** contenta ſit: vbi me
ſufficient̄ ſi diligens fuerit poterit inuenire. **Qualibet** paginam
pro littera amoroſa tanq̄ in amoris ſolaciū p̄ me ſibi tranſmiſ-
ſam ſuſcipiat. **Quia** quecūq̄ ſcripta ſūt: ad cōſolationē ipi⁹ ſcrip-
ta ſunt: ad ſubleuationē ſpei z inſtaurationē caritatis. **Nonne**
hec tibi videntur argumēta dilectionis amātī ſufficē debere?

Discipulus **O** totius magiſtra amoris ac dilectio-
nis: q̄re ſic loq̄ris: nūquid nō es ver⁹
amator: nūquid nō z p̄ceptor amoris: z vt melius dicam certe
amor ip̄e es. **Igit̄** vere z indubitanē. noſti conditiones cordis
amoroſi: z ideo tā alieno modelo q̄ de amore te nō cōuenit. **Tu**
ſcis o amator eſne qz amanti nimis parū ē: quicq̄d hoc eſt qd̄

suum amatū non ē. Nihil enī amanti sufficit: nisi ipm amatum
 cū presens fuerit. **E**n scūs es in corde meo quasi ignis estuans
 claususq; in ossibus meis: et deficio ferre nō sustinēs. **A**matif
 simū amoris obiectū: tu cordis mei tam potēt possides domi
 ciliū: te in armariolo cordis mei tam delicate teneo repositum
 et me totū sic amor tu⁹ sua cōstrinxit vi: vt etiā si lingue hoīm et
 angelorū cūctoꝝ te mihi pconio extollerēt singulari: et multa d
 te narrarēt seu scripta amozosa demōstrarēt: minime pficerent
Quin potius amantis affectū interdū impedire possent: iplere
 aut desiderū nō valerent. **S**z illuc tota pgit cordis mei intētio
 vt te solū vnicū cordis mei thesaurū inueniat: et in te solo vero
 bono iugit cōquiescat: modica horula absq; tua felicissima pre
 sentia mihi anni vnus spaciū videt habere. **U**nde pia dulcedo
 noli queso indigno famulo tuo eē aliena. **N**empe cū vnica die
 te mihi solito magis alienuz sentio: q̄si nulle annoꝝ curricula:
 longūq; platonicu annoꝝ: me cū tedio multo exulasse deploro.
Tu es enī paradus voluptat. tu paradus supcelestis. **Q**uinimo
 omni paradiso optabilior. **N**am te iuxta votuz habere ē pfecte
 beatū eē. **N**ūc igit si pietate atq; clemētia cūctos decet eē orna
 tos qui in potestate positi sūt: q̄stomagus ergo decet maiestateꝝ
 tuā miseratio magna et cōpassio multa. **Q**uare ergo o benigna
 ac efna sapiētia clemēt nō consideras: q̄ misera illa amozosa
 corda que ad te sursum respiciūt: pfundissimos gemitus emittūt
 lacrimas fundūt vberimas: clamantes post te plena voce: re
 uertere reuertere dilecte mi: vt itueamur te: **R**edde nobis leti
 ciā salutaris penitētie tue: flentq; incōsolabili timētes. ne forte
 offenderint faciē desiderabileꝝ bonitatis tue: sedent sole ac soli
 tarie: q̄n amaritudie replete sūt: et in secreto cubilis sui secum
 cōfabulant: et animo desiderāti et suspiranti hec et similia dicūt.
Quādo veniet: q̄n redibit: putas videbo: putas cordis mei
 oculi videbūt: in quē angeli oculi pspicere cōcupiscunt. **M**ibi
 q̄q; oīm te amantiū minimo res hec tristis nonnūq; accidit: vt
 dum dilcūs me⁹ me inscio ac dulci sopore oppresso abysset. **E**go
 flens dicebā. **D**eu quo abyt dilcūs meus: **D**eu vbi requirā illū
 putas ne videbit qd eū alliciat: affectuūq; eius pfunditas: eius
 regressus ad me retardet. **D**eu phdolor quare nō vigilauī: q̄re
 nō tenui illū: **M**i dulcis ostende te mihi: redde te mihi. **L**edit
 nāq; nimis absentia tua queꝝ letificauit p̄sentia: vicissitudo ac
 cessus ac recessus me affligit vehement. **I**ndica ergo mihi vñ
 braculū sub quo cubas: refrigeriū querēs: estuz deuitans quia

positus...
 in form

ascendit sol: ne iterū extra me vagari incipiā: qui me in te rep
pream. Deu q̄ diu carebo hac: qua sola habita cūcta desidera
bilia possiderē. Ad me eā supplico mi dilecte declinare opellat.
impetus cordis mei ad te. **D**uius nāq̄ mor⁹ violētia meipsum
spolians: ac tibi deferēs: cuncta iocosa mihi reddit onerosa. **D**e
niq̄ z meipso carens oneri mihi sū: hec p̄ys oculis ituere. **I**am
enī deficio: amplius ferre nō valeo. **D**a ergo te: vt in te me reci
piam: q̄ me per te pdidi. **O** mira v̄tus amoris: ego vere dico qz
fortis ē vt mors dilectio. **E**teniz cor mihi o amor abstulisti z di
lecto dedisti: eiq̄ ipm tā inseparabilē cōglutinasti: vt me certis
tēporibus quodāmodo reliquisse putēs: z iam in dubiū vertat
cuius sit: vtrū subiecti qd̄ viuificat: vel obiecti qd̄ estu feruidissi
mo amat. **O** cor dic mihi queso cui⁹ sis: vtrū ne illius quē totj
amas viscerib⁹: vel illius cui vitā das? **S**i meū es: o q̄ parum
mecū es: o quotiēs alibi es: nescio vbi es: si nō es cū eo cui⁹ es?
Ego vero nulli tā libere te dimittere nisi dilecto quē plus q̄ vi
tam ppriā diligo. **E**t qz eū plus q̄ me diligo: ideo tantomagis
meū es: q̄to plus ei⁹ es: cuius z ego. **N**āq̄ nō solū te sibi appro
prias: s; z me totū q̄q̄ simul tecū trahēdo sibi vendicas cū effec
tu. **S**i ergo eius es: immo vero ei⁹ es: nō solum creatione: s; re
dēptione: z ceteris similibus causis: sicut z alie rationales crea
ture: s; z eius es quodā singulari p̄uilegio: s; volūtaria ac libe
ra donatione. **S**iquidē tu es illud iocale qd̄ inchoantib⁹ amoro
se iuuētutis mee tēporib⁹ oibus mūdialibus frenisq̄ amoribus
priuatū sibi pro arra amoris: p̄ iocali dilcionis: z p̄ signo carita
tis obtuli: z ipm sui noīs l̄ris sanguineis cōsignās: thronū ebur
neū: reclinatoriū aureū: ac thalamū nuptiale ad req̄escendū in
eo sibi cōstitui. **I**git̄ dic mihi qualit̄ recipe vis illam tuā amicā
z spūalem spōsan: eterna; s; sapientiā cū redierit z ad ostium
cordis stando ac pulsando sibi petierit aperiri. **E**go inq̄t nō diu
tardabo nec dilectā diuti⁹ expectare pmittā: s; in occursum ei⁹
festinant̄ occurrā: z brachys desiderioz meozū affectuosissime
extentis: dilectū votozū meozū inē salutatiōis verba itimo am
plexu cōstringā: z sicut clausus ioānes in vtero m̄ris ad presen
tiam et̄ni regis tripudiando saltauit: sic z ego clauso ergastulo
ad tāte spōsc p̄sentiā medullitus exultabo: eāq̄ in voce exulta
tionis z iubilatiōis talib⁹ verbis ex thesauro amoris assumptj
salutabo dicēs. **O** dilecte mi abyssus pfundissima desiderioz
meozū: z v̄tus medullarū inearū: totaq̄ simul cōgeries viscerū
meozū: te salutant ex itimis z p̄cordialissimis anime affectibus

24.
tibiq̄ demānant tot salutationes ac deuota seruicia: quot in ar
boribus folia: et in celo fulgēt sydera: et quot arene maris circa
littoza: sicq̄ deuote receptū introducā ad locū ppriū scz cordis
tricliniū: spirituale thalamū. S; phdolo: hoc ē qd̄ me añ factuz
genere cōpellit: vicissitudo scz accessus et recessus ipsius. Dec
nāq̄ valde affligit animū nondū pfectissimo amoris gradu so
lidatū. Dec et his similia cordis suspiria et amor colloqa o etna
sapia audis nec attēdis. S; nec aduerterē qd̄ aut curar te simulaf

Sapientia Video singula: et attēto cordis desiderio
p̄spicio vniuersa: s; expecta paulisp et idi
ca mihi vbum qd̄ a te quero. Nunqd̄ enim q̄ multa loquit̄ ipe
nō audiet: aut qui multa int̄rogat ipe nō respōdebit. Respōde
ergo et tu mihi qd̄ q̄ro. Quid ē hoc qd̄ potissimū celestes spūs q̄
rere et intendere de

Discipulus Doim pruden
tissima pōdera
trix virtutū etna sapientia: quō simplex et iperitus ad hāc int̄ro
gationē respōdere potero: S; tu sūma celestis discipline magis
tra respōde p̄

Sapientia Scire ergo debes q̄ angelici
spūs et viatores pfecti nūl tm̄ i
sua operatiōe querūt: q̄ntū cōformitatē oim actionuz suarū ad
meā voluntatē. Deus inq̄t diuina sapia cibus ē: vt faciā volū
tatē p̄is mei qui ē in celis. Dic ē cibus angeloz simulq̄ p̄cōz
viatorū: vt delectent̄ voluntatē sui dñi ipleri in se: et vniuersali
ter in oibus creaturis. Un̄ et ad opus vile de suo genere delecta
bili ferēt: q̄ ad hōrificētī si voluntati mee id magis foret acceptū

Discipulus Osūma sapia q̄ occulta suggillatiōe
tua nūc respōsione impfectionē meaz
p̄cut. Intēdis enī ni falloz q̄rulositatē meā nō vrbano rep̄hen
der: d̄scm̄ lōgaimitatē dānar q̄ dulcia q̄ro aspa q̄ad possū fugio.

Sapientia Tanta deberet eē absolutio affcūs p̄bati
discipuli: vt nō solū corporalib⁹ delectati
onibus nō eēt alligatus: s; neq̄ p̄ spūalibus tm̄ inhiaret: vt eas
carius q̄ ipm̄ summū bonū in seip̄o acceptum querēdo appete
ret. Considera ergo teip̄m qd̄ q̄ras: aut quid diligas. Imp̄fecti
enī quicq̄ ea q̄ dilecti sūt nō ipm̄ querūt. Aut enī incōmoda de
clināt: sicut serui: vel sua lucra sectant̄. sicut mercenarij. Verūta
men vt int̄rogatiōi tue p̄ncipali de vicissitudie visitationū mea
rū que aiām vt dicis affligūt amorosam plenī⁹ respondeā: scire
debes q̄ inēduz frequētī alyz causis p̄emissis: ipa aiā huius
subtracōis causa existit: dū radio solari fenestra p̄ opaca q̄daz

Quisio.

Sp̄s.

precludit: vel hospiti tāto irreuerentia exhibet: vt pinde exire
de dilecta atq; in hoc mūdo nō dilecta cogat: ipe cuius delicie
sunt eē cū filijs hoīz. Interdū q̄q; adueniēs exultationē tribuo
māfionē faciēs apud dilectā: n̄ maifeste q̄dē s; occulte atq; latē
ter: ita vt paucissimi z nō nisi exptissimi queant presentie tante
misteria cog
Discipulus Dne vt vido peritissim⁹
noscere. amator es tu. Oro igitur
z desidero vt mibi aliqua intersignia tue secretissime ac certissi
me p̄sentie ostē

Sapientia Si presentia meā deside
dere digneris. ras cognoscere: teipm q̄
lis sis in absentia gr̄e debes diligētē examinare: z statim quod
queris iuenies. Summū nāq; cū sim bonū: p̄sentia mea cuncta
bonitate adimpleo. Ideoq; sicut causa p̄ suū effectū cognoscitur:
z sol in se inuisibilis: p̄ radioz suozū rep̄cussionē visibilis efficiē
sicut p̄sentia mea dephendit per suā fecūditissimā bonitatē. Nūc
igit si bonitatē p̄sentie mee vel absentie sterilitatē p̄basti: p̄fer
in mediū: vt instructus int̄ gramina valeas cognoscere flores.

Discipulus Si cuncta corporis mei mēbra in lin
guas v̄terent: z oēs artus hūana vo
ce resonarēt: nō possent exp̄m̄ere neq; p̄fecte enarrare hoc q̄d
a me q̄ris. S; vt verū fatear: hui⁹ rei causa in amplitudinē mi
rabiliū dei sepissime ad cor altū exurrexi: vt exaltaref de⁹ dicēs
in memetip̄o. O si talis ē p̄sentie dei tam imensa bonitas in ho
mine peccatore: cui⁹ vita minima z exercicia nulla: q̄d ergo est
in alijs vbi vite inocentia: z gr̄arū ac v̄tutū copia tam imensa
Verūtamē hoc modicū q̄d exptus sū: put dederis p̄feraz: vt in
huiusmodi pleniorē a te habere possiz directionē p̄missoz. Igi
tur o sūma bonitas cū faciē tuā gratiosaz: bonitate z suauitate
plenā a me auertis: cū internā cōsolationē subtrahis: z lumen
in manib⁹ abscondis: tūc aīa misera subito immutat z velut lan
guida z tabescēs efficiē. Lassitudo exide corpis subsequit z cor
dis duricia ac spūs tristitia sentit. Tediū quoddā virulentū oc
cupat fines meos: ita vt tedeat aīam meaz vite mee. Omnia q̄
vident̄ vel audiunt̄: etiā si bona fuerint nauseaz tūc puocāt spi
ritualē. Recessus etiā tu⁹ horrozē loci: celle fastidiū fratrū parit̄
mecū cōmemorantiū asp̄nationē inducit: z aīa mea dormire
incipit pre tedio: vt interdū ex pusillanimitate spūs nesciat vnde
veniat aut quo vadat. Experiētia insup certissima psuasum ha
beo: me tūc eē ad vicia p̄liuiozē: ad resistendūz tēptationibus
debilem: z ad omnia exercicia spūalia minus valeutē. Omnis

26.

qui me illo in tpe quesierit: vacuā domū inuenit. qz bonus p̄fa
 milias omnes domesticos b̄ndictione ⁊ hilaritate replēs abces
 sit ⁊ domiciliū vacuū dereliquit. At vero cū p̄clarus ille oriens
 splēdor ēne lucis in medio tenebrarū cordis mei exurgens et
 p̄cedens pulcre exorir̄. **O** mutatio dextere excelsi: tunc oēs me
 lancolice cōplexionis nebulosa cōgeries dissoluit: ⁊ nox caligi
 nosa sicut dies illuminat: tristibus cūctis submotis. **E**t ecce cor
 risu pfundit: os iubilo replet: gaudet aīa: serenat cōsciētia: plau
 dunt cū tripudio oīa osīa mea: deū simul laudantia ac dicentia:
 qm̄ bonus: qm̄ in seculū mīa eius: ⁊ cantēt in v̄ys dñi: quoniā
 magna ē glōria dñi. **T**unc incipit volūtas p̄re gaudio festinat: ra
 tio p̄re exultatiōe solēnizare: ita vt tātis gaudys ifusus: nūnūq̄
 iurassē q̄ hāc diē luminositate tā insignē resurrectiōis dñice
 ob p̄coniū orbi terrarū stellifer orbis adduxisset: nimirū cū me
 extinctū putauerā oriebar vt lucifer: ⁊ habitātibus in regione
 ymbre mortis lux orta ē eis. **T**unc oīa q̄ prius dura ⁊ aspera et
 quodāmodo impossibilia videbant: dulcia reddebant ac leuia.
Ieuniū dulce: vigilie breues: cunctaq̄ exercicia pua videbant
 p̄re amoris magnitudie. **I**n ea q̄q̄ hora gr̄e spūalis: vitā emen
 dare: mores corrigere: ac multa bona facere p̄pono: q̄ gr̄a rece
 dēte heu minime ad effectū p̄duco: aīa replet caritate ⁊ v̄itate:
 ac dulcedine tāta pfundit: vt pene seipam ⁊ oīm ceterorūz obli
 uiscat: meditatiōes mellifue ad libitū consuūt: lingua ifantul
 diserta efficit: corpus pigrū ad mādata dei p̄mptū reddīt: ⁊ vt
 breuīt dicā: tanta ē gr̄e copia ex omni pte distillās: vt ōnis q̄ pe
 tit accipiat: ⁊ q̄ querit iueniat: ⁊ pulsantibus aperiat. **T**ūc cunc
 tis visibilibus altior effcūs: oīa tēporalia calcasse: ⁊ in atrys ce
 lestis hierusalē me stare arbitror: ita vt auspicia quedā ⁊ inicia
 futuri seculi quodāmodo incipiā p̄gustare. **O**mnes enī effect⁹
 in amoris gaudio vniti: in sola cōditoris fruitiōe quiescūt. **H**ec
 inq̄ ⁊ his similia in penetralibus cordis geruntur: vtrū aut ex
 me vel ex te pe **Sapientia** **P**erditio tibi ex te. in me
 to informari: tantū auxiliū tuū ex te nō
 nisi deficies: ⁊ ad nihilū tendis. **H**ec aut ⁊ his similia p̄ presen
 tiam meā tibi noueris cōcessa. **N**am hic ē ludus amoris: quez
 in aīa formosa **Discipulus.** **E**t quis est ludus
 habere cōsueui. **Sapientia** **L**udus amoris ē gaudiū ⁊ dolor: q̄ sibi
 uicē ex p̄ntia vel absentia dilci succedūt.
Hoc enim proprium amoris esse solet: vt quantus sit presente

amabili lateat: receden
te vero magis picipiat. **Discipulus** Dic ludus

mibi videt eē gaudy: s; meroris. S; obsecro te: putas ne si ab
hac vicissitudie visitatōis i h tpe aliq viatores pūlegio singlarī

excipi **Sapientia** Paucissimi nimirū: tanta diuina
antur **Discipulus** rum in boie picipatio stabilitat

est qsi quedam in **Discipulus** D q sūt illi: vel cui?
choatio eēnitatis. **Sapientia** conditiōis: q ad tan

tam cōformi **Sapientia** Dy sunt q videlic; purissi
tatē pueniūt: **Sapientia** mis affectib; ab ifinis ab

tracti: z longo iā vsu z exercicio deiformes quodāmō effecti:
diuinis rebus cōtinue vniunt: q p excessum mētis pfectissime

omne mediū diuidens deū z animā: tota alacritate deposuerit.
Discipulus Dum hec audio: altius ingemisco: eo

q a talib; in vita z experientia adhuc
tā longe me eē cognosco. p inde q; hec pfectiōis sūma facultatē

meā excedit: volo a te scire qualit; discipulus ierptus in huius
modi visitatiōe **Sapientia** In die bonozuz ne ime

se debeat tenere. **Sapientia** mor sis maloz: z ecouer
so: vt sic te quidē nec in p̄sentia gr̄e vltra modū extollas: nec in

absentia vltra q̄ expedit dep̄mas: s; velut ayoch vtraq; manu
vtaris p dextera. Si adhuc es nouella plātatio: z assidua irriga

tione necessari; es: saltē hoc facias: vt hāc vicissitudinē non ipa
tienter feras: licet faciem meā semp inq̄rere debeas diligenter

Discipul D si ispicer; velles scires vtiq; q; diuturna
dilci expectatio magna cordis ē afflictio.

Sapientia Daud dubiū hāc rotā amoris volubilez
sustinebit q̄cūq; amare voluerit: nec mi

rū: neq; enī mūdi huius amatoribus semp p̄spera. s; etiā iterdū
succedūt aduersa: q; si forte minus exptus es: int̄roga quēpiāz

ex eis: dicet tibi: q; laborabit oīs q; amare voluerit. Sunt q̄dez
nōnulli amatores nimirū vtiq; molles: qui dū amorī ad horā in

seruiūt vt amatores s; sine labore eē volunt: q̄bus si statim iux̄
votū aura optata nō arriserit: a ceptis cōtinuo desistūt: z hy ad

fructū amoris minime pueniūt: eis tanq̄ indignis dicif; : mili
cie species amor ē: discedite segnes. Proinde feruidus amator

vt ad fructū amoris desideratū pueniat: debet eē sedulus: lōga
nimis: obseq̄osus: nec faciliē desistere debet: etiā si mille vicib;
repulsam patiat; semp existens bone spei: cogitās q; labor ipro

bus oīa vincit: quid mollius aqua: qd lapide durius: z hic fre

si profano amatori

reg. 17m

27.

quēti ictu gutta cauat. Et vt rumores tibi bonos: et veris amatoribus ad audiendū delectabiles subinferā: noueris q̄ hec diuinissima pro qua laboras spōsa: rogari vult et obsequijs delectat. Quis ve taz subito in rebus caducis obtinet qd̄ amori placet. Roget p̄inde et postulet et obsecret: nec etiāz delistat. Et ego ei vere introitū iuxta cordis votū p̄mitto. Non ē enī inuēta in oibus finibus israel: q̄ tā facilis sit ad exorandū: tā p̄mta ad exaudiendū: et ad reddendū tā pia: sicut hec tua diuinissima spōsa. En enī p̄e magnitudie amoris se cobibere nō valet: nō potest expectare donec roget: s̄z p̄occupat se q̄rentes: et se priorem eis ostēdit. Stat in foro in medio platearū: in foribus portarū: dat vocē suā: oēs alliciens: et ad suū trabēs cūctos amores: qui me amare voluerit: omni tēpore me suā amabilē spectare studeat: sicut et ego iugit̄ meū amatorē spectare cōsueui. Siquidē nescit vtrū ab oriēte vel ab occidēte seu a septētrione aut meridie veniat quā prestolat. Ignorat etiā an mane aut meridie aut galli cantu ostiū pulsāt et aperiri petat. Nā sepius dū anim⁹ me q̄rendo anxius existit: q̄rendo nō iuenit: s̄z cū minime putauerit dilectū presentē: semp̄ enī cupio dilectā amori eē apertā et patam nec eā de suis plus q̄ de mea dignatiōe volo cōfidere: porro n̄ sufficit vnā horulaz tēporis cū dilecta expendere: s̄z necesse ē se pius vacare et videre: q̄ eius occulta susurrāia vult intelligere: et presentia eius potiri desiderat p̄ciosa. Et vt dulcibus his sermonibus v̄ba icrepatoria: nō tñ minus amatoria misceam⁹: argui valde te oportet q̄ vere de huiusmodi exercicijs amoris reprehensibilis es. Cur p̄chdolor tu q̄ miliciā amoris assumpisti: q̄ hāc nostrā p̄phetiā professus es: et eius dulci iugo humerū tuū supposuisti: cur inq̄z vagabūdo corde et oculis tremulis: ac in fines orbis fr̄e rotatis stare corā tanta spōsa presumis? Que ide fessio asp̄cū: serena et gratiosa facie iugit̄ te p̄spectat: nec oculos suos vnq̄z a te auertit. N̄ verecundū ē singulis q̄busq̄ audituz prebere: vt nō possis q̄ dei sapiā in te loquit̄ audire. O q̄ turpe ē discipulo amoris seipz tñ obliuisci: vt eius nō aduertat v̄ba i terna cuius vbiq̄z circūdat̄ p̄sentia. Merito p̄inde tanq̄z ab indigno se subtrahit: cū te nō in te nec in se: s̄z extra te et extra se i mundi strepitu iuenit: et ideo q̄so hoc emēdare memēto: p̄pende q̄z indecēs existat si aīa q̄cūq̄ in exterioribus q̄rat q̄ regnū dei i tra se portat: regnū q̄ppe dei intra nos ē: qd̄ ē iusticia pax et gaudium in spiritus sancto.

Quare diuina sapientia suos caros in hoc mundo permittat
tam multipliciter tribulari

Iustus quidem tu es si dispu-
tem tecum: veritatem multa loquar ad te: quare via ipso-
rum prosperat: bene est omnibus qui preuaricant et male agunt:
plantasti eos et radicem miserunt: proficiunt et faciunt fructum. Materiam
multifariam ventilatam et frequenter discussam ac reuersatam opus non
est resumere: sed refrigeratio tribulationum: aduersitatum iteratio: re-
plicatione querulosam quam aduersum te rector orbis exposcit. Nun-
quid enim vane ostentationis spiritum hominibus suadeo: deus scit: aut nun-
quid contra hominem disputatio mea: aut ad hominem: et non magis
propter refrigerationem ardoris cordis contriti et humiliati: et a pue-
ricia usque ad hanc diem passionibus et miseris vexati: aut quis non
similia vel maiora passus copati sciret sicut tu qui ex his qui passus
es compassione didicisti: sic enim cecus natus de non visis coloribus im-
perfecte silogizat: sic qui non est passus aduersa: tanquam exemptus minus
perfecte de tribulationibus iudicat. Aut quomodo possent credere hi qui
rurum domus secure sunt et pacate: et non est virga dei super eos qui ducunt in
bonis dies suos: delicate nutriti: in solacijs educati: robusti: sani
felices: dignitatibus honorati: gradibus subleuati: bene pentati: quorum
viscera plena sunt adipe: et medullis ossa rigant: his qui habent mem-
bras vacuas et noctes laboriosas: qui nocte et die replent doloribus
et iugiter in amaritudine anime sunt: quibus foris pugne: intus timores:
quos nec finis ad ictum oculi quiescere: cum et nox humane deputata qui
etiam in inquietudine eis propter timores nocturnos conuertat. Do-
nor temporalis ab eis tollitur: gloria mundi frustratur: despicabiles inter
multos redduntur: obprobrijs saturantur: traduntur in puerbium et in
exemplum: sicutque omnium pyramidum usque adhuc. Quod quoniam bene sapiebat qui
hec eadem sentiens dicebat. Sunt iusti quibus multa proueniunt
quasi opera egerint impii: et sunt impii qui ita securi sunt quasi iu-
storum facta habeant: amor tuus videtur esse sicut volumine volans:
quod gustatum quidem in ore est sicut mel dulce: comestum autem ama-
ricari facit ventrem propter laborem: amorem tuum comitantem. Ele-
menta ac puerilia amoris tui sunt tribulationes ac miserie. Pri-
mus namque passus accedentium ad te: prima pagina te legentium pri-
mum exercitium ac locale te diligentium est istud. Sili accedens ad seruitu-
tem dei: sta in timore et prepara animam tuam ad temptationes bene dicunt ad tempta-
tionem vnde ad miseriam et tribulationes: ita ut octis diebus militie tue sis
in conspectu et curam et ut fortuna tibi raro aut nunquam optata arrideat

28
Non de oibus loquor. Tu scis dñe quos ad hoc opus taz stren-
nuū elegeris. Si sanitate ac roboze aut elegātia gaudēt corpali
multiplicif flagellati cōtinuo incipiūt deficere: et vel exquisitis
castigatiōibus v' grauiſſimis infirmitatib' oppressi languescer
cogunt. Si aurū eis ē vel argentū: fures veniunt et furant: vel
qd̄ difficultus ē affectū ei' ab ipis rescindis. Si possessiōes agro-
rū et vineta aut oliueta eis sūt: cūq; alyz prospera arriserit aura
hec grādo vel puina cōsumit. Residū eruce comedit locusta:
residū locuste comedit brucus: et residū bruci comedit erugo
vel rubigo. Dñe dabis eis: qd̄ dabis eis: panē artū et aquā et bre-
uem. Dic ē cibus ille regius q̄ sequit' seruos tuos: si transit ma-
ria: vētus cōtrariat: si p terrā ire disponit: si multis dieb' celuz
fre serenitatē cōcesserat: ecce cū hic tu' vt sic loquar miser ama-
tor ad lucē venerit: et ad viā se pauerit: conglomerant' nubes: fra-
imbribus pfundit: vt vel pluua vel estu nimio: aut etiā gelu ī
tempato seruus ille tu' affligitur. Mira res et stupēda: nūc mu-
res in occulto ipz nō sinūt q̄scere: nūc milui in celo cū ad lucē
pdierit: aut etiā corui crocitanes in ipm quasi subsannatorie ī
pingunt et siue taceat siue rideat displicet. q̄ si quis cōtra eū etiā
tacentē et nullū vbo aut facto ledentē se erexerit oēs concurrūt
ad maledicendū: linguas acuūt: et velut rabidi canes lepusculū
plebem inualidaz et se oibus substernentē insequunt' lacerāt ac
discerpūt. Sz vt etiā hec de tua grā inferā: ecce ipi dicūt: diligit
deus odiētes se: et odio habet diligētes se: bona istis: mala illis
largitur. Et qd̄ his maius ē: tu q̄q; iudex iustus partē aduersaz
sic te fouere ostēdis vel simulas: vt oīno taceas quasi tibi nō sit
cure de tuoz subuersione seruozū: sic perit iustus et non ē qui re-
cogitet: et qz ipius pualet aduersus iustū: p̄pterea egredit' nunc
sicut olim iudiciū p̄uersum. Nōne et hec quasi ipatienti aīo con-
querebas: ille amabilis re et noīs inēpretatione p̄pheta dñi qui
dicebat: quare nō respicis sup iniq̄ agētes: et taces deuozāte im-
pio iustiorē se. Et ecce bene agit: et maledcā recepit: tibi p̄ posse
seruit: et vitam ei' inuidus despicit: derisionib' a legis transgres-
soribus vrget: porro a seipō mille castigationibus tribulat. Et
qd̄ his adhuc maius ē. Ecce sathan a facie tua egreditur: et ei in
oibus ad q̄ se verterit insidiat. O custos hoīm: o imensa dei pi-
etas: quō hec multiformia mala in tuis dilectis sustinere pote-
ris: aut quō hec vides et similia et nō adiuuas. Quaprop̄ et ego
nunc in tribulatiōe spūs mei cōfabuloz tecū in amaritudine aie
mee: tu enī solus laborē et dolorem cōsideras et scis: quā non ex

animi leuitate s; ex plenitudine amaritudinis aie mee vba hec
doloze plena pcesserūt: q̄ gemitibus tantis incipiunt. s; ⁊ lacri
me decurrētes pocu **Sapientia** Delicat⁹ miles es
pāt stilum scribentis + qui aduersa tantū
formidas: s; necdū quidē vsq; ad sanguinē restitisti: nec ī valle
pugilū vsq; ad mortē decertasti: nōne vir tu es? Sed p̄pudor
velut rinoceron audacissim⁹ es tu tēpore psperitatis: s; tela ara
nearū fragilior aduersitatis tpe: bellator iuictus ad exercenduz
se ⁊ pbandū tribulationē ⁊ miserā inuenire desiderat: an non
ycre gloriabaf q̄ dicebat: libentē gloriabor in ifirmitatib⁹ meis.

Nani nisi pcesserit pugna: nō potest eē victoria. Enbērnator na
nis in tēpestate dinoscit. In acie miles pbat. Delicata iactatio
ē cum periculū non ē: oflictio in aduersis probatio ē veritatis.

Discipulus Nunquid ego solus hāc cōtra te mo
ueo q̄rimoniaz? Ecce q̄ innumeri tri
bulationib⁹ similē oppressi sūt q̄ mihi q̄q; in hoc cōsentiant: ita
vt ⁊ si te ratione supare nō valeo: copiosa multitudie testiū con
uincā: nōne facilius eēt vna hora capite puniri: q̄ cūctis dieb⁹
prop̄ te mortificari. Nec mihi opponas aut respōdeas q; forsi
tan hec mala ideo patimur: q; peccaum⁹ tibi ⁊ mandatis tuis
nō obediim⁹: nūqd enī nos soli pctōres: nōne pctōrib⁹ abūdā
tia ē: filys aut tuis dsertio: atq; iusti puniūt ⁊ ipy florēt ī mūdo.

Sapientia Sicut dilexit me p̄ ⁊ ego diligo meos.
nō ē discipulus supra magistrū. Si mun
dus vos odit: scitote q; me priorē vobis odio habuit: s; ⁊ nihil
nouī tibi accidit qd materia debeat eē tristiciariū: cōsuetudinis
nre ē electos quosq; maxime viriles animos virtute robustos
tēptationibus pbare. Cur igit quasi insolituz tibi aliqd accide
rit vba multiplicas: ⁊ q̄rimoniaz tam ardentē exaggeras: iuol
uens sentētias sermonib⁹ imperitis? Respice quis iter electozū
numerū: hoz videlicet: q; deo singularitē placuerit ī h̄ mūdo trā
suerit sine pbatōe. Sufficiētā inqt iob audisti ⁊ finē oñi vidisti.

Discipulus Nunc si dicere licet habeo quod volo
Ecce hoc ē qd desleo: hoc ē quod plo
ro: ⁊ ppter qd ex itimis ingemisco ⁊ suspiro. Audi queso seruū
tuum. Ecce ipi dicūt: non ē salus illi in deo ei⁹: vani sūt qui ser
uiūt deo: ⁊ quare: respōdent: q; prop̄ hāc causam prefatā vide
licet iustoz tribulationē cōtinuā: subiūgentes nibilomin⁹: q; p
tanto tam paucos habeas amicos: eo q; cū eis huiuscemodi lu
do ludere soleas. Deu me flebilem ⁊ infelicem: hoc ē quod me

29
34-
pbdolor ⁊ nūc pridē multotiens amarissimis lacrimis flere cō-
pult: ⁊ tristitiā mibi sup tristitiam adduxit: damnuz videlicet
spūale: ⁊ frustratio laboris mei: quo frustra erga pximozū salu-
tem desudauī. **T**um enī plerosq; cū maximo labore ad cōuer-
sionē ac frugem melioris vite traxissem: ⁊ ipos cū dolore pturiē-
do ac dulcit in humeris portādo: ⁊ lac cōsolatiōis eisdē teneris
sub annis prebēdo: atq; meipm totū in obsequiū ipis tribuēdo
multa aduersa valde sustinuissem: cū dies tui consueti tēptatio-
num scz ⁊ pbationū eis supuenissent: vt p aquā ⁊ ignem trāseū-
tes educerent in refrigeriū: nōnulli retrosū abierūt post satha-
nam dicētes: durus ē hic sermo ⁊ quis poterit eū sustinere? **E**t
illud qd iuxta vulgare puerbiū dī difficile ē diu eē bonū: ⁊ sic te
miseri in damnū suū ⁊ i miseriam meā drelinquētes se rursus
noxys i **Sapientia** **H**ec questio illoz solet animos
plicat. pmouere: q parū fidei vel scien-
tie possidētes: merita scōz que nō in p̄senti reddunt s; reposita
sunt in futuruz: arbitrant in hui⁹ tēporalis vite breuitate resti-
tui: nesciētes iudicia dei inuestigabilia: ⁊ pfundū diuiciarū sapie-
⁊ sciētie dei: ⁊ q nō ita videat de⁹ vt homo: homo enī tm̄ p̄sen-
tia respicit. deus aut futura ⁊ eīna cognoscit: tu aut in n̄ra spūa
li phia aliē instruct⁹ cōsurge: cūcta visibilia mēte supgrediendo
que ei vident: t̄palia sūt: q aut nō vident eīna sūt. **S**urge igif
de viscosa obscenitate t̄paliū delectationū: aperi oculos menta-
les ⁊ vide qd sis: vbi sis: ⁊ quo tēdas. tūc p̄fecto horū oīm ratio-
nē habere valebis. **T**u nāq; es speculuz diuinitatis: eo q in te
principalis q̄ in ceteris creaturis reluceat imago trinitatis:
eo q eius imago in te resplēdeat: exemplar eīnitatis: eo q iui-
olabili corruptiōe gaudeas. **E**t sicut ego in eēntia mea sum infi-
nitus: sic desideriū aīe tue ē velut inēminabilis abyssus ad cui⁹
repletionē oīa simul gaudia mūdi nō sufficerēt. sicut nec vnica
gutta oceanū sua exiguitate replere possit. **D**einde aduertere
debes vbi sis: qz in valle miserie: in exilio: in peregrinatiōe vbi
bona pmixta malis cōtinua v̄tigrine iuoluunt. **R**isus hic doloꝝ
miscet: ⁊ extrema gaudy luctus occupat. **D**ic nempe mundus
suos ab inicio sefellit amatores: dū eis prospera pmisit: ⁊ aduer-
sa retribuit: qd ⁊ similiē nūc qz facere nō desistit. **S**ed ad pleni-
ozem oīm pmissarum pturbationū amotionē paululū nobis se-
cedendum ē: ⁊ ad fidei p̄incipia latius recurrendum.

De cruciatibus infernalibus.

Factum est autem post hec et ec

ce discipulus cepit cogitare dies antiquos: et annos esse nos in mente habere. Cumque profunde se colligeret: et a sensibus put potuit intellectum abstraxisset: apparuit in visione sibi dei oculis a longe quasi quidam regio umbrata ignota et multumque terribilis. Cumque tremescus quidnam hoc esset inquireret: responsum est ei. Regio hec ut vides distincta: locus est penarum futurarum: quae diuersae aetate post egressum a corpore pro diuersitate culparum in penam sortiuntur: quidam ad ipsarum purgationem: quaedam vero ad eternam damnationem: et put sibi ea tunc demonstrata fuerint. Dec autem et his similia tam horrenda et immania fuerunt tormentorum genera: ut nulla sufficeret hec lingua narrare: aut ullus sensus mortalium possit ea plene estimare. Cum autem ad se redisset: et quasi de alio mundo ut sibi videbatur ex motiva visionis presentia venisset: praeter nimium terrore et errore velut homo semiviuus aliquod diu iacens: in seipso contabuit. Quedam autem ex his solum fidei comibus oculis conspexit. Respexit igitur: et ecce de predictis locis fetor intolerabilis exoriebatur: mallei resonantes audiebantur: tenebrae profundissime densabantur: et videbantur ibi facies demonum horribiles. Ibi erat planctus: et gemitus et alenantia mala: impios sine pietate discrepabant: ab aquis nivium transibant ad calorem nimium. Considerabat in se hec equitatem et magnitudinem iudiciorum dei: et in se cordis seipsum mentis angustias: ac sudoris guttas: quae ipsum ex horrore visionis penetraverant: advertebat: quoniam propter que peccauerat quae sunt: propter hec et torquebatur. Unde et illi qui in vita sua insensate et iniuste vixerant: propter hec que coluerant tormenta recipiebant. Raptores namque et prodones ac eorum complices: et hi qui pauperes et amicos dei dum adhuc viverent spoliaverunt: vel propter exactiones indebite afflixerunt: ad patibula quaedam infernalium supra humanam estimationem penalia rapti violentum suspenderentur: et ibidem torquebantur: nec tamen moriebantur: sed modo indicibili cruciabantur. Nonnulli etiam qui sub habitu agni non mentem occultauerant leoninam: quae velut canes rabidi seruos dei per obprobria et maledica aut verba turbativa molestauerant et contra fratres suos iniqua persecutio leserant: ibidem a canibus infernalibus amarissimis morsibus corrodabantur. Ibi superbi sepultura asini in inferno despectiue sepeliebantur: et tamquam cadavera putrida ignita peccati obprobrio sempiterno quod nunquam delebitur addicebantur. Et pro gloria temporalis et mentis elatione qua ceteros inflati preire ambiebant: tanta penarum mole ac pondere premebantur: quantum

propter uisum
P

aliquis premi posset qui maximam turrin supra se haberet. **S**i
 buli vero et crapulosi: et qui veteri suo seruerat: velut lupi fame
 lici fame incredibili: ac siti intolerabili affligebant: cupientes gut
 tam minimam aque frigide per refrigerio lingue sue. flammam in ce
 dio aduste recipere: et nemo illis dabat. **S**ed demones tetrum
 cum situlis ardentibus iuxta eos stabant: et potum quendam sulphureum
 plumbo liquato simile: nimio calore estuantem per os eorum in ven
 trem protusum fortiter infundebant. **L**uxuriosi quoque: et qui in delictis
 carne sua enutriuerat: et in obstinatione sua perdurauerat: a serpe
 tibus deuorabantur: et a bufonibus ignitis aculeis usque ad viscera
 torquebantur. **Q**ui carnali ac freno amoris dediti fuerant vtriusque
 sexus: terram infernalem pro dolore mordebant: quoniam eos demones
 nimium affligebant: nam spicula ignea habentes et estu vehementissi
 mo eos insequentes: vulneribus eos seuissimis repleuerunt. **S**ed et
 socias in culpa: socias habuerunt in pena. **S**upra modum autem cu
 pidi et auari ac questuarius male torquebantur: nam in foueis metallis
 bullientibus plenis balneabantur: et exilire cupientes absque misericordia rei
 pingebantur. **J**udicium durissimum his qui perierat fiebat: fortioribus au
 tem fortior instabat cruciatio: et potentes ibi tormenta patiebantur po
 tent. **Q**uis dicere quod quantum ibi iudices impiorum: rectores iniqui:
 clerici turpis lucris cupidissimi: monachi lasciuissimi: laici violentissimi: mulie
 res peccatrices et ambiciose: et diuersi quoque falsi christiani pe
 nas varias habuerunt. **D**eum quoniam miserabiles rugitus et clamores da
 bant lamentabiles: ita ut sola visionis huius afflictio omnem penam
 mundi quodammodo excedere videretur. **N**am et multitudo visorum
 infernalium et audaces leones: et noui generis animalia ira plena: ig
 noteque bestie vaporum igneum spirantes: odorum fumum proferentes: et hor
 rendas scintillas ab oculis emittentes: morsu amarissimo eos
 dilaniauerunt. **T**andem multi ex his in puteum abyssi de quo fumus
 horribilis et fetor intolerabilis exibat proiciebantur: aspectus eorum ve
 lut ferrum candens in modum fauillarum exardebat et a demonibus rei
 pingebantur: manducantes linguas suas pro dolore: et blasphemaba
 bant deum celi pro doloribus suis et vulneribus: et non egerunt penitentiam
 ex opibus suis: vinculis tenebrarum et longe noctis compositi in ob
 scuro ac tenebroso obliuiois velamento tenebantur. **S**onitus descen
 dens conturbabat eos: et persone tristes apparentes pauorem eis incu
 tiebant: nec siderum limpide flamma illuminare poterat noctem illam
 horrendam. vna enim cathena tenebrarum omnes colligati erant. **O**mnis
 orbis terrarum limpido illuminabat lumine solis: illis autem suppo
 sita erat grauis nox imago tenebrarum. **I**psi autem soli sibi erant gra

fol. 11.
23

uiiores tenebre et fumus tormētorū iporū ascēsur⁹ ē in sclā sclozū
 Post hec vox quedā desup quasi tonitruū audiebat: q̄ insultā
 do et q̄si exprobrando dicebat. Ubi nūc sunt hy: q̄ ab initio a di
 ebus antiquis mūdo huic toto seruiērūt desiderio: q̄ voluptuo
 se viuētes varijs desiderijs se sbdiderūt. **E**ia q̄d psunt illis nūc
 oīa que tanq̄ vmbra velocitē p̄trāsierūt: q̄ breuis delectatio tā
 longā restez post se trahit efne miserie: **O** stulti et vecordes vbi
 nūc verba illa q̄ cū leticia tanta et cordis tripudio dicere soleba
 tis: venite et fruamur bonis q̄ sūt: et vtamur creatura tanq̄ in
 iuuētute celerit. **Q**uid ituat nūc dulcia vniuersa. q̄bus tā celeri
 ter p̄fruiti estis. **S**iquidē nūc a cōtrario plāgere vobis cōuenit
 et plangēdo exclamare ac dicere: ve ve nobis iam nūc et ineter
 num: ve qz nati sum⁹: nec vltra mori valem⁹: ve qz male torq̄
 mur: nec a tormētis vnq̄ liberabimur. **O** quis ē qui ista recogit
 tet supplicia: et nra ad cor ponat tormēta: hec enī talia sūt: vt q̄c
 quid in mūdo horribile excogitari posset: his cōpari in crudeli
 tate nō valeret. **O** q̄ felix icoinq̄nat⁹ q̄ post gaudia hui⁹ mundi
 nō abyt: q̄ nō respexit in vanitates et isanias falsas: nos isensati
 vitam illoz estimabam⁹ isaniā et finē illoz sine honore: quō cō
 putati sūt inf̄ filios dei: et inter elcōs fors illozū ē. **E**rgo erra
 uimus a via vitatis: et iusticie lumē nō luxit nobis: et sol intelli
 gētie nō ē ortus nobis: lassati sum⁹ in via iniq̄tatis et pditionis
 et ambulauim⁹ vias difficiles. viā aut̄ dñi ignorā: im⁹. **Q**uid no
 bis p̄fuit supbia: aut q̄d diuitiarū iactātia cōtulit nobis: transie
 rūt oīa illa tanq̄ vmbra: trāsyt q̄d tpale fuit. s̄z p̄dolor nunc re
 māsit q̄d inefnū manebit. **O** eternū nūq̄ finē habiturū: p̄petu
 um mortis suppliciū. **O** finis sine fine: mors grauior omni morte
 semp̄ mori et tñ mori nō posse. **O** mi p̄ dilecte q̄ me in hūc mū
 dū genuisti. **O** dūlcis mat̄ q̄ mat̄nis vberib⁹ me lactasti. **O** vos
 oēs amici mei et socy dilcī: valete nūc viscera mea: qz adest ho
 ra illa sepatiōis amarissime: q̄ amarior ē omni morte: vale tel
 lus: valete socy q̄s tā benigno fauor colui: en ducimur ad hor
 rendū infernale suspendiū: ad suppliciū trahimur metuendum
 nūq̄ vos de cetero cū gaudio visuri. **O** lacrimę iceslant̄ p̄fluite
 oculi plōrte. et oīa viscera mea vlulate sup̄ hac ifelicissima sepa
 tione: q̄ ē a summo bono: a facie illa glorioza et iocūda: et a cōso
 tio angelico: necnō illo felicissimo elcōz numero: ponēdiqz ad
 illam miserā et maledictā ac crudelē damnatorū turbā sine fine
 cruciandā. **O** manū cōplosus sonit⁹. **O** cordiū multoz gemit⁹
 intimi. **O** stridor dentiu: et fremit⁹ spiritū imensus. **O** ploratus

et ululatus multus. **D**ineternū p̄māsur⁹ clamor: q̄ semp durabit
 et nūq̄ finē habebit: q̄ semp renouabit et nūq̄ exaudiet: oculi
 n̄ri miseri nūq̄ aliud videbūt nisi miseriam. **A**ures nihil aliud
 audiēt nisi ve ve atq; tristitiā. **P**ia corda istud inf̄minabile et
 crudele ac eternū ve respicite lugete et flete. **M**ōtes cadite sup
 nos: colles operite nos: q̄d sustinetis: q̄d expectatis: abscondite
 nos a facie illa tribili furoris d̄ni: a vultu ire glorie dei heu heu
Cur nō hec maxima mala futura nobis p̄uenim⁹ cū robur affu
 it: cū tēpus aderat oportunū: vtinā de illo tpe toto iutilit̄ exp̄
 so supeēt nobis vel vna horula tāte pene in remediū cessa. **S**z
 heu sentētiante diuina iusticia: p̄clusa ē nobis salutis via: nega
 ta m̄ia: spes oīs ablata. **D**olores et miserie et ineternū p̄māsu
 re angustie in fra hac obliuiois: vbi nullus ordo: s; sempitern⁹
 horroz inhabitat. **Q**uid plura: nos miseri et miserabiles tm̄ affli
 gimur et dolem⁹ de illo ve et̄no: vt qualiscūq; termin⁹ excogita
 tus dūmodo finit⁹: eēt nobis solatiōsus. **U**n̄ posito p̄ ip̄ossibile
 q̄ eēt aliq; lapis molaris adeo magn⁹ q̄ vbiq; circūferentiam
 celi cōtingeret: et q̄ aliq; auicula minime q̄ntitatis post centum
 milia annoꝝ veniēs d̄ lapide p̄dicto solūmodo tm̄ p̄ rostrū suū
 auelleret: q̄ntū ē pars decima mily: et iterū post centū milia an
 noꝝ curricula sicut pri⁹ scz vnā pticulā de decē: et sic p̄ singulas
 ptes: ita q̄ in decies cētenis milib⁹ annis nō plus diminueret
 quātitas lapidis: nisi q̄ntū habet in magnitudie granū vni⁹ mi
 ly. **E**n̄ p̄doloz nos miseri multū grati eēm⁹ q̄ post talē longaz
 et plenā cōsumptionē toti⁹ lapidis: finē haberet sententia n̄re et̄
 ne damnatiois: s; heu hec cadē cōsolatio miseris a diuina iusti
 cia penit⁹ ē negata: hucusq; miseroꝝ v̄ba d̄natoꝝ. **T**aliē igif̄ o
 fili ibi flagellabunt q̄ hic a flagellis filioꝝ excipiuntur.

Discipulus **D**iudex tremēde ecce nūc aīa mea ex
 hac q̄q; visione horribili frita et p̄stra
 ta ē: et genua dissoluta: vt vix subsistere possim. **D**eus me⁹ ad
 iutor me⁹. **D**omi de⁹ et̄ne auerte obsecro furoꝝ tuū a me. **A**bsit
 a me hec et̄ne damnatiois sententia formidolosa. **D**z si aduersa
 me oportet sustinere: fiat volūtas tua hic in me: hui⁹ a me licen
 tiā plenissimā habeto: nec q̄rulosum discipulū de cetero in me
 habebis: hoc solū facias vt me a te inet̄nū separi non p̄mittas.

De gaudijs supercelestibus.

Exurge gloria mea: exurge
 psalteriū et cythara: exurgā diluculo feliciter proflus.

Ecce nunc psalterium iocundum adducimus: in cythara suavi tibi
psallimus: dulcia modulamina damus: ut omni tpe quez pate
ris pstrato ac dolore pulso: te ab inferis ad superos cum gaudio ex
citemus. Nunc ergo consurge consurge: oculos metales attolle. alas
desiderioz excute: et te ad volandum super penas ventoz dispone.
Leua oculos tuos ad orientem: et respice que tibi demonstrant. Uide
terram promissionis immortalitatis locum: celestem patriam: paradysum vo
luptatis: et regnum eterne felicitatis. Nimirum in hoc mundo aduena
es et peregrinus: et ideo tanquam peregre constituto propterandum tibi est ad
caroz numerum tam copiosum: que te magno cum desiderio expectant
ut te dulciter recipientes beatis amplexibus secum consedere faciant in
eternum. **Si scire posses quanto affectu tibi iugiter exoptant:** ut in ce
lestibus adhuc castris constitutus ad procellas et turbines mundi
nulla trepidatione mouearis. sed robustus venator coram domino existens
ac belliger miles sic strenue ac prudenter in cunctis agas: ut nulla
te moueat prospera: nulla frangat discrimina: nec perireat aduer
sa: que ipsi tam fortiter tam feliciter superauerunt: et nunc recogitant dies il
los et annos afflictionis sue in cordis dulcedine: et reuera quanto
pro nomine saluatoris maiorem sustinueris laborem: tanto in eternitate
potiore recipies mercedem. **Quanta gloria sublimabitur: et que eximio
honore extolletur hic miles:** que a rege tanto de patientie triumpho con
statiueque preconio coram patre dilecto in celesti solio: angelorum vallat
collegio commendabitur gloriose. **Cum quanta gloria putas fulgebit victo
rie corona cum labore tanto adquisita: sole clarius: splendere quez celesti
limpidius micabunt vulnera liuores et vulnerum stigmata pro nomine
meo hic recepta.** Porro in illa celesti patria tanta tibi manet no
bilis presapie amicorum fidissima turba innumerum: ut etiam alienissimum
quisque ipsorum vera dilectione propinquus tibi iungatur: atque sincera cari
tate plus te diligat: quam quis mater hic suorum diligat unigenitum.

Discipulus **O princeps celestis curie: queso de hac
celesti patria adhuc plus digneris dis
serere ut et ipsius in me desiderium augeat: et amplior conferat pa
tientia in aduersis.** Eya domine mi qualem queso est illa regalis aula dispo
sita: vel que ciues ac ciuitatis tante municipes aut nouerunt ipsi ea
que circa nos aguntur ut tua sonare verba videantur.

Sapientia **Jam nunc eleuare: consurge: et cito gradu
mecum progrede: et ducam te ad locum quem desiderat
anima tua: ibique videbis diuinorum mirabilium profundissima misteria.
ecce supra octauam speram que longe plus quam ceteris milibus maior est
omni terra: est quoddam adhuc altius celum quod vocatur empyreum.**

Aduena

patientia

ob eximiã sui luminositatẽ sic dictũ vniforme: immobile: lumino
sitatis pfecte: z capacitatis imense. **H**ec ẽ illa regalis aula: curi
a celestis spiritũ beatorũ. vbi me simul laudant astra matutia:
z iubilant oẽs filij dei: ibi sedes celestes ac throni luminosi po
siti sunt: de quibus ille infelix numerus spiritũ malignorũ corru
ens: electorũ numero repandus erit. **V**ide nũc illã ciuitatez glõ
riosam atq; sublimẽ: ex auro gẽmisq; mirabiliẽ rutilantẽ: de cu
ius portis odor nimius recreatiu⁹ emanat: platee eius cõstrate
sunt auro purissimo tanq; vitro plucido: fundata ẽ in saphiris:
iaspidis ppugnacula ibi puirescũt: ipa viuis ex lapidibus ẽ con
structa: floribus astrata: margaritis lucẽtibz ornata. **D**ame
nitas cũctis ammiranda. **S**ed qd diutius te p̄trabam: tu ipemet
nũc palam aspice oculis tuis: z vide campũ latissimũ decore ve
nustissimũ syderearũ mansionũ: cũctorũ gaudiorũ generibus ad
ornatũ. **E**ya qlis hec vernalis amenitas: autũnalis fecunditas
serenitas estiualis: iocũditas nupcialis: hic vallis gaudiosa: vi
sio amorosa: hic celestes armonie psonant: diuine vigelle into
nãt: voces iubilose decantãt: hic letabũda plaudunt agmina: ac
letis se miscẽt blãda modulamina choris: hic choree vginũ cur
sitãtes post dñm: hic vna vox letantiũ: z vn⁹ ardor cordiũ: dlec
tabiliũ copia: optabiliũ affluẽtia: hic nulla assunt tristia: s; leta
vniuersa: h gaudiorũ nouitas: z ẽna securitas. **E**ya gaudia: nẽ
eorũ dulci gustu totus in amorẽ celestẽ resolut⁹: circũfer oculos
tuos: z cõteplare multitudinẽ hãc innumeraz: z aĩaduerte qualic
de fontali pncipio ore sitibũdo bibẽtes iebziant: qualic speculũ
illud diuinissimũ in quo oĩa relucẽt: intuẽdo iocũdant: mirãt:
nec deficiũt: fruunt nec fastidiũt: quo frui magis sitiũt. **A**dbuc
ppius accedẽs: ausculta qualic regina vginũ quã sumo venera
ris affectu: pũlegio singulari honoris z glẽ trãscendit culmen
ordinũ inixa p̄ teneritudie sup dilectũ int̄ areolas aromatũ: cir
cũdata floribus rosarũ z lilys cõualliũ. **T**erne quõ eius eximia
pulcritudo iocũditatẽ tribuit: z cũctos in ammiratiõẽ suspendit:
nũc qd occurrat aspect⁹ deliciosus diu ex itimis viscerib⁹ desid
ratus. **V**ide quõ maĩ clemẽtie z pietatis: maĩ miserationũ dñi
illos suos misericordes oculos tã clemẽtẽ ad te z cũctos pecca
tores retortos habet: z q̄ iperiose z potentẽ oibus impat: mise
ros defendit: z reos recõciliat. **P**ost hec intelligẽtie oculos ad
angelicã naturã conuertẽs: vide qualic sup̄remi angeli de ordi
ne seraphin: z aie eiusdem chozi dño amore flagrãtes: feruide
z ideclinabiliẽ sursum velut ardens flãma in deum mouentur

Qualit̄ ordo cherubin plenitudinē diuini luminis suscipientes
copiose in alios diffundūt. Throni ⁊ eorū oplices suauiter ī deo
⁊ deus in eis requiescit. Postea qualit̄ secūda hierarchia illuīa
tur a p̄mia: ⁊ quō determinant̄ ad actus p̄ticulares. Ab respice
dilecte q̄ pulcerrime ⁊ nobilissime hec taz innumera multitudo
ordinata ē ⁊ q̄nta meritorū diuersitate distincta. O mira gaudia
⁊ aspectus miri decoris: eximieq; delectatiōis. Adhuc ouersus
vide qualit̄ sc̄i apostoli ⁊ amici dei p̄cipui cū summo honore in
iudiciaria residēt potestate. Et qualit̄ martires rutilāt roseo co
lore. Confessores radiāt igneo fulgore: v̄ginēsq; micant niueo
candore. Totaq; celestis curie frequētia quō diuina affluit dul
cedine: replet̄ iocūditate. Pec celestia agmina simul iuncta cū
ineffabili ducētes choreas leticia: corā throno sua opromūt mo
dulamina. Egrediēs inde fluminis ipetus: mētes ipoz iebriat
voluptate: ora replet̄ iocūditate. O q̄ felix ciuitas vbi iugis so
lētitas: ⁊ q̄ iocunda curia: q̄ cure p̄sus nescia: beati p̄ide ⁊ feli
ces q̄ ad tantū cōiuiū iuitati sunt: q̄ tali cōsortio electiōe dina
inēsse meruerūt. Fane in hāc celestē patriā gloriofam regionē
fidelis sp̄osa sine fine regnatura felicit̄ p̄ducat̄. corpe tādē vesti
ēda glōso. Coronā hēbit ī capite aureā ⁊ d̄sup coronā aureolaz.

Discipulus Dic queso pia dulcedo quid sit corona
aurea: quid ve aureola.

Sapientia Per coronā aureā premiū itellige eētia
dētale. Accidētale premiū ē quoddā gaudiū de opibus a se fac
tis q̄ habent rationē victorie excellētis: velut martirū triūph
gloriosus: doctorū etiā ac v̄ginuz de diabolo seu carne p̄pria ex
cellens triūphus. Premiū vero eēntiale cōsistit in p̄fecta cōiūcti
one aīe cū deo: inq̄ntū eo p̄fecte fruitur: vt viso ⁊ amato p̄fecte.
Anime nāq; desiderū infinitū: nūq; faciabit̄ ad plenū: nisi fue
rit abyssō diuinitatis absolute imersū: sicq; in illius sūme trini
tatis ⁊ simplicissime vnitatis p̄fecta fruitione tandē cōplete be
atificabit̄: ⁊ q̄nto nūc p̄fectius tēporalia cūcta reliq̄rit. tātō libe
rius ad cōtēplationē sp̄ualiū cōsurgit: ⁊ q̄nto plus se actib; sp̄uali
bus mācipauerit: tātō illic felicit̄ absorbet̄ in abyssuz dinissime
claritatis: ⁊ vnus cū eo sp̄s efficiet̄: ita vt hoc qd̄ deus ē p̄ na
turā: hoc ip̄a fiet p̄ gratiā. O q̄ felix aīa que cetibus angelicis
sociata: q̄q; summe trinitatis beatis āplexibus dulcī ⁊ isepabi
liter iherendo fuerit cōiuncta. O ineffabilis pausat̄io. āmirabilq;
requietiōis huius suauissima dulcedo. Tu vero efne sapientie

Aureola

Solo. 2.
L. 13. 46.
58.

vic.

discipulus: mētis iā in excessu positus: velut alē beniamin ado-
lescētulus: refrigera paulisp̄ cor tribulatuꝫ. **In hac quietissima**
pauſatiōe huius iocūdissime societatis quā nūc corā te cernis p̄
pēde q̄ splēdidas habēt facies q̄s obprobrioz̄ et derisionū ipioꝝ
vrgebat isania: et molestia vexabat. **Extolle cor iocūdū** cū voce
gratulabūda: et hos ciues curie hui⁹ celest̄. et domesticos dei ve-
lut a lōge salutādo alloq̄re: et dic i voce cordis: vbi nūc obpro-
bria exprobrātū q̄ q̄ndā ceciderūt sup̄ vos: vbi capita iclinata:
oculi demissi: q̄ grauitatē cordis v̄ri oñdebāt. **Ubi q̄so interio-**
res cordis āgustie mordentes: vbi gemit⁹ et lacrimē: vbi facies
pallida et macie cōfecta p̄pter mille picula: paupertas et egestas: et
oīs defect⁹ q̄ deuenit: quō siluit vox illa miserabil̄: q̄ gemendo
dicere solebatis. **O mi de⁹ q̄ntū patioꝝ:** q̄ diu crucioꝝ exanimoz̄
et affligoz̄. **Ubi nūc oēs q̄ vos despiciēbāt:** q̄ tribulabant: q̄ labo-
res v̄ros tulerūt: et ad amaritudinē vitā vestrā p̄ducebāt. **Non**
audiē plus vox adhortātū ad pugnā et dicētium viriliē agite et
pugnate cū hoste mūdo et carne. **Itēq̄ sumite scutū:** arripite cli-
peu: polite lāceas: manete i castris: nocte et die armati estote suc-
cincti lūbos v̄ros i vitate. **Nec audiē plus h̄ vox occulte exhor-**
tatiōis: quā int̄ vosmetip̄os tpe visitationis gr̄e h̄ie solebat̄ di-
cētēs. **Nūc p̄para aiām tuā ad tēptationē:** vt cuz spūalis leticia
abscedat: tristitia iordinata nō absorbeat. **Nō audiē plus h̄ vox**
quondā vobis assueta. **O mi de⁹ vt qd̄ dereliq̄sti me:** q̄re oblit⁹
es mei: et q̄re cōtristat⁹ icedo dū affligit me iimic⁹. **Qm̄ potius**
dulcī resonare auditis in cordib⁹ v̄ris hāc vocē iocunditatis et
leticie dicentē. **Ueite bñdī p̄ris mei p̄cipite tē.** vbi sūt nūc oēs
tribulatiōes et aduersitates: āgustie et miserie: et cūcta mala q̄ in
mūdo passi estis: **O de⁹ q̄s velocit̄ cūcta illa p̄terierūt:** et sic sunt
tanq̄ ea q̄ nūq̄ fuerūt: mirū in modū cito sparueſt et cito dispu-
erūt. **O mi de⁹ pyssime:** q̄s incōprehēsibilia et abscondita sūt iudi-
cia tua valde a filijs hoīz. **Eya vos elcī et dilcī filij altissimi.** **Ec-**
ce venit hora vt iā nō plus fugiatis vt abscondamini in angulis
iduti vilib⁹ tanq̄ hūiles et abiecti: oñiq̄ honore indigni: et velut
obprobriū hoīm et abiectio plebis. **Tāta nāq̄ honore et glā est̄**
coronati: tāta dignitate et excellētia sublimati in eternū et vltra
vt vestrū p̄coniū nullus sensus q̄at estimare: nulla sufficiat lin-
gua enarrare. **O vos celestes p̄ncipes.** **O nobilissimi reges et i-**
patores. **O filij dei excelsi diuine consortes nature q̄s imensa hi-**
laritate facies vestre vident̄ pfuse: **Corda vestra q̄s copiose et**
supeminēt cernunt̄ sup̄effluere p̄re exultatione: ferta defertis

33.

No.

1. obprobria

2. paupertas

3. p̄solatione

aurea ineffabili micātia: facie corusci: indumēto splendidi: can-
tu iocūdi: fertis redimiti. **O** q̄ dulciē in tonāt voces vestre dul-
cissime cū gratiarū actione dicētes. **E**ya bñdictio ⁊ claritas ⁊ sa-
piētia: ⁊ gratiarū actio: honor: v̄tus: ⁊ fortitudo in secula seculo-
rū: ei cuius benignitate p̄tecti: cuius m̄ia saluati: ⁊ cuius boni-
tate in eternū regnaturi sumus: cui laus ⁊ gloria in secula. **C**ir-
cūspice nūc ⁊ vide per gyrū: regnū hoc gloriosum delicys reple-
tū: in quo cū xp̄o gaudēt oēs sancti. **E**n hec ē patria celestis mā-
sio regetiōis: locus retributionis: ⁊ regnū perhenne felicitatis.

Discipulus **O** stupor ⁊ ammiratio imensa de tātoꝝ
p̄funditate misterioꝝ: oēs intellectū
transcēdentiū: ⁊ soli deo plene cognitoꝝ. **O** abyssus incōprehē-
sibilis diuine p̄funditatis: q̄nta in te latent mirabilia. **O** q̄d au-
dio: q̄d video: q̄d deniq; in memetip̄o experior magnaliuz dei
operū: q̄ nulla sufficeret enarrare lingua: in ciuitate hac glorio-
sa. **M**ulta q̄dem gloriosa dicta sūt de te ciuitas dī: s; nihil ē ad
ea q̄ in te latēt insignia. **V**ere nunc cognoui: qz verus ē sermo
quē sepius audiui: sup̄ mirabilibus tuis gloria tua: ⁊ non crede-
bā narrātib; donec ip̄e veni ⁊ vidi oculis meis ⁊ pbauī: qz me-
dia pars mihi nūciata nō fuit: maior ē sapia tua ⁊ glā: q̄ rumor
quē audiui. **B**eati viri tui ⁊ bti serui tui hy q̄ stāt corā te semp̄:
⁊ audiūt sapiam tuā: ⁊ nūc rex glē liceat famulo tuo porrigere
petitiūculā dño suo: ⁊ ne cōfundas faciē meā: maneat obsecro
famulus tu; hic iuxta te deiceps: ⁊ nō reuertat in domū suam:
siq̄dez valde bonū ē nos hic eē. **A**udi q̄so seruū tuū hūilī corā
te p̄stratū ⁊ da nūc locū ad manēdū tecū in citate hac gloriosa.

Sapientia **N**e q̄q; necdū cōpleta ē hūilitas syon: nō
dū venit hora tua: tēpus pugnādi tibi ad-
est: necdū venit hora regnādi: tēpus istat merēdi: nō veit tēpus
remunerandi: virilī age: qz adhuc multa tibi debentur pro fi-
de xp̄isti certamina.

Determinatio quarundam obiectionum que in precedentiibus sunt omisse.

Felicem sane hunc locū per-
hennis beatitudinis oculo purissime contemplationis
ideo tibi monstratum noueris: non vt ibidem pro nūc
remanere debeas. s; vt in ōni colluctatiōe ⁊ aduersitate scias te
huc cōuertere: ⁊ cūcta tibi aduersa tolerabilius possis sustinere

37.
z vt querulosis impugnantibus respōdere valeas dicentibus
quare via impioꝝ prosperat: z cur deus in hoc mūdo solcat su
os castigare dilcōs. **Itēq;** vt respōdeā q̄rimonie tue quā p̄idez
tam flebilī p̄posuisti cōtra me dicēs: videlicet q̄ prop̄ artitu
dinē vie q̄ ducit ad vitā multi int̄ eos quos cū magno labore z
doloꝝe dño adq̄siuisse gaudebas: retroꝝsū abyssent. **Nā** si diligē
tius ispicias iuenies p̄culdubio qz res hec nimirū cōsuetā ē: nec
tibi soli hec accidisse: s; z sanctissimis q̄busq; p̄ribus manifestis
simū ē. **Nunq̄d** oēs p̄stiterūt q̄ per v̄ba mea z ap̄loꝝ crediderūt
Vel nunq̄d ex hac causa paulus vas elcionis z doctor gentiū
inuanū se cucurrisse z laborasse cōquerif: q̄nimo strēnuissime
discurrēs: vbiq; cū tanto labore z sollicitudine euāgeliū latissi
me gentib; p̄dicauit: ep̄stolas misit: z tanq̄ nutriti filios suos
fouit: ac nomē iesu corā gentib; z regib; portauit z filijs israel:
Sed qd̄ vbi sūt ephesy z galathe atq; choꝝinthu p̄pter quos se
tū laborasse: z plagis ac mortib; se frequēnt̄ exposuisse glabaꝝ.
aut nunq̄d paulus ac ceteri apostoli z doctores ideo a p̄dicatio
ne z animarū destiterūt salute: cū p̄ceperunt filios suos recalci
trasse. z a pseudo aplis p̄uentos eē: aut nūquid p̄pterea segni
egerūt: **Nequaq;** s; vbiq; verbū dei disseminātes: z qd̄ in se ē
faciētes: fructū vero inde p̄uenturū diuine ordinatiōi ac volū
tati cōmiserūt. **Uñ** habes in actib; ap̄loꝝ. **Et** crediderūt inquit
oēs quotq̄t erāt p̄ordinati ad vitā eternā. **Sic** nimirū z natura
sagax arboꝝes frondib; ac florib; ornare cōsueuit: vt interdum
florū tpe: nec foliū quide; in arboꝝe quīs appareat: s; tota flori
bus onusta videat: pulcrisq; colorib; ac gratis odorib; redoleꝝ
sentiat. **S; cū** ad expectatū fructuū p̄ductionē ventum fuerit a
plerisq; arboꝝib; hoc qd̄ se pulcre ostēderat: d̄fluit z perit: vt mil
lesinia pars manere vix cognoscat: s; prudēs p̄familias mul
tas habēs in orto arboꝝes p̄p̄ casum vni; vel pluriū a plātatiōe
nō desistit: s; vbi arboꝝ vna ceciderit aliā surrogare festinabit.
Ignoras q̄ lignū si p̄cisum fuerit rursū virescit z rami ei; pullu
lant: s; z septies in die cadit iustus z resurgit: stat sentētia eius
inuiolabilis q̄ dicit. **Nouit** dñs q̄ sūt eius: z quis cognoscit sen
sum dñi: aut quis mortaliū poterit scire q̄ sint damnādi vel qui
eternalit̄ coronādi: maxime ex frequēti mutatiōe libere volun
tatis. **Videas** hūc de reclusorio veluti de xp̄o cōsortio auersum
a summo bono ruere in ifernū eternalit̄ damnādū: illū aut̄ exi
re de p̄stibulo corde cōtrito: z angeloꝝ iungi collegio eternalit̄
saluandū. **Proide** indifferent̄ oibus sermo salutis ipendēdus ē

29.

simile

nā quo minime credis gurgite piscis erit. Ideoq; vbiq; tibi pē
deat hamus. Siquidē ad multas lupa tendit oues. p̄def̄ vt vnā
Gloriose cōsummato cursu certaminis ī gaudia dñi sui ītrabit:
qui centū milibus p̄dicās vel vnā aīam lucrataz dño suo repoz
tauerit: nec ideo min⁹ gloriose si nullaz: dūmodo felicit̄ p̄ posse
suo faciat qđ faciendū ē pro salute. **N**empe miles strēnuus ī cer
tamine cōmēdat: si cōstant̄ ⁊ legitime certauerit: etiā si dño suo
nō obtinuerit triumphū. **S**ic ⁊ doctor gentiū repositā sibi habe
re coronā iusticie gloriabat: nō min⁹ q̄ si oēs hy quos cōuerte
rat in vera fide ⁊ vnitare m̄ris eccle p̄stitissent. **N**am nulli du
biū hoc qđ experiētia q̄q; in hoc casu docet: qz nōnūq; doctoris
anim⁹ plus affligit labore ⁊ dolore vbi se inaniē putat laborasse
q̄ vbi fructuose estimauerit egisse. **I**n isto nāq; gaudens cōpla
cet sibi in dño: in illo aut̄ dolens aīa sua ad seipaz cōturbat: ⁊ ī
sup̄ toxicatis iuidoꝝ iacul' vulnerat. **M**oyses q̄ a dño assump
tus ⁊ elcūs fuit vt populū suū de tra egypti educeret in terrā p̄
missionis: quot putas milia fuerūt hy quos eduxit: ⁊ ecce d̄ his
duo soli puenerūt: ceteri perierūt. **B**edeon quē spūs dñi īduerat
vt populū suū a madianitis liberaret: multos ad se socios elege
rat vt cōtra eos pugnaret: nutuq; dñi apud aq̄s p̄bati tot milia
reieci atq; reuerfi sūt: ⁊ soli tricēti vii i q̄ remāserāt cū eo certa
mini se dantes hostes vicerūt. **I**say multos elegātes habuit fili
os: solus dauid in regē eligit. **S**ic multi reges iudaici populi:
in̄ quos oēs soli tres excelsa abstulerūt. **S**ic igit̄ p̄ singula dis
currēdo inuenies te errasse: dū ordinē vniuersi pulcerrimuz: et
nō nisi a diuina sapiā institutū: in generatiōe ⁊ corruptiōe: ⁊ li
bertatis arbitry flexibilitate ad tuaz voluntatē retorq̄re voluis
ti. **P**roinde de cetero diligent̄ caue: ne in futurū pusillo animo
fias: sicut tūc cū tuos cōfractos pedes ⁊ prop̄ laborē vie īflatos
oīm cōditori surfū porrexisti: ⁊ cur laborē ⁊ dolorē tuū nō respi
ceret: ipatienti animo ostēdisti: eo q̄ quondā ouiculā p̄ te a fau
cibus īmici ereptā rursū recidiuare pmisit: eo q̄ non potius
ip̄am de hoc mūdo in scō adhuc p̄posito existentē migrare fec̄:
neq; te ac seipm̄ de eo q̄ eidē ruine occasionē dederat statim vi
dicauit. **S**ed poti⁹ cogitabis q̄ntū ego laboraui cū gen⁹ hūanuz
redemi: ⁊ tñ apud multos parū p̄feci. **U**n̄ ⁊ tūc quadā celesti il
luminatiōe cū turbato animo me argueres: tale diuinū simpli
citatī tue habuisti respōsum. **S**ufficit discipulo si sit sic magister
eius: si inquis sermonē meū nō seruauerūt: nec v̄m seruabūt
Recole q̄ in celestib⁹ castris: lapides viuos glā ⁊ honore preci

35.
ptos: nō nisi tonsiōibus ⁊ pressuris multipliciē expolitos vidif
ti. **S**z fortassis occulta cogitatiōe p̄dictis obuiare cōtendis: asse
rens aliē fuisse olim: atq; aliē nūc: eo q̄ in his extremis tēpori
bus caritas pene refriguit: ⁊ q̄ pphete sc̄i mortui sint miracula
q̄q; pro magna p̄ te cessauerūt: ⁊ q̄ multiplicata sint mala in t̄ra.
fideles q̄q; diuersi puerse viuētes prop̄ multos retrahētes dif
ficiliores sint ad cōuertendū: p̄liuiores ad recidiuandū: iōq; a
tali fructificatiōe cessandū eē. **A**d qd̄ ego. **Q**uanto appropinq̄n
te iam mūdi f̄mino hoīes piculosius deficiūt ⁊ deteriorant: tā
to plus indigerēt vt seruētī aliq̄ doctrina ⁊ gr̄a renouarent: q̄
to damnabilius pphete sc̄i ⁊ amici dei obierūt: falsiq; pphete lo
co eorū surrexerunt: tāto magis necessariū eēt ⁊ feruide docere.
⁊ pro veritate iam dormitante aiām ponere. **F**alsos aut̄ pphe
tas appello oēs hos q̄ quidē verbo dicūt: facto cōtradiciūt: licet
hy qui docent auariciā fugiendā: ⁊ ip̄i pecuniā totis sitiunt vis
ceribus: qui clamāt gl̄am mūdi spernendā: ⁊ ip̄i toto conamie
vanos querūt honores atq; p̄mōtiones: q̄ dogmatizant curio
sa abyciēda ⁊ simplicia eē sectanda: ip̄i vō curiositati excessiue
deseruiūt: ⁊ vt de alijs taceā videas plerosq; tantā q̄rere i vestri
bus culturā: quas sc̄i p̄res ad simplicitatis ⁊ innocētie signum
ferre suis posteris mādaueūt: vt nō min⁹ q̄ secularis pōpe ima
ginē preferre videant. **V**ideas hūc panno p̄ciosissimo stolatus
incedere: ⁊ rugas p̄ scapulas descēdentes habere: ac plicas cētū
plicatas circūiacētes portā: vt quasi thoga philosophica idut⁹
⁊ velut similitudo tēpli circūornat⁹ p̄cedere videat. **A**liū vero
cyrotecas habentē in manib⁹: ⁊ calceos strictos atq; rostratos
⁊ quasi ad saltandū aptos in pedib⁹. **Q**uosdā autē portantes tu
nicas: nouitate quadā dissoluta: in forma ⁊ in figura modo se
culari deformatas: manicas scissas ⁊ adeo strictas: vt brachia
nō nisi cū magno labore possint subintrare. **T**abulas eburneas
dependētes: zonas sericeas fulgētes: ⁊ cetera similia: q̄ leuitatē
⁊ dissolutionē ostendūt: volētes p̄ hoc placē mulierculis: ⁊ dis
plicēt deo ⁊ ecclesiarū p̄latis: oibusq; sexus honestis. **Q**uid pu
tas cogitabūt hy ad quos tales pphete pro iſtructione mittunt
cū eos viderint nō veniētes in saccis velut antiq̄ pphete fecerūt
sz cū scandalis ⁊ offendiculis multis spernēdi vtiq; erūt. **D**ice
turq; eis illud puerbiū. **M**edice cura teipm. **C**ui⁹ eni vita despi
ciē: ait quidā: cōsequēs ē vt ⁊ ei⁹ doctrina despiciat. **Q**uot de
tractiones ⁊ subsannatiōes ac irrisiōes habebūt hy ab his qui
foris sūt. **Q**uoties ⁊ q̄nti deridebūt illos: nec imerito p̄fecto:

obuere.

z. p.

falsi pphete

V. N. f. 1. 11
folio 17. 51

nāq; res hec digna ē risu. Erubescere sydon ait mare. Dicitur q̄q; eis hoc qd̄ dixit demon cuidaz monacho: q̄ tēptabat̄ de longo pallio portādo: qd̄ cū habere nō posset matta pro illo induebat̄ ac dyabolus sedēs retro supra caudā matte quam post se trahēbat: dixit fratri. **O** monache si plus posses: vtiq; pl̄ faceres. **N**ōne merito excusationē pferre possunt delicti sui hy q̄ pro regno tēporali cōtendūt: dū hec et similia etiā in paupibus et abiectis mūdi hui⁹ hoibus tam crebro sine ōni tergiuersatiōe fieri conspiciūt. **M**irū nō ē si litigant illi infelicis et cōtenciose p̄ ip̄erio dum tāta lis ē de paupe regno: q̄ si hec curiositatis abusio ī sol̄ eēt subditis: facilius morbo tam cōtagioso remediū adhiberēt. **N**ūc aut̄ et multi q̄ ceteros v̄bo et exēplo p̄ire deberēt: et quorū vestes et mores pro religioſitate alios arguere deberēt: hoc idē facere: imo qd̄ damnabili⁹ ē: hoc ip̄m defendere nō verēt. **H**oc enī qd̄ arrogantie vel curiositatis ē honestas vel vtilitas eē ab ip̄is vna ratione cōtendit̄: dū hoc vel gratis dat̄: vel diu durat̄ p̄bat̄. **S**z probdo!oz hec ē prudētia secularis: sapia aialis v̄ dyabolica: dū vtilitas tēporalis bono preferit̄ spūali. **Q**uid igit̄ faciet pusillus grex: vascula ifirmiora: sexus scz femine⁹: cū viderint viriles aios ad tales nugas deductos: vtiq; dū cecus pastorū p̄ abrupta gradit̄: necesse ē in p̄cipitiū grex sequat̄. **Antiq̄t̄** nō solum fiebat̄ exhortationes de necessarijs ad salutē: sz toto posse opa superogatiōis extollebant̄: et hec pietatis exercicia si delibus suadebant̄: tanq; ea q̄ saluti necessaria cōmodius adq̄ rebant̄: et adq̄sita cōseruabant̄. **N**ūc vero pleriq; talia silencio transeūt: timētes ne si lingua aliud q̄ vita sonaret: notā ihonestatis incurrerēt: et qd̄ damnabili⁹ est nō solum hec admodū vtilia omittūt: sz et ea faciētib⁹ ac suadentib⁹: molestias q̄s possunt inferre nō desistūt. **S**ic Hieremias scūs euerſionez israhel prop̄ peccata populi in proximo futurā predicēs: dū cathenā lignearū iussu dñi eis obtulisset: vt facili⁹ eos ad penitentiā mouere posset. falsi p̄phete obstiterūt et eū multis afficiētes iurys: cathenas ligneas cōfregerūt dicētes. **Pax pax:** et nō erat pax. **N**onne de hoc optime p̄phetavit q̄ dicebat: q̄ minima negligit paulatiz defluit: et hūc flebilem defectū iuenies nō solū in his q̄ velut aq̄la ceteris in cognitione alti⁹ volasse cognoscunt̄. sz et verissime in vitulo typico q̄ se specieten⁹ humilē ac seruilē p̄sonā ostendere cōsueuerat. **C**opiosissime aut̄ in leone: q̄ rugitu et clamorib⁹ aures catuloz suozū implere dicif̄ in eoz̄ suscitatiōe. **Q**uartū aut̄ animal misticē acceptū scz homo diutina iam defectiōe intrā

36.
infirmatū ē: vt de eo iam q̄si despatū esse nullus dubitet: q̄ ma-
nifeste videt: q̄ sibi illicita liceāt cūcta: et absq; timore ambulet
post cordis sui desideria. **L**etere quoq; creature i antris et siluis
cōmorātes: curysq; ac vrbib⁹ renūciātes: seculares vrbānitates
resumere et iduere tā studiose q̄ periculose icipiūt: vt iā p̄chdo
lor vix sit locus diffugiēdi: cū appropiāte f̄mino: iimicus hō
rethe suū expādere: et zizania seminare nimis festinet: b̄ti p̄sus
mortui q̄ iā in dño mortui sunt. **R**ecole factuz notabile qd̄ acci-
dit cuidā ex p̄dictis: dū i p̄phetādo: v̄l exhortationē salutarem
hoib⁹ faciēdo: exclamationē faceret n̄ modicā: de s̄. s. q̄ caritas
et affectus hoim̄ multoz ad deū et scōs eius defecisset: et q̄ xp̄s
suā mariā magdalēnā in mūdo nō inueniret: q̄ sibi tot obseq̄a
faceret vt olim: quō post cōpletū sermonē qdā domicella adyt
ip̄s: eiq; q̄si sub stomachādo dixit. **O** frat̄ si maria nūc sicut oli-
iueniret xp̄s suū: vtiq; xp̄s nūc quoq; sic oli iueniret suā mariā
Intēdens: q̄ si q̄dam de p̄phis p̄dictis essent sic deberēt. adhuc
essent q̄ eos cū omni deuotione susciperēt. **P**orro dū hāc purā
veritatē q̄ vicia palpare nō nouit sermone q̄dem t̄pato: sed ad
modū cōstant̄ in mediū p̄fero: video te mēte cōsternatū timētē
ne forte s̄ qd̄ tecū secrete cōfero: dū ad aures eoz q̄ talia agūt
puenerit: negligēt̄ aut certe min⁹ gratant̄ recipiat: s̄ est ergo
qd̄ displicet: hoc ē qd̄ te rephensibilē reddit: qz te nimis timidū
esse video in his: que multoz ad salutē eē cognosco. **Q**uid enī:
Ieremias nō es: sanctificatus i vtero nō es: p̄pha nō es. **S**z
quid: hō peccator et armētarius vellicans sichomozos. **V**erūtī
missus ab eo a quo et illi: qd̄ et nomē et p̄fessio tua attestat: a sū-
mo vicario ihu xp̄i cōfirmata: q̄re formidas: et si vanis ac disso-
lutis displicebis t̄n̄ multis q̄ in leuitate animi nō ambulāt: sed
secudū sanctorū iustituta patrū honeste conuersant̄ ac seip̄os et
multos alios deo lucrant̄: placebis. **A**n q̄ris adhuc hoibus pla-
cere: **D**ec dico nō quidē singularitates approbans: sed cōi ince-
dendū via bonū eē diffiniēs et attestās: sed heu ip̄m qd̄ olim sin-
gulare fuit: nūc cōe incipit eē et qd̄ nūc singulare ē quondā erat
cōe. **N**ec debet fidelis et prudēs discipulus iō a ceptis desistere:
qz causaris te audiētes nō habere. **E**t itē q̄ hic sermo meus nō
capiat i eis: eo q̄ nō cōtineat questionū subtilitates: aut sermo
nū p̄ se loquentiū vtilitates tēporales: q̄ sola iā tanq; honoris
p̄motiua vel t̄palis cōmodi lucratiua cari⁹ amplectunt̄: et p̄cio
sius cōpantur: et i visu a multis habent̄: alys neglecti. **P**resens
autē volumē solum cōtineat lamētationes et carmen et ve: que

mētes vicys torpentes excitant: et sursum corda subleuāt ad di-
uina. En ezechielē dñs ad pplm mittit dure cervicis: pdicēs illi
ipsi nō audiēt te: qz nolūt audire me. Mittit scūs pbha: et tamē
anteq̄ mittat se nō pficere pdicatur. Ubi et dñi pietas ppendit
qui vult oēs hoies saluos fieri: et remedys salutarib⁹ nō caret:
et iudeoz duricia rephendit: q̄ bñficys dei ingrati: in sua obsti-
natione pmāserūt. Attēde nihilomin⁹ hieremiā pphetā: qui cū
libruz legis dñi scripsisset: et hic a rege nequaq̄ acceptatus: sed
scalpello scribe scissus: et in ignē pietus fuisset p tāto nō dstitit.
sed huic aliū ad iussū dñi scribēdo cōtinuauit. Qd si nec istud
qdē attēdis: saltē iux cōsiliū cuiusdā sapiētis: tibi met ipsi tuisq̄
cauas: si aures surde sūt ceteroz. Si igit ab inicio mūdi: diuersi
hoies sancti et amici dei altissimi multa aduersa sustinētes et pa-
tient oīa ferentes: premia que vidisti meruerūt etna: mō coro-
nant et accipiūt palmā. Datet ḡ ex pmissis: q̄ bonū seruire deo
magis q̄ mūdo: et q̄ iocundū amare celestia et duratura: q̄ ter-
restria et **Discipulus.** Ad hec oīa vtutē meā nlltū
peritura excedētia: quid respondeam
oīo nō habeo: nisi q̄ digitū ori meo suppono: et impetū meuz
tue benignissime volūtati: et pfectissime maiestati cōmitto: hoc
solum subinferens de tua gratia: q̄ stulti sūt et insipient loquen-
tibus similes: qui amorē tuū p̄ciosissimū: et amorē mūdi vanis-
simū ad iuicē cōpare temptant. Nā velut ignobiles in sensibus
esse pro delicys cōputant: cū et rō earū vana sit: eo q̄ ex multitu-
dine tali: ecōtrario hūc scz diligentiuū: amorē ipsius approbare:
et ex paucitate tibi amore pfecto iunctorū: amorē tuū iprobare
nitunt. Prochdolor ceci sūt et duces cecoz. Magis enim ex hoc
oppositū q̄ ppositū faciliē pbat: dū constat multitudinē nō rōe
regi: sed magis affectu duci inordinato. Errasse enī proinde me
nimiū cognosco: et cordis cū dolore meipm accuso: eo q̄ nimia
queq̄ laboris exercitia: pro salute pximi facta multū ponderū
et q̄ tā impatiēs fui in aduersis. O q̄ misericordiē dicis cū hic
aduersa tribuis: et q̄ seuerē irasceris cū semp pspera elargiris.
Amabilis valde ē tua p̄na correptio: quē enī diligis corripis:
et q̄si p̄i in filio cōplacet tibi. Nullus cōquerat: q̄ tuoz oblitus
sis tribulatoz: qui poci⁹ obliuione eterna hoz oblitus es: q̄bus
nūc ad modicū parcis: bona quidē modica eoz remunerando:
sed eos in eternū dānare vis: eoz mala opa sine fine puniendo
Dignū igit valde estimo: vt hic aduersitate cōtinua prematur:
q̄s tātis miserys carere: et tā imensam glām possiderē decreuisti

Quod utile sit seruo dei in hunc mundo multas sustinere tribulationes

Quoniam consolamini consolamini popule meus dicit deus vester. Animus quidem spiritualiter egrotans mundanisque varietatibus plus quam oportuit subiectus: dum nocte aduersitatis post diem incurrisset prosperitatis: remedium omnium oblitus premissorum cepit rursus anxius: et corde mestissimo animam suam coram deo effundere: et quod passus fuerat aduersa quodam affectu compassiuo tanquam carbones desolatorios corde ignito ad memoriam reuocare: et lacrimas effundere vehementes. Cum autem discipulus sapientie non haberet ad manum vestrum spiritum in aduersis pro christo laborantem refoueret: ecce ei desiderati et suspirati: iuuenis quidam pulcherrimus in visione astitit qui sibi instrumentum quoddam musicale quod psalterium dicitur cruce signatum ad manum porrexit: mentemque eius iterato sententis spiritualibus fecundauit: precipiens ut iocunde et sapienter psalleret: et corda tristitia seu merentia in domino deo suo letificaret: sed et multi variis anime languoribus ac ceteris incommodis laborantes: ei propius assistentes ad solacium laboris sui hoc ab eo fieri humiliter supplicabant. Qui accepto de manu eius psalterio: ad se rediens et proposito intelligens: coram suo egrotante: carne assumpto a dicto prophetico sic exorsus est. Consolamini consolamini popule meus dicit deus vestrum. Cumque hec et similia consolatiois verba ad leniendum dolorem animi meritis depremeret: noluit consolari. sed magis ac magis cepit contristari. Verba namque dulcia: dum in eorum cursu est: corda tristitia interdum reddunt tristiora: sicut et armonia ut fertur letum reddit letiorum: ac triste tristiorum. Sic et animus deuotus diuino flagrans amore: quanto suauius diuinam presentiam post probationem amarum in se experit: tanto plus totum in lacrimas ex improvisa leticia resoluitur. Eodem modo accidit in proposito: ut anime languenti materia gaudiorum in occasione vteretur tristitiarum. Nam qui potius gaudere debuerat flere cepit ultra modum. Interrogatus autem cur fleret: vltima dicitur haberet respondit. Dimitte me ut defleam dolorem meum: quia anima mea valde in amaritudine est. Qui dixit ei: quid passus es dic mihi: Et respondit. Ego infelix in annis adhuc adolescentie constitutus: ab amicis mihi assumere: ut ei letum profuerit consorcio: vitam agerem felicem: et cum multas vidissem et optionem inter eas haberem: vna ceteris pulchrior ut mihi videbatur complacuit oculis meis. Que blandis sermonibus et amplissimis promissionibus se mihi exhibens: et ceteris omnibus spreto in eam consensit: et in sponsam mihi accepi. Et cum non diu apud ipsam mansisset: et me salutem magnam eius ex diuictu

habiturū sperare: p̄dolor de amica facta ē inimica: agnus in
leonē mutat: et tota vita mea: ip̄a mediāte dolore et miseria re
plet: dū enī in domo mea vt putarē securus residerē. et velut ar
bor frōdosa necdū matura iuxta salices torrētis ramos expāde
re inciperē ac fructificare: hec quā amicā estimaueraz manum
suā extēdit cōtra me: et flores teneros algoze cōstrictos arefecit
frondes auulsi: ficuz decorticauit: et dū adhuc ordier succidit
me: hōstes cōtra me crudelissimos ip̄a suscitauit. q̄ me nocte ac ^{2.}
die affligētes ōnino nō p̄cebant. Quibus dū cuperē resistere: eo
rū frequēti insultu nimīū afflicto: corpe cepi languere iuuenili:
et anim⁹ gaudens tristitia multa cōtabescebat: post hec doloz ^{3.}
addens dolori: et vulnus vulneri apponēs: parentē dulcissimū
vnicū cordis mei tpale solaciū: quē velut aiām meā diligebam
ip̄a mihi abstulit: et me desolatū reliquit. **O** si vidisses in tēpore
illo q̄ lacrimosis vocibus flens et eiulās suspexi in celū: petens
vt iram suā misericors de⁹ in māsuētinē conuerteret: et ab af
flictiōe miseri manū suā grauissimā paulisp̄ releuaret: cōmota
fuisset viscera tua pia. **S**z ecce qd̄ et cū lacrimis tibi dicere co
gor: furozē suū cōtra me hec quā p̄fatus sum crudelissima spon
sa exarcuit in hūc mundū. **N**ā duas solas oues relictas habui.
simul de scutella mea edētes: et parit̄ mecū bibentes: et vtilitati
mee vt cūq; subseruiētes: et dū minime putarē venerūt lupi ves
ptini: ouiculas rapiūt et diripiūt: omni morte corporali iselitus
eas laniātes. **Q**ui cū flens et eiulās post eas icurrissem: vix tan
dē magno cū labore partem aliquā morticinū vi extorxi: quō si
pastor duo crura pecudis eruat de ore leonis. **Q**uod vidēs ad
uersatrix mea manū suā in sanguine cruēto mortuoz p̄dictozū
tinxit: et me in faciē tangēs atq; sanguine cōspargēs obprobriū
me insipiētib⁹ dedit. **T**ribulatiōes morte iselitiores imisit: et cla
ritatē lucerne micātis extinxit: vocez iocūditatis abstulit: ac le
ta et cara vniuersa tulit: dolorib⁹ seuissimis et incredibilibus cor
meū a summo vsq; deorsū cōuulnerauit. **E**lebāt tūc multa pia ^{4.}
corda q̄ hec videbāt et altius ingemuere: nōnulli p̄cutiētes pec
tora sua vehemētissime afflictioni cōpatiētes: quidā autē illic
stantes subsannabāt miserū: capita sua mouētes: ac ei qd̄ patie
bat ip̄operantes. **Q**uid multis mozer? **S**i tribulatio hec seui
ens tñ inualuit vt ego mozsq; vno tñ vt ita dicam gradu diui
deremur: nec adhuc destitit hic quā maxime diligebā: s; i istis ^{5.}
tantis tribulatiōib⁹ nouas cōtinuauit. **E**tenī nem⁹ folioz viridi
tate venustū: cū m̄gno laborē et studio a pueritia mea plātauerā

38
cathedre honoris cōtentiuū: de qua gloriā z honorē recepturū
me sperabā. **Lūq;** tēpus iam adeo. vt meo fruerer labore cathe
dra subuertit: z nemo in alterius cuiusdā redigif dominium
z labor oīs pdif: z finis intētus frustra: z sic velut in altuz ele
uās allisit me valide. **His** malis adhuc recent crassantib⁹ mag
nā multitudinē quorūdam velut serpentū z animalū venena
toz cōcitauit aduersū me: q̄ vebemētissimo ipetu me iuaferunt
nunc simul: nūc diuisim me affigētes: frat tūc erā leonū: z soci
us strutionū. **A**nes rabidi aduersū me latrabāt: z scorpiones a
secreto vulnerabāt. **S**erpētes quodā vēto fetido i me sufflabāt
ac sibilabāt: z faciē meā cōspuere nō verebant: sicq; ōni genē
penarū me ledētes ac illudētes vitā meā ad amaritudinez pdu
cebāt. **Q**uid plura: tēpus nō sufficeret si ad singula aduersatrici
mee flagella: q̄bus me vsq; ad hāc horā castigauit: vellē enarra
re: s; dicere libet cū ppheta. **S**ecretū meuz mihi: secretū meum
mihi. **D**ec aut ex abūdantia cordis ppter vocē iocūde cōsolatio
nis tue: de plenitudīe cordis simul cū defluētibus lacrimis vio
lentē eruperūt. **D**ec cū discipulus audisset itellexit eē misteriu
despōsationis eīne sapie: q̄ suos amatores tēporalibus cōsueuit
tribulatiōibus pbare: z pbatos sibi in amicitia copulare: z cū
sus ad eā dixit. **O** diuine sapie abyssus ipscrutabilis. **O** totius
pietatis pelagus infminabile: q̄re sic affligis diligentes te: z te
modicū curātes: collo pmittis icedere erecto. **A**n ignoras tu q̄
es plasmator oīm: ifirmitatis hūane debile nīmū eē fundamē
tum: z q̄ corpus qd corūpit intū aggrauat aiām: vt nō possit
semp ea q̄ ventura sūt inspicere s; cogit magis ad ea q̄ in p̄spec
tu sūt iclinationē habere. **O** clemētissime deus tribulatōes nos
tras clementē cōsidera: z vtutē patiēdi presta: ac tuis gratissimis
cōsolatiōibus corda iua. **S**apientia **V**innulus recē
lida ex alto cōfirma. **S**apientia ter genitus mat
num refugiu querit: capere vbera petit: s; cū ad icremēta debi
ta puenerit: lac deserēs cacumina montiū petit: inf lilia pascit:
z gregi suo libere sociat. **P**uerilia iura lacti debita annoz iam
maturitate trāscendisti: tēpus ē vt ablactat⁹ a lacte: anulus ab
vberibus: numero viroz fortiū adiungaris. **E**xēplo igit eoz
disce qd agere debeas: z q̄ patientē aduersa cuncta debeas susti
nere: vt piter z tu tribulatiōibus pbatus eoz numero cū gau
dio sine fine sociaris. **A**scēde ergo ad cor altū sursum erigere: z
post tergū respice: ac vide turbā innumerabilē oīm sanctorū q̄ a
seculo sūt. **E**t aiaduerte qm̄ oēs qui mihi singularit placuerunt

Exemplo sancto
in reformat.

singulari quodque intolerantia aduersitatum probati extiterunt. Et ut de ce-
teris omnibus quorum infinitus est numerus filea. **E**cce ad manus est
1. puer cytharista vir secundum cor dei. Quantas inquam ostendisti mihi tri-
2. bulationes multas et malas et conuersus uiuificasti me: et de aby-
3. sis terre iterum reduxisti me. **J**oseph futurus egypti dominus: a fratribus
4. suis uenditus: et a muliere mala infamatus: carcerali custodia man-
cipatus fuit. **S**ilencio nunc pertransio abraham benedictum domini. **M**oy-
sen electum a domino: et ceteros patriarchas et prophetas et amicos dei
altissimi: quorum longanimitas spiritui non immerito speculorum patientie
tibi esse deberet: et te cordatum reddere in aduersis. **I**nteroga gene-
rationes singulas et annuntiabunt tibi: maiores tuos et dicent tibi:
Externus quippe es: ignoras introitum tuum et exitum tuum et uidebis quod
ridiculum est quod pateris: si quod pateris: debite librate: et patrum passio-
nibus uolueris comparare. **E**cce ysayas grauius nobilitate insignis
5. ferra lignea secatur. **I**eremias in utero sanctificatus: quod die hominis non
6. concupiuit: lapidibus obrutus crematur. **E**zechiel crudeliter excre-
7. bras. **D**aniel uir desideriorum in lacum leonum periclitatur. **T**res pueri in ca-
8. mino ignis traduntur. **J**ob exemplum patientie in manus inimici tra-
9. ditur. **T**hobias excecatur. **M**achabei cruciatibus exquisitissimis inter-
empti sunt: et hi quidem patres bona temporalia in re promissione acce-
perunt. Porro ab initio nascuntis ecclesie: regnum celorum uim patitur: et
12. violenti rapiunt illud. Nonne uides amicos meos apostolos ca-
rissimos in hoc mundo degere: et fame ac siti: frigore et nuditate
laborare: carceribus ac plagis et mortibus se exponere: et omnibus
uite presentis laboribus et angustis subiacerere. nec deficere in tribu-
lationibus: nec querulosis insistere uocibus uelut tu facis: sed gaude-
13. re in contumeliis: et tribulationibus letari. **S**anctos quodque martyres
quis audeat aspicere et desideriosus uel querulosus esse: quod ludibria uer-
ba expropti uincula et carceres perpassi: innumera tormentorum genera
14. passi gloriosissime coronati sunt. **C**onfessores ac uirgines longum du-
cetes martirium: corpora sua cum uicis et concupiscentiis crucifixerunt
15. **Q**uid fecit alexius: quod passus eustachius? **Q**uid denique adhuc
hodierna die per totam fidei spaciosam latitudinem per amorem dei pa-
tiuntur iuuenes ac uirgines: sed et coniugate ac uidue deuotissime: quod
rum magnitudo tribulationum si cognita esset: silentium ori tuo queru-
loso imponderet. **N**onne ad memoriam reuocas exemplum memorabi-
le ualde de femina coniugata deo deuotissima: quod ueniens in confes-
sione tibi aperuit: qualiter .xx. annis cum marito suo uixerat: quod non
ut homo sed uelut leo ferocissimus gladio euaginato ipsam mul-
totiens impetierat: et innumeris uerbis et contumeliis mulierem

39.
sanctā atq; pudicā flagellauerat: intm̄ vt singulis horis ad con-
spectū viri mortē phozresceret iprouisam: q̄ oīa deuota femina
patiētissime ferēs: nec murmurās aut reclamās: p̄ salute ipysu
mi tibi orandū tam deuote supplicabat. Nōne tūc sursum respi-
ciebas: atq; pectus tundēs corde verecundo pclamasti: te nihil
pati s; ociose vagari. *15.* **P**reterea adhuc restat loc^o: vnde tibi meli-
us cōcludat: et salubrius cōsulat. **A**chillē in mediū cordis tui
pfero. **L**ollatiōes videlicet et vitas patrū quas q̄tidie legis et re-
legis: et a q̄bus nec ad modicū libent̄ diuelleris. **D**is diligenter
pspectis satis mirabile ē si nō tm̄ in eo p̄fecisti: vt patientiā didi-
ceris in aduersis. **U**bi ē tuus **A**rseni^o: **M**acharius q̄ deuenit:
oblitus es **A**ntony: **P**aulū et **H**ilarionē picisti: **C**ōgrega dis-
psiones cordis tui et reminiscere patrū diuinissimoz: q̄ in the-
bayde ac egipti ptibus: ac ceteris heremi locis degētes: et recel-
sus montiuz: prupta petrarū: anfract^o siluarū petētes. vastitatē
horridā desertissimi heremi q̄sierūt: ibiq; ab hūanis aspectibus
semoti et innumera aduersa deuotissime tolerātes cūctis admī-
bilē duxerūt vitā. **N**ōne erubescis cū hos p̄spicis: et societati eo-
rū annumerari tuo mētis affectu cōcupiscis: et q̄ eozū sufferen-
tias vel in modico imitari non vis. **V**is int̄ tot strennuissimos
milites d̄sidiosus eē et somnolētia torpescere: **A**bsit: absit. **T**em-
pus iam p̄teryt. **E**cce in virū mutatus es abyce aminō puerilia
et p̄para te ad bel^l. **U**ere tantoz memo-
la robustiora.

Discipulus. **U**ere tantoz memo-
ria patrū: tanq; mu-
fica in cōuiuio vini et in omni aīa tribulata: suauius melle idul-
corabit. **C**ū hos viros gloriosos celestis aule milites eximios:
et eoz gesta stupēda: paup̄ v̄miculus oculo cordis intueor: p̄scō
me nihil eē. nihilq; me pati cū genuitu cordis exclamo. **S**ed si et
aliqd̄ tristabile me habere putabā: ad eoz aspectū p̄do: suauit̄q;
respiro. **S**ed vellē scire: vtrū infortunia casualia: et tribulatiōes
inuoluntarie: salubres vel etiā meritoze existant. **E**t item. **Q**ua-
re amicos potius aduersis q̄ prosperis soleas exercere.

Sapientia. **U**na in̄rogatione tria vt videt̄ dubia ti-
bi soluēda poposcis: videlicet de casu: de
modo: et de causis tribulationū. **D**e primo fixam hāc sententiā
teneas: q̄ nulla tribulatio: sicut nec quicūq; aliū euētus fortu-
itus potest dici casualis: relatus ad primā rerū causam. licet per
reductionē ad hanc vel illā leges casualitatis icurrat. **U**n̄ quis
tibi occurrēs aduersitas: eius nutu et p̄uidencia gerit̄. cuius vir-
tute cūcte res create sūt: et in suo eē cōseruant. **U**orro de iuo

Ado 40.

Solutio 3. q̄ 1.

*Tribulationes
involuntarie.*

luntarijs tribulatiōibus scire debes: q̄ licet inuolūtariū inq̄ntuz
huiusmodi nō sit meritorium: yerūtamē si prudēs animus hoc
quod inuolūtariē illatū ē: volūtariē pati voluerit: ⁊ voluntatez
hactenus rebellē ad virgā dei iclinauerit: virtutē faciens ex ne
cessitate. Daud dubiuz: q̄n salubre ⁊ meritorium fiet hoc qd̄ ante
pestiferū videbat: ⁊ ad spūale virtutū pficiet incrementuz. Sic
reuera dei sapiā: inumeros a principio mūdi ad se iuitos trahit
⁊ rebelles cōpellit intrare. **Sed** q̄re electi vt plurimuz hic ad
uersis dep̄manf: hoc in p̄mpto pro ratione habeas: qz cū proni
sint sensus hoīs ad malū ab adolescētia sua: sepienda ē via elec
toz spinis tribulationū: ne noxia delectatio materiā prebeat d̄
linquēdi. Sed dū electus quisq; nimys ⁊ cōtinuis tribulationi
bus premitur: ad superna tendere etiam inuitus cogitur.

Tribulatiōes tēporales vtilēs q̄dem
Discipulus. ac salubres eē nō discedo: si modū ⁊

possibilitatē patiētis nō excedāt. **Sz** ecce eoz p̄sentia afflictiva
tam vehemēt angit ⁊ mouet: vt interdū q̄q; virtutē hūanam

excedere **Sapientia** Dic mos cūctoꝝ solet eē mise
videatur. **Sapientia** roꝝ: vt flagella sua alioꝝz fla

gellis estimēt preponderare: ⁊ sua q̄sq; damna sentiēs magis de
fleat q̄ aliena. Et q̄ se putat hac specie flagelli supra modūz pre
grauari: mutata specie eadem difficultas q̄rimoniē remaneret.

Unde omni exceptiōe semota voluntati diuine te subyice: ⁊ fla
gella eius accipe cū affectu. **Fidelis** enī deus q̄ nō patiet tēpta

ri suos supra modū. **Sz** faciet cū tēptatione puentū vt possint sus
tinere. Quid igit̄ adhuc trepidas: qd̄ times? **Dysimus** nāq; ē:

vt velit. **Sapientissimus**: vt optime nouerit qd̄ expediat p̄ vno
quoq;. Et potētissimus: vt vbi ex se deficit homo: suppleat ma
nus omnipotentis. Igitur cogitatum tuum iacta in domino:

cōmitte te deo: crede deo: omnē sollicitudinem tuā in ip̄m pro
yice: quoniā ip̄i cura ē de te: accede ⁊ fiducialiter dic ad ip̄z. Pa
ter mi: nō mea sed tua voluntas fiat. Cum autez tribulatio ad

uenerit: exi tanto hospiti obuiam benigne eum recipiendo: et
dic corde iocundo. **Beneueniat** amica mea tribulatio.

Discipulus. **Q** deus q̄ facile ē hoc dicere: ⁊ q̄ dif
ficile verba factis compensare: qz tri

bulationum preuenientium seua vulnera sunt valde afflictiva.

Sapientia Si tribulationes non affligerēt: tribula
tiōes appellari nō valerēt. **Tribulatio** dū

p̄is ē: inesticiā p̄stat: cū at̄ p̄terierit ⁊ victa fuerit letificat sūme.

alia.

39.

Breuez habet amaritudinē ⁊ longā cōsolationē: frequēs tribu-
 latio cōsuetudine tandē vincit: vt iam quasi non eē tribulatio
 aut leuis eē videat. Qui enī ⁊ mōstris assuet⁹ ē monstruosa mi-
 nus curabit: diuine dulcedinis imensa copia inq̄ntuz huiusmo-
 di nō eēt tibi adeo meritoria nec tāta laude digna: q̄ntuz ex fer-
 uida caritate tribulatio patientē p̄pessa. **En plures inuenim⁹: qui**
 prosperis successibus elati deciderūt: q̄ qui in aduersis fracti a
 p̄posito sp̄iali corruerūt. **Deniq; si in astrologia sciētia discipli-**
 na flozeres: ⁊ oīm liberaliū artū secreta penetrares. **Si admir-**
 bilis in omni scia appareres. **Si cūctos rethores ac dialeticos**
 faciūdia ⁊ argutys p̄ires. **Dec oīa nō tm̄ ad bonā tibi vitā cōfer-**
 rent: q̄ntū hoc vnū ad salutē necessariū scz ex caritate de corde
 puro ⁊ cōscientia bona ⁊ fide nō ficta teipm̄ deserere: ⁊ totū te
 deo in omni tribulatiōe cōmittere: eiusq; volūtati parere patiē-
 ter. **Nam illud bonis ⁊ malis cōmune ē: istud autē electis inesse**
 potest. **Tanta ē p̄eminētia eēne glē ad tpales ac trāsitorias pas-**
 siones: vt diligens p̄spectoz deberet potius eligere multis anis
 in fornace ignis ardētis velle torqueri: q̄ minimo p̄mio ī futu-
 rū sibi referuato velle p̄iuari: qz labor: cū fine merces sine fine

110. bā folio A

A 2. 51. 52 59.

folio. 1. 4.

23. 11. 30.

Discipulus

D summa ⁊ ineffabilis pietas: q̄ sua
 uissime ⁊ poptime organa h̄ resonāt ī
 aure tristiori. **O** mira circa nos tue pietatis dignatio: eo qz cir-
 ca hominē miserū ⁊ afflictū ac desolatū sic apponis cor tuum: ⁊
 sic dignaris lenit̄ dolētes: ⁊ solari tristes ac merētes. **Te nāq;**
 sic dulcit̄ resonāte: anim⁹ tristicia p̄ssus alletuat: ⁊ tua celestis
 modulatio spiritū tristicie mentē exagitante saltez ad tēpus fu-
 gat vt leui⁹ qd̄ patit̄ ferat. **Q** si etiā daret̄ optio: mallem potius
 aduersa cōtinue pati ⁊ tua cōsolatione dulcissima sic foueri: q̄
 aduersis carere ⁊ vnctionē tuā p̄ciosissimā nō habere. **E**ya age
 nūc qd̄ cepisti: qz se q̄si nihil pati existimat: cui tā dulcit̄ eēna sa-
 pientia in aduer

Sapientia

Audire vis cytharā sp̄i-
 ritualis musice pulcre f̄
 sonantē: surfū erigere ⁊ p̄ciosū fructū tpaliū aduersitatū diligē-
 ter attende. **S**icut enī in cythara corde p̄portionabilic̄ p̄tēse so-
 nū reddunt suauē. **S**ic elcūs q̄sq; dū aduersitate p̄mis: quasi vi-
 quadā extra se tendit: ⁊ ad reddendā dulcē ac celestē melodiā
 plenit̄ abilitat. **S**ciendū ergo qz tpalis tribulatio: ab hoc q̄dez
 mūdo insuauissimo vilipēdit: a summo autē iudice deo valde p̄-
 ciosa estimat. **I**pa iram iudicis extinguit: ⁊ ei⁹ seueritatē ī ami-
 citiā ⁊ benignitatē cōuertit. **Q**ui aduersa pro deo libent̄ patitur

xpo passo assimilaf: et ideo ab eo tanq̄ a cōsimili nexu dilectio
nis p̄cipuo cōstringit. Fructus ei⁹ balsamicus iputribilē pres
tat vigorē. Sicut stella matutina solis vicinū huic mūdo prenū
ciat ortū: sic tribulatio hoīs similiē facit. Nam ip̄ius sup̄celestis
solis aīam tribulatā inuisere volētis iocundā demōstrat: p̄p̄in
quitatē et internā auget cōsolationē subsequētes. Et sicut nox
tenebrosa diē precedit luminosam: et hyemis asperitas estiuale
aīcedit iocūditatē: sic bonarū mentiū internā etnāq; ip̄az p̄ire
solet cōsolationē. Sic arc⁹ refulgēs in nebula glē signū ē diui
ne pacis ad gen⁹ humanū. Sic tribulatio seniēs signū ē diuine
pp̄iciationis ad animū cōtritū. Ip̄a ḡre p̄ambula: spei socia: di
lcionis puerpera. Ip̄a actiuā vitā suo munimine p̄tegit: et cōtem
plationis oculū subtiliē acuit. Nec ē que hoīez carnalē facit spi
ritualē: ac mentē tristē mutat in celestē: q; sursum tēdere cogit
qđ se iuxta se diffundere p̄hibet. Mundi hui⁹ ip̄a generat deser
tionē: s; diuinā parit familiaritatē. Amicos cōsueuit diminuerē
s; gratiā solet augere. Frequē nāq; ab hoc mūdo tanq̄ vile
p̄ficiē hoc qđ a summo bono eligit: et qđ ei⁹ dilcione singulari
decorari meref. Ip̄a ē arcta via: s; secura et cōpendiosa: ducens
ad vitam. Perpēdat nūc vnusq; sensatus: q; stultus hic esset
quicūq; eius frequē pensaret vtilitatē: et ip̄ius vellet habere
supportationē. O q; inumeri somno pctōz p̄fundissimo obdor
mierāt: et morte perierāt sp̄uali: q; ifelix absorbuerat iniqtas: q;
adueniēte diuine correctionis virga: velut de graui somno ac
mortis in p̄cio excitati: vitaz in melius cōmutauerunt: et opa te
nebrarū abiciētes: armis lucis iduti sūt. O quot sūt in mundo
captiui q; p̄ manū altissimi velut aīalia idomita: et auicule icauē
ate: tribulationib⁹ se premētib⁹ inclusi tenent: q; bus si facultas
adeēt: ocio resoluti a statu diffugerēt p̄p̄ie salutis. O q̄nti sūt q;
grauissima cōmisissent pctā: q; multa crimina icurrissent: si non
pia quadā dispēsatiōe dei p̄ tribulatiōes p̄seruati fuissent. Quid
nāq; ē qđ eā cor tumidū et animū elatū: ac hoīem ambiciosum
seipm magis faciat cognoscere et nō alta sapere. s; humiliē in se
ip̄o cōsistere ac timere: et q; p̄ximo patiēti cōdescendere doceat
hec ē nutrix humilitatis: doctrix patiētie: custos v̄ginitatis: cō
patrix etne felicitatis. Tribulatio habita ē a deo salutifera: vt
vix sit q; ab eius se abscondat bonitatis aspgine: siue sit de icipiē
tiū numero vel p̄ficiētiū seu etiā p̄fectōz: rubiginē anfert pec
catoz: icremēta prestat v̄tutū: et vbertatē cōfert gratiarū. Quid
hoc thesauro p̄ciosissimo vtilius: Ip̄a nāq; pctā tollit: purgato

Folio. 2.

riū minuit: repellit tēptatiōes: extinguit carnalitates: spiritū
renouat: spem roborat: vultū exhilarat: cōscientie affert sereni
tatē: et infnoꝝ gaudioꝝ cōtinuā prestat ybertatē. **I**pa ē potio sa
natiua: herba salutifera sup oēs herbas paradisi ērestris. **C**orpus
corruptibile castigat quidē: s; animā vegetat imortalē: aia duo
ta saginat tribulatiōe: sicut rose ac lilia fecundant celesti roze.
Ipa tribuit sapientiā: adducit circūspectiōē: et hoīem inexptū
exercitatioꝝ facit. **Q**ui nō ē aduersa passus qd scit: **Q**ui non ē
tēptatus q̄lia scit: **I**pa ē donū dei electū: virga amoroza: plaga
paena. **I**pa volūtarios iuitat: et rebelles ad se trahere cōsuevit
volūtates. **D**omini patiēti eque subseruiūt tam aduersa q̄z prof
pera: amici et iimici ei equalit̄ famulant. **Q**uoties q̄so frendēti
bus aduersarijs. et stridētib⁹ aduersū te iimicis frenū silency im
posuisti. **C**ū eos p tuā māsuētinē et patientiā: cordisq; bilari
tatē ipotētes reddidisti: **E**go q̄ octa creauī ex nihilo: fbulatiōes
iprouisas vñcūq; sup electos meos iduco: ne eoz imēso pziueēt
bñficio **N**ā vt⁹ p aduersa pbat. p̄xiuus edificat: de⁹ glorificat
Pacia in aduersis ē quedā virgula sumi: ex aromatib⁹ mirre et
thuris et vniuersi pulueris pigmētary: cui⁹ odor suauissim⁹: ex
igne tribulatiōis pcedēs: ante oculos meos iugit̄ ascēdit: et me
sibi placabilē reddit: ac totā celestē curiā i admiratiōez suspēdit
Nō tm̄ solēt hoies mūdani ēreno militi strēnue i tozniāmēto d̄
certāti itēdeē q̄tū tota celest̄ curiā faueēt et itendeē solz hoī spūa
li: virilit̄ militātī i via. **E**n oēs sci fecerūt hoī paciēti credētiā: qz
calicē dñi mixtū tota vita sua p̄gustauerūt. **E**t nūc ipz formido
lofis adhuc mētibus suadēt et nil mali habere: s; eē potū saluti
ferū oēs vnanimi⁹ acclamāt. **V**irtus patiētie suscitatiōi mortu
oꝝ: et ceteroz opatiōi miraculoꝝ p̄ferē. **I**pa martiry ofert glo
riā: et palmā prestat victoriosam: veste purpurea induit: sero d̄
rofis rutilantibus redimit: aureo sceptro adornatur: regio dia
demate insignitur. **C**arbunculus lucens in aureis monilibus
Sic patientia se ostendens in aduersis euentibus gemmula ra
dians. **O**dor suauiter fragrans: et fauus vndiq; distillans. **S**ic
religiosus inter fratres suos patienter ambulans: et defectus
fratrū equanimiter portans: vox eius dulcisona in celi palacio
corde iocūdo cantū sibi vendicat singularē: quē cātare nequnt
q̄ in h⁹ vite aduersis p animi tolleratiā eū cātare nō meruerūt.
Quid plura: nec lingua posset diceē: nec l̄ra exp̄mere: q̄z putile
sit aduersa paciēti sustinere. **V**erūtñ h̄ solū de cūctis p̄missis: a
memoria tua nō excidat: qz tribulati vocantur ab hoc mundo

Mansuetudo
Patientia

Similiter

miseri: sed a me censent beati: qz mecū sine fine sunt regnaturi:

Discipulus. **O** qz euident nūc apparet qz es. **T**e nāqz esse illā pclarā cūctis mortalibz incompatibile sapiam manifestissimū ē: z que veritatē agnitam melliflūo quodā sapore z suauissima quadaz eructatione ad lucem pducis: nec vllū dubitationi locū relinquis. **I**dcirco mirū nō est: si oīa aduersa libentē patit: qui ī eisdē a te tā dulcī consolet. **D**at mi dulcissime: ecce nūc pedibz tuis puolūt: grās refero cordis affcū deuoto: pro oībus aduersitatibus meis pntibus. **S**z z p trāfactis flagellatiōibz gūissimis: qbus me vsqz ad hāc horā castigare z erudire dignat⁹ es: que mihi quodā tā graues eē videbāt: qz ex hostili seueritate pdiū putabāt. **S**z mirū ī modū octa h̄ trībilīa tāqz nubes matutia velocit̄ ptrāsierit: z sic sūt te opāte añ oclōs meos qsi nūqz fuerit: cogozqz dicer̄ cū sapiēte **M**odicū laborauī: s̄z iueni mihi multā requiē. **E**tenī cū te vni cū cordis mei thesaurū: velut amoris speculuz: oculis amorosi cordis ppono: z te ex itimis visceribz oīm desiderioz meozum affectuosissime cōplector: cūctoꝝ obliuiscor tristibiliū: z ī obliuionē cūcta veniūt: quecūqz laborē seu dolorem p̄stare potuerūt. **Q**z vtile sit passionē christi iugiter habere in memoria.

Defloris ad rosas procedim⁹

z violas relinquēdo ad lilia pquireda pperam⁹: dū deflorifero germie passionū quozundā hoīm diuinoꝝ ad rosiferas passiones tuas: o flos campi: o rosa sine spina eterna sapientia: sūmo cū desiderio rursus cordis oculos retoꝝmuis: **P**er tuā nāqz fructiferā ac venerabilē passionē: cūctoꝝ nobis spūaliū bonoz materia copiosissime s̄bministrat. **U**bi enī ē gloriatio n̄ra: vbi spes z leticia cordis n̄ri: **R**euera in te vno summo bono: z vero bono: z p̄ciosissime tue passionis thesauro. **E**t iō tā imp̄ciabilē thesaurū delcāt iugit̄ ī corde retinere z continue de ip̄o loqui: ac oīni tpe mēte z corpe cū ip̄o occupari. **U**tinam quoqz z ī cordibus n̄ris nūqz marcescat: s̄z sp̄ rediuiua pullulatione nou⁹ existat. **F**elix p̄inde tu o gloriozū lumē oīm ecclesiaz qui volatu p̄nifero mutabilia cūcta supuolās: z archanz diuinitatis attigens abyssum claritatis de me oculis purioribz itūēdo introisti ac v̄ba q̄ nō licet hoī loq̄ audisti: z tñ ad ima descēdēs: affcū quodā mellito: possiōis huius ob preconiiū: de cordis thesauro ī mediū eructasti dicens. **N**ihil arbitrat⁹ sum me scire inē vos nisi ih̄m xpm z hūc crucifixū. **O** v̄bū melliflūū. dulcius

A^z.

sup mel ⁊ fauū: deuotis mētibus iugit̄ ruminādū: de q̄ virtutis
liquor emanat: q̄ miseris largit̄ gaudia salutis ppinat. Similit̄
⁊ tu celestis viella: suauitate fmonis dulcit̄ porzata: atq; verbi
eēni diuinissima maiestate illuminata. **Beatissime** bernarde cui
vbum incarnatū ⁊ in cruce suspensū tā dulcit̄ sapiebat: vt hec ⁊
his similia vba suauia dulcissime porares: fasciculus iqs mirre
cuz spōsa: dilect⁹ meus mihi inter vbera mea cōmorabit amari
tudine dñice passiōis significās. **Et hāc** vt ais meditari dixi sa
piam: in his iusticie pfcōne mihi cōstitui: in his plenitudinem
scie: in his diuicias salutis: in his copiā meritorū. **Ex** his mihi
interdū potus salutaris amaritudinis: ex his rursū suauis vnc
tio cōsolationis: hic me erigit ī aduersis: in psperis deprimit: ⁊
inter leta tristiaq; vite pntis via regia incedentē tutum prebet
vbiq; ducatū. **Vinc** inde mala iminētia ppulsando: nō requiro
sicut spōsa vbi cubet in meridie quē amplector: mea iter vbera
cōmorantē. **Nō** reqro vbi pascat in meridie: quē intueor salua
tozē in cruce pendentē. **Illud** sublimi⁹: istud suauit̄ vel parati⁹:
panis illud: hoc lac: hic mea interi sublimior phia: scire iesuz et
hūc crucifixū. **Hec** inq; doctor venerāde ex ore tuo cōmēdata
suscepi. **Ceterū** ex his o sapia eterna hāc mihi sūmā colligo: q̄
quicūq; eternā salutē ⁊ p̄miorū magnitudinē desiderat hē. **Arce**
quoq; cūctariū vtutū optat cōscēdere: sciam quoq; atq; sapiam
obtinere: inē pspera ⁊ aduersa eq̄nimit̄ stare: securā viāz ambu
lare: ⁊ amaritudinē tue passionis: tueq; consolationis potū sua
uissimū desiderat p̄gustare dat te ihm: ihm inq; crucifixū iugit̄
in pectore suo portat. **O** monile p̄ciosuz: electū sup aurū ⁊ lapi
dē p̄ciosuz: iter spōse vbera iugit̄ gestandū: nec vnq; obliuioni
tradendū. **Nūq;** enī formosaz puellulā adeo decorauit monile
p̄ciosuz ī pectore gestatū: q̄ntū ihs crucifix⁹ mēti inclusus por
nat cor deuotū. **Male** aurea in lectis argēteis. **Ihs** xps ī corde
amātis: vas auri solidū omni lapide p̄cioso adornatū: ⁊ pectus
feruidū huius **Sapientia**. **Frequens** passionis hui⁹
nois cōtētium memoria: indoctū quēq; reddidit doctissimū ⁊ ipitos ac idiotas facit p̄ficere ī magistros:
magistros inq; nō scie q̄ inflat: sed caritatis que edificat. **Ipsa**
ē velut quidā liber vite ī quo oīa salutī nccāria inueniūt. **Dic**
liber p̄ oīm phoz libris: de oibus docens: mellea quadā dulce
dine punctus sentit̄. **Nōne** videt̄ tibi sic eē: nōne iā ⁊ os tuum
⁊ labia cordis tui pfusa fauū hūc dulcissimum sentiūt vbertum
distillare: **Nōne** singule lre diligēt̄ inspecte velut aromiatum

8. stille tibi videbūſ patuisse: **Felix** qui eius studio serioſe icendi
tur: qz pſiciet i cōtēptu mūdi: z i amore dei: cūctarūq; virtutū z
gratiarum ſu
met icremētū **Discipulus** **O** p̄mabilis ſapientia
cordi meo exiſteret: vt tuiſe melius noſti: q̄ vt paſſionē tuam
iugit̄ toto corde deſlere poſſem. **Sed** p̄bdolor ariditate z duri
cia quadā cōſtrict̄: ad eius recordationem put dignū cēt nō cō
pugor: z iō doceo benigna p̄is ſapia: q̄liter ēt agendum z mihi
fit in hac mā
1. **Sapientia** **M**emoriam paſſionis mee
tam precioſa debet fieri non p̄functorie
nec feſtina acceleratiōe. **M**axie cū tēpus aderit ſufficiēs z opor
tunū: ſz cū matura z moroſa ac p̄cordiali remēoratiōe: z ſiebili
quadā cōpaſſiōe. **N**iſi enī ſ̄ dulciſſimū lignū dentib⁹ affectuoſe
diſcretiōis maſticatū fuerit: ſapor ei⁹ licet imēſus nequaq; mo
uebit. **N**z z ſiquidē flere cū flēte: aut dolere cū dolēte nō potes:
2. ſaltē affcū deuoto de tātis b̄nificijs tibi p̄ eaz exhibitis: gaudere
debes z gratias agere. **N**z ſi nec affcū cōpaſſiōis nec ḡtulatiōis
deſiderio moueris: ſz dura quadā affectiōe te i ei⁹ recordatione
deprimi ſentis: nihilomin⁹ in duricia cordis tui ad laudem dei:
memoriā hui⁹ ſalutifere paſſiōis qualiſcūq; pcuri: z qd a te h̄e
nō potes ipſius manib⁹ pyſſimis cōmittas. **V**erūtū p̄ſeuerā: pe
tēdo: pulſādo: q̄rēdo: donec accipias. **P**ercute bis ſcilicē terio
re videlicet recordatiōe: z corpali nihilomin⁹ labor: teipm exer
cēs ad pietatē: z p̄ extēſionē manuū: ſeu oculoꝝ ad crucifixum
ſbleuationē: v̄l pectoris tōſionē: aut genuſflexiōes deuotas: vel
cetera ſimilia pietatis officia cōtinuādo: donec egrediant̄ aque
lacrimarū largiſſine: vt z ratio bibat deuotionis aq̄s: z corpus
aiale ex ei⁹ p̄ntia accēſum ad grām abilitet. **N**ſi forſan cauſar̄
te affectū hūc delectabilē z dulciore ſup mel z fauū rari⁹ expiri
nimirū qz forſitan tēptatiōib⁹ interim exercitaris. **M**ulto viri
lius agis: ſi virtutē ipam nō pro delectatiōe quā experiaris: ſed
p̄ vtutib⁹ ipſis z ſolo b̄n̄placito dei tota itētīōe z ſi nō affectiōe
ſectaris. **A**ffect⁹ enī beatitudis ē exerciciuz vero vtutis. **P**orro
9. **paſſionis mee frequēs meditatio** inſ alia innumera: ad duo p̄ci
pue tibi noueris p̄deſſe ſolacia: videlicet ad triſticiā inordinatā
repellendā: z penā purgatoriā diminuendā. **Q**ualiſ aut̄ dolor
meus dolore animi expellat: exēplo tibi poti⁹ q̄ v̄bo demōſtra
bo. **E**rat nāq; quidā diſcipulus ſapie cuius nomē ſit in libro vi
te: quē circa cōuerſionis ſue inīcia quedā triſticia inordinata tā
letalit̄ oppreſſit: vt nec legere vel orare vel q̄cūq; boni p̄ tūc face

1. *hodie cordis vidi
falsam et p̄llēdi.*

MS

*1. **M**uch cordis triſticiā
auollendi.*

re posset: qui dū die quadā in cella residēs ab hac passiōe graui
ter vrgeret ⁊ incredibili dolore affligeret: facta ē ad eū desuper
quasi vox itellectualis dicēs: qđ hic sedes ociosus: ⁊ in teipō ta
bescēs: Surge nūc ⁊ meaz passionem deuote ptracta: ⁊ in mea
amaritudine tuū deuinces dolorē. Quo audito: frat ille surrex
it: ⁊ se ad meditando passionē cōtulit: ⁊ ex tūc medicina hac sa
lutari sanat: p eius cōtinuā replicationē neq̄q̄ plus de cetero
talē vnq̄ sensit animi passionē. Qualit̄ autē hec vilissima medi
tatio penā purgatorij relaxare habeat tibi idicabo. En autor na
ture nil iordinatū in sua natura relinq̄t. S; nec diuina iusticia
quicq̄ ipunitū dimittit: qđ nō hic aut in futuro debite subyciat
correctiōi. Quādo igit̄ putas finē habitura eēt pena alicui⁹ pec
catoris: q̄ multis criminib⁹ obnoxius odignā satisfactionē pro
quolibet mortali p millesima pte nō expleuisset: quā exoluere ī
locis purgatorij gehēnalib⁹ decedēs cogeret vsq̄ ad minimuz
quadrantē. O nimis longa misere aie expectatio: o diutina ac
acerba nimiū cruciatio: dolor pseuerās ⁊ imensus: penitētia ḡ
uior omni frestri cruciatu. Sed vid̄ qđ hāc penā leuissima ⁊ bre
uissima satisfactiōe opēsare posset: qđcūq̄ ipam de thesauro passi
onis agni imaculati sciret recipe. Dic nāq; thesaur⁹ p̄ciosissim⁹
ppter caritatē maximā: psonāq; dignissimā: ac dolorē imensū
finiū sufficiēs ⁊ supabundās extat: ⁊ iō talit̄ posset se homo ad
hunc applicare ⁊ de eius merito ⁊ satisfactiōe tam deuote ad se
traher̄: vt si mille ānis deberet purgari ī breui d̄ toto liberaret̄.

Discipulus **P**eto mi dñe vt me miserū peccatorē
summe idigentē: hāc doceas artes vt
lissimā prop̄ bonitatē tuā: qz heu ppria nō sufficiunt merita: vt
necessariū valde sit mi. **S**apiētia **S**i vis penam purga
bi respicere ad aliena. **S**apiētia **S**i vis penam purga
in tēporalē q̄ leuis ⁊ breuis ē cōmutare: hec facer̄ studeas: **P**ri
mo oīm debes corde cōpuncto ⁊ spū cōtribulato cū gemitu cor
dis enozmitatē pctōz tuozū grauissime pōderare: cōfitendo ad
uersum te iusticiā tuā dño: amarissime recogitādo qđ feceris:
quē offenderis: qđ ve merueris. **P**eccaui inquit̄ dñe: peccaui
sup numerū arene maris: **D**ēñ debes teipm corā oculis et̄ni iu
dicis humiliē despiciere: ⁊ vilem estimare: ita vt cuz publicano
oculos imundos nec audeas ad celū leuare: nec labijs pollutis
nomē illud gloriosū nominare: s; neq; teipz hominē s; vermē
imundū estimare: ⁊ opa tua satisfactoria q̄si nullius sint momē
tū ānihilare: ⁊ sic miser ⁊ miserabilis añ fores gratiā iudicis ex

Modus purgatorij
penarū
407.

pectare: et dicere cum gemitu profundo cordis tui. Pat mi peccavi
in celum et coram te: et non sum dignus vocari filius tuus: fac mihi sicut
vni de mercenariis tuis. Postea meritum passionis mee debes
summo cum affectu extollere et magnificare: cogitando quoniam apud
me copiosissima est redemptio: et quod minima gutta preciosissimi san-
guinis quod per omnes partes corporis mei vulneribus repleti largitus efflux-
it: per redemptionem et satisfactionem totius mundi suffecisset. Sed copiose
ipsum effundere volui in argumentum magni amoris et superflue-
tissime pietatis: in solamen omnium miserorum. Tandem debes humili-
quidem: sed feruido affectu manuum auxiliatoris querere: et misericor-
dissimi redemptoris meritum infinitum in subsidium postulare: nihil
hesitans: quia prior est fons ille pietatis misericordiam iugiter scaturiens ad
miserendum quam

Discipulus O verbum gratiosum et pre-
cipuum mihi: meisque si-
milibus miseris peccatoribus: summa cum exultatione suscipiendum: eo
quod in tua passione sicut in promptu iuvenimus unde peccata possumus
10. abluere: penas delere: gratiam iuvenire: et gloriam promereri sempiternam

O quis mihi det vel minimam guttam ad instar puncti modicam:
huius tam preciosi liquoris rubicundi sanguinis agni immaculati: in
lauacrum vulnerum meorum. Age nunc tota virtus mea si quo modo
possim hoc salutare medicamentum in remedium optinere peccatorum
meorum. O gutta rosida et minima pedica domini mei egressa. O stil-
licidium roseum de aula regali foramine scilicet pectorali effluxum: vel
saltem de minima punctura corporis delicati egressum: sana et rei-
tegra peccatorum meorum vulnera. O crux aue spes unica: sanguine de-
licato perfusa: auge preces iustitiam: reusque dona veniam.

Misericor-
dissima sapientia: his te verbis consolatoris ore mellifluis persequente: ques-
tio non modica animum meum pulsat: quam ut solvas affectus pius de-
votus exposulat. Dixisti enim quod per tuam passionem satisfactio sufficiens
et superabundans humano generi collata est. Ad si ita est: quare igitur pena
satisfactoria iniungitur: et scilicet qualitate culpe exigitur qualitas pene.

Sapientia Ad hoc quod homo consequatur effectum passio-
nis huius: oportet ipsum ei configurari: confi-
gurat autem ei per baptismum. Unde illi ex toto liberantur qui sic decedunt:
sed oportet quod illi qui post baptismum peccant configurentur christo patienti
per aliquod penalitatis vel passionis quam in seipso sustineat: quam tamen mi-
norem sufficit quam esset indigna peccato: cooperante satisfactione predicta

Discipulus Redeamus igitur ad hanc materiam utilita-
te precipuam: de qua tantam digressionem
fecimus: occasionem tantorum misteriorum eius ex veritate sumentes.

Registratio de
passione
55. 44.

Quo ver^o xpi discipulus debet se cōfigurare passiōibus ipius.

Situr cū me filii tenebrarū

I crucis patibulo affixissent: nō suffecit eis horrendū sup-
 plicium mihi illatū: s; crudeli^o seuiētes corā dolēte z mo-
 riēte stabāt: z me deridebāt z blasphemādo subsānabāt mouē-
 tes capita sua: z obprobrys ipysime miserz affligebāt. Ego autē
 his nō mot^o: s; patientē sustinēs aiebā. Pater ignosce eis qz ne-
 sciūt qd faciūt. Inē dūos latrones tāq; supplicij reū me dī filiū
 suspēderūt: z vn^o quidē ex his me deridebat ali^o autē patrociniū
 implozabat: quē cōtinuo ad grām recepi: z pctōz veniaz tribuē-
 do paradisum ei celestē pmissi. Circūspexi z nō erat auxiliator: oēs
 me dereliq̄rant. Noti q̄q; mei q̄si alieni recesserāt a me. Stabāt
 quidē ex his a lōge: z q̄ circa me fiebāt cōsiderabāt: fratres q̄q;
 mei in āgustys mortis disp̄si a me diffugiebāt: Vestimēta mihi
 tortozes extrahētes nudū reliquerūt. Gūma dei v̄tus z potētia
 xps dñs tunc miserabilē stetit q̄si omni v̄tute puat^o. Nā absq;
 mīa me cruciatibus acerrimis vexauerūt. Ego autē tāq; agnus
 māsuētus q̄ portat ad victimā obmutui z nō aperui os meum
 angustie mihi v̄ndiq; erāt: miserie me v̄biq; p̄mebāt: quocūq;
 me vertebā dolorē inueniebā. Stabat tūc iuxta crucez filij pen-
 dētis mat̄ mestissima: cūcta vulnerū meoz in pectore suo dolo-
 rīfera mat̄nis visceribus p̄ferēs tormēta ac sustinens vulnera:
 audiēs igif̄ vocē ei^o flebilē z luctū miserabilē: eiusq; dolorē
 sciēs vehemētē: cōpassiōe mot^o pie ipam cōsolabar: z dilectaz
 m̄rez discipulo dilcō recōmendās: discipulū p̄ me ei in filijz de-
 legavi. Qualit̄ tūc gladi^o doloris viscerē penetrauerit dulcissime
 m̄ris: qlit̄ etiā meroris gladi^o iteriora oīa filij pendētis repleue-
 rit nullus p̄fecte **Discipulus** z cōpassiōe precipua
 dignissimus. **D** seuicia ac duricia īmensa enormit̄ te torquētū
 qualit̄ o cruēte bestie leonibus fortiores: lupis rapacibus seuio-
 res: agnū illū mansuetissimū: speciosūq; forma p̄e filijs hoīm:
 nobilē ac delicatū: piū ac mansuetū sic crudelit̄ torquere potuif-
 tis. **D** deus me^o: vtinā fuisset tūc famulus tuus p̄sens dū hec a-
 gebant: vt pietas z cōpassio q̄ eis defuit p̄ me suppleta fuisset.
Profecto si possibile fuisset: salua hūani generis redēptiōe ego
 aiām meā pro vita tua exposuissem: vel cum dilecto piter occu-
 buissem: vel certe si hoc fuisset negatū: saltē p̄e dolore p̄stratus
 pedē crucis in qua dilcūs moriebat̄ brachys affectuosissime cō-

passionis strinxissent: et sic flens et eiulans perdurassem: quousque
forsitan cum terra tremuit et petre scindebant: cor quousque amatis propter
scissum fuisset. **O** quam feliciter migrassem: si moriente dilecto ego quousque
secum propter mortuum fuisset an si meministi quod fecerit armiger saul
qui in morte gelboe dominum suum inimicis vallatum improbe occubuisse:
videns fidelitatem ei et societatem facere cupiens: super gladium suum stul-
te irruit et propter mortuum est cum illo. **O** si seruus videns dominum suum
infeliciter mori commoriebatur: dilectus videns dilectum pro dilecto fide-
liter mori non commoreretur: Qualiter etiam vivere posset: et non potius
eligeret fortiter mori quam infeliciter vivere: propterea utique elegisset
suspendium anima mea: **Sapientia** **H**anc horam moriendi
et mortem ossa mea. **ab** eterno mihi preele-
gi: ut solus tunc calicem mee biberem passionis: et mortem pro omnibus
sustinerem. **N**unc autem tempus adest ut omnes qui vult venire post me:
abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me: et sciat pro cer-
to hanc imitationem deuotam tam acceptabilem mihi fore: quantum fuis-
set pro tunc si mecum perstitisset: et mortuus propter cum moriente fuisset.
Et ecce hec erit crux tua quam portare debes si vis meus esse ama-
tor. **Q**uoadmodumque exercitio virtutum et diuinorum expletioni mandatorum
studiose intentus es pro posse tuo: et tamen ex emulis ex hoc derisiones
seu detractioes recipis: insuper et in oculis eorum intus vilescis et de-
spicibilis appares: ut hoc non virtuti pacientie ascribant: nec gratia que est
in te. sed ipotetie et ignauietate: et quod te vindicare volens non audeas velle
scias. **T**u autem hoc non solum patienter et libenter pro deo sufferas: verum
etiam ex superabundanti prebeni que in celis est seriosius pro eis exorari stu-
dueris: et eos deuote apud me excusaueris: ipsos mihi recomen-
dando. **Q**uicumque in hac contrarietate lesiua ad gloriam et imitationem
crucifixi seipsum superauerit: scire debet quotiescumque hoc fecerit: quod
mortem domini recentius reuiuiscere facit: et imaginem crucifixi in se por-
tabit. **P**ropterea si bona opera facies et innocenter ac simpliciter in via abu-
lans opera tua bona ab inuidis persecutoribus concularentur: insuper de
te non bona sed mala vbi que loquerentur: falsaque tibi multa imponentes. vi-
ta tua in oculis te honore dignum habentium deprauarum non desisteret.
Tu autem ex his non motus sed magis exhilaratus in te manens in tanta
maneres persecutium te cordis pietate: ut patius esse sincero affectu
et pio corde cunctas offensas remittere: ut sic penitentiam in te delecte esse
ac si nunquam facte fuissent. **I**psis quousque preberes auxilium et consilium op-
timum eius ob amorem que suis crucifixorum etiam non petentibus non solum
offensas remisit: sed et eis prodesse studuit pro eis apud patrem iterce-
dendo. **Q**uicumque teipsum in bono facto propter deum superares: certissime ac ve-

to quis
ca y. christo
10. dicitur?

3
4

5

racie iux̄ dilectū tuū crucifixū pariē crucifixus stares: mūdāna
 solacia fugiēdo: z vtilitates ac cōsolatiōes frenas pp̄ me relin
 quēdo: nisi quātū necessitas h̄ requirit: desertionem meā qua ab
 oibus derelict⁹ fui p̄ hāc recōpensans: voluntariā abstractionē
 quotienscūq; tuos caros amicos vel cōsanguineos pp̄ amorē
 saluatoris reliqueris discipulū z dilectū fratrem mibi iux̄ crucez
 cōpaciētē substituis. **Expoliatio** quippe tue pp̄e volūtatis vesti
 mēta sūt nuditatis mee. **Cūq;** bis q̄ te ipugnāt seu crimināt et
 aduersa inferūt volūtariē cesseris: z eoz q̄ te v̄bis iportune iua
 dūt: irā z ipacientiam tā māfue te z cū tāta cordis dulcedine ac
 verboz suauitate ac vultus hilaritate r̄ceperis: vt tua dulcis be
 nignitas merito aduersarijs verecūdiā i ferre possit: vt eoz de
 beat tumor tua ex humilitate cōfrigi: tūc mortis mee ymago z
 filitudo in te veracit̄ relucebit. **Itē** exēplo matris mee fidelissi
 me z discipuli dilci sp̄ tibi mēoria passiōis asit i corde p̄ mēoriā
 in orōe p̄ ruminatiōē deuotā: z i opatiōe p̄ imitationē affectu
 osam. **Quicūq;** h̄ fecerit ver⁹ ihu xpi imitator existit: z delicias
 ei apud se copiosas ministrabit. **Signū** ḡ tue dilectionis sit exhi
 bitio opis. **Veri** exhortaberis te velle mori p̄ me corpali: nūc
 venit hora tua: accurre: festina: z recipe mortē p̄ me spūaliē. **O**
 q̄ntū d̄ tali filio q̄ crucē hāc recipit p̄ celestis glābif. **O** q̄ntū de
 tali fidelissimo disciplo mgr̄ mgr̄ozū iocūdabif: dilectū p̄ dilcō
 q̄q; morientē: eiusq; passioni r̄identē: vt videlicet h̄ sētiat in se
 qd̄ z i xpo ihu. **Cū** q̄nta glā putas sublimabif i cel: z q̄nto hono
 re dign⁹ habebif: socius nāq; magne tribulatiōis erit z socius
 immense **Discipul⁹** Scio dñe qz nō ē hoīs via ei⁹
 cōsolatiōis nec viri est vt ābulet z dirigat
 gressus suos. Quāobrez oculos ac man⁹ ad te sursū eleuo pussi
 me redēptor: deuote supplicādo: q̄tinus venerāde passionis tue
 ymago z filitudo mibi famulo tuo efficacit̄ imprimat: z suū i me
 effectū salubrē iugit̄ opeē ad laudē z glām noīs tui b̄ndicti. **Le**
 terū vt vides aīa mea tota i excessu mētia posita: adhuc stat sus
 pēsa: tibi patiēti intēdēs: z audire cupiēs famē tā miserāde pas
 sionis. **Scire** insup cupiēs vtrū caro passa ex diuinitatis ifluxu
 aliq; tūc sēferit allēuia **Sapientia** Nota valde de
 tionem tanti doloris. **In** illa
 hora cū mortis suppliciu z ptuli horrendum: aīa verbo perfecte
 fruebat: z tñ diuinitas pmisit carni agere z pati que sua erant
 pp̄ria: z qz vires inferiores sibijp̄is relinquebantur: passibiles

valde reddebant. Attēde nūc glām toti⁹ orbis ī cruce suspēfaz:
1. z miseris yltra modū angustiatā: pēdebā in patibulo crucis:
2. ligno īmobiliē cōfixus: desolat⁹: z omni adiutorio humano pri
uatus. Sed z p^r meus celestis me quodāmodo reliquisse vide
bat: cū nō iuuabat quē iuuare poterat: magnalia opa onidēo.
4. **U**ulnera cruēta sanguinē fūdebāt. **O**chli mei a fletu caligabāt:
3. z oīa viscerē mea p̄ nimio cruciatu stabescebant. **R**ugiebā a ge
mitu cordis mei: z nō erat q̄ respiceret: flebā amare: z nō erat q̄
lacrimas abstergeret: dolores z liuores me opp̄sserāt: z nō erat
q̄ foueret. **O**ratē maledicebāt. **T**acētē deridebāt. **P**acientē susti
8. 7. 6. nētē blasphemabāt. **E**t cū sic vndiq; me dolores mōtis circūde
9. dissēt: clamaui ad patrē dicēs. **D**e⁹ me⁹: de⁹ me⁹ vt qd dereliquisti
10. me: z tū volūtas pēdētis filij sp̄ fuit cōformis p̄ne volūtati. **S**i
tini: z nō erat q̄ calicē aque frigide aīe sitiētī porrigeret: s; aceto
mixto cū felle sitim meā potabāt. **A**triū lz aīa mea p̄ sitis angus
tia multū affligeret: magis tū feruide salutē hūanaz sitiebat: z
11. mortē: īclinato capite ēdidi spiritū. **N**ec suffecit eis viuētē me
doloribus affligere: s; z mortuū penis afficerē tēptabāt. **N**ā lat⁹
meū mucrone dire lancee perforabant: ex quo sanguis z aqua
exibant: que corpus mortuū pfundebant. **S**icq; vita mundi p̄
mundo extincta fuit: z sanguine suo precioso genus humanuz
redemit atq; veterum piacula peccatorum pio cruore deterfit.

Discipulus **O** vere magna z inestimabilis dilcio
caritatis: o maximus z imēsus dolor
1. tue sanctissime passionis: qua nos miseros orbis conditor rede
2. misti: vtinam nunc dignas laudes tibi exsoluere possem: vtinā
omnium hoīm q̄ sunt sup̄ terraz: vel futuri sunt vel p̄terierunt
3. p̄rogatiuis flozerē: vt eas ī tuo famulatu expendere. **O** q̄s mibi
det sapientiam salomonis: fortitudinem sampsonis: absolonis
pulcritudinē: omniūq; p̄cipū hui⁹ mūdi diuitias z glām atq;
virtutē. **Q**uatenus hec oīa. z multa maiora his libere offerrem
in obsequium mei saluatoris ī odorē suauitatis. **S**ed heu qd pōt
facere canis mortu⁹: aut quā gratiā prestat pōt surdus z mut⁹:

Sapientia **S**i linguīs hominuz loq̄reris z angelo
rum: si cūctorum hominū bonis opib⁹
3. 4. p̄dit⁹ es: si oīm sacrarū virginū puritate claresceres: si cōfesso
5. 5. rū atq; doctoz p̄cursor: martirūq; vexillifer existeres: siq; oīm
creaturaz vtutē haberes: repēdere vicē tāto redēptōri ex cōdig
no nō posses: nec p̄ mīma gutta ei⁹ sāguis p̄ te ex amore effusa.

Discipulus **Q**uid igitur retribuaz dño pro oibus q̄
retribuit mihi. **O** mi deus doce queso

famulū tuū: qualif saltem ex gr̄a placere posset: q̄ ex ifirmitate
z puitate operū. **S**apientia **M**emoriā passiōis mee
suorum deficit. **S**emp debes i corde tuo

habere: z oēs tribulatiōes z aduersitates quas pateris ad ipm
referre: ipiusq; similitudinē q̄ntū possibile ē induere debes. Itē
ex occulta dispēsatione cū tibi cōsolationē internā subtrabo: et
te desolatū relinquo: debes ad instar veri crucifixi nō aliūde cō
solationē q̄rere: s; patientē expectare: z sursū ad p̄zem q̄ in celis
ē respectū habere: teipm deserēdo: z oēm cogitatū tuū in ipsum
iactando. **T**unc absq; dubio q̄nto fuerit maior hoīs exterioris
pressura z desertio hoīs iterioris cū volūtate deo vnita tanto si
milioz eris crucifixo: z acceptioz p̄ri p̄miādo: qz reuera hoc est
punctū aduersitatis: p qd milites p̄batissimi in acie xpi cōstituti
strictissime examinant. **P**ost cōcupiscētias tuas nō abeas: sed
eas virilif frangas: tūc felle amaritudinis cū dilcō tuo potaberis
oīm hominū salutē sitias: superiorib; tuis obedientiā deuotam
exhibeas: oīa opa tua ad v̄tutū p̄fectionē: z debita; perducere
cōtendas cōsummationē. **I**tē oīa infortunia z cūcta tristabilia
clemētie dei debes cōmittere: z sic te libere in ōni facto tenere:
q̄si homo q̄ in p̄cto migratur; ē de hoc mūdo. **R**efugiū quoq;
cōtinuū in vulnere lateris mei debes q̄rere: tanq; colūba in fo
raminib; petre: qz i b̄ loco sp̄ iuenies copiosissimā pctōz remis
sionē: gr̄az pleitudinē: z a cōctis mal̄ iminētib; securā p̄tectiōez

Discipulus **U**nā adhuc petiunculā de hac mate
ria dulcissime passiōis tue porrigo de
hoc videlicet q; tam breuif tangēs p̄trāsisti. **Q**ualif scz se habu
erit m̄r illa venerāda genitrix tua fidelissima quādo iuxta cru
cem stetit: z filiū suū dilectuz corā oculis tuis suspensū cōspexit.

Sapientia **D**e hoc licētiatus ipam adeas: z eius ab
ore hoc quod vis diligētius inq̄ras.

Cōmendatio singularis beate v̄ginis: z de dolore eius inesti
mabili quē habuit in passione filij.

Stabat iuxta crucē **J**esu ma

ter eius: tpe vernali cū ad alta celi sol ic̄ipit ascēdere: et
t̄ris infundere radioz suozū secundā luminositatē. **E**c
ce vegetabilia cūcta hiemali glacie cōstricta ic̄ipiūt reuirescere
animātia q̄q; z volatilia in antris z specub;: ac diuersis q̄busq;

latilibus abscondita: ad tante lucis nouitatē respirare incipiūt: et vires resumere ac cordis leticiā ostēdere cātibus vel plausibus letabūdis: hoīm q̄q̄ gen^o: senes cū iuniorib^o eius in aduētū exhilarant: et tota sup̄ficies fr̄e decore induit et applaudit ac gratulat. **E**ya corda vniuersa: pura mēte deū amātia: pp̄dite nūc: qm̄ similis nobis accidit cū sole amicta v̄go secūda: celi regina. p̄electa vt sol: fines cordis nr̄i igredis: et memoria mētib^o nr̄is rutilātibus ifundis absq̄ nube. **C**ontinuo nāq̄ duricia oīs ad tante lucis imensitatē resoluit: arida cūcta rore celestis gr̄e irrigant: fugant tenebre: nouū lumē exorūt: et gaudiōz nobis materia imensa cumulat. **T**ibi ergo o spes nr̄a: gaudium et leticia cordis nr̄i: pctōres miseri in vocē salutatiōis prumpim^o. **T**e q̄q̄ ex itimo cordis cū gemitu et lacrimis et deuota cordis genuflexione affectuosissime m̄ez gr̄e salutam^o: gaudēt pueri ad sonitū organi: et ad letos rumores corda exhilarant vniuersa. **S**ic ad tuā q̄q̄ suauissimā memoriā tot^o estuo diuini amoris incendio **T**e laudare cupiēs quā laudat orbis fr̄e et plenitudo ei^o: celi celoz et omnis v̄tus eoz. **O**mnis q̄ppe creature bonitas ad tuam cōpata dignitatē: sic ē quasi noctiluce splēdor exiguus ad solis claritatē imensam. **T**e nāq̄ diuina sapia tam excellēt sua gr̄a decorauit: et bonitate tam multiplici iuestiuit vt sua incōprehēfibilis in te relucēs sapia desiderabilior nobis ex tua refulgentia reddat. **C**ū mēte p̄tracto viros illustres q̄ te laudauerūt ab inicio: p̄re stupore deficio: et vltra spiritū non habeo. **S**ed cū ad meip̄m redeo: hec itra me reuoluo dicēs. **O** pia v̄go salue dec^o virginū: q̄cqd̄ vnq̄ de tuo p̄conio lingua dicere potuit: calam^o scribere valuit: cor potuit cogitare: oībus illis simul collectis et cōscriptis et in vnū manipulū violarū cōgestis: cētuplicata et infinities multiplicata: corde deuoto: auro: cū decore: mellifluo sapore: et odore aromatico tibi porrigo: ad laudandū et glorificandū te v̄go beata nūc et in eñū. **C**um te itueor: celuz sydereo micās splēdore mibi videor itueri: paradisum voluptatis me puto inhabitare: imemor mei ex magnitudine tui: stupens ex imensitate gl̄e tue: et p̄clamās cū v̄tute. **A**ltitudo diuiciarū sapie et scientie dei: q̄q̄ letabūdo corde exultasti: cū hāc nobilē creaturam tam p̄fecti decoris huic mūdo in gaudiū cōdidisti. **O**culi v̄ginales nimio fulgore micātes. **O** gene rubentes: o crines auro splēdore nitētes: felicissima labia tua crebris osculis filij dificata: et licet totūz qd̄ in te ē circino diuine sapie prudentissime sit formatū et decētissime pornatū: singularit̄ tñ miseris ybera tua

+7

que lactauerūt regē dñz dulcius nobis sapiūt: qm̄ ex eis vita p
 cedit: ⁊ dulcedo emanat: q̄ cūctos languidos sanat. **F**elix p̄ide
 mulier illa q̄ tam verā q̄ iocundā de hac ptulit sententiā: i tur
 ba exclamās ⁊ dicēs ad saluatozē. **B**tūs venē qui te portauit: ⁊
 ybera q̄ sūxisti. **O** beata ybera q̄ lactauerūt xpm̄ dñz: v̄a nāq̄
 ab ybertate atq̄ yberrima fecūditate celigene letāt atq̄ frige
 ne: ac dulcib⁹ v̄is recreant̄ ex fructibus. **D**ic velut hinnuli ca
 pree gemelli q̄ pascunt̄ in lilys donec aspiret dies ⁊ inclinētur
 ymbre. **E**n cōditor orbis corpa celestia ornauit syderib⁹: corpa
 elemētaria animātib⁹ ac volatilib⁹: nemoza folys virentib⁹ pra
 ta floribus ridentib⁹. **S**z sup̄ hec oīa ygo beata corpus tñū sanc
 tissimis decorauit yberib⁹. **D**ec sunt due oliue speciose ⁊ yber
 rime: liquorē ḡe lactis ac mellis superis ac iferis pp̄inātes po
 meila nūei cādozis: q̄ a spū scō fecūdata: ⁊ in ligno qd̄ ē in me
 dio padisi collocata: fructū imortalitatis cōferūt d̄gustata. **D**ec
 sunt malogranata aurea: sperule ac lilia tēplū adoznātia veri
 salomōis. **M**ādragore odorifere i orto deliciarū plātate. **B**otri
 vinearū engaddi: cordib⁹ miseroz leticiā d̄ferētes ⁊ tristitiā de
 pellētēs. **M**elior̄ q̄ppe s̄ yber̄ tua vino fragrātia yngētis optis
In vino nāq̄ ē luxuria ⁊ delectatio frena. **I**n his aut̄ fiolis au
 reis cōcupiscētie noxie plenissima extinctio: ⁊ celestis quedā ⁊
 sup̄nalis delectatio. **N**ouit q̄ gustauit q̄ citissime ⁊ p̄fectissime
 oīs voluptas carnalis euauit cū de lacte grārū tuarū gustatus
 fuerit: ad fragrātiā quippe yngentoz sup̄noꝝ virulēti serpētes
 territi fugabātur: ⁊ sustinere nō poterāt p̄itiā tātē puritatis.
Impleta tūc gaudebāt viscer̄ munere isolito faciata: līgua qd̄
 obmutuit: spūs vero in dño exultauit. **O**culi flebāt: ⁊ dulces la
 crimas deducebāt. **O**s aut̄ hūc suauissimū saporē ⁊ d̄nissimū
 liquorē diutius tenere ⁊ frequētī⁹ ruminare pio conamine con
 tendebat. **N**amabātq̄ oīa iteriora p̄ter dicētia qm̄ meliora sūt
 ybera tua vino: fragrātia yngētis optimis: q̄ itelligit itelligat.
O mater venerāda: salua geniture tue videlicet efne sapientie
 bonitate imēsa: cū s̄ totū qd̄ habes ab eo sit a quo d̄ne bonum
 p̄cedit: nihilomin⁹ tñ aliquid ē qd̄ dulci⁹ ac suauī⁹ inuenire sibi
 videt̄ aīa misera cū ad ybera tua d̄fugit: dulcedine ⁊ grā plena
 q̄ cū ad vinū spūale accedit qd̄ pp̄inat efna sapia. **I**bi nāq̄ p̄fec
 te sentit̄ suauitas. **D**ic aut̄ mixta qdā acerbitas p̄cipit̄. **S**i q̄dez
 illa sapia efna: baculo cōsolatiōis ygā subiūgit discrete correcti
 onis. **E**n m̄r beata aduertere potuisti: quotiens me suauitate
 v̄boꝝ luoz: q̄si lactea quadā liniuit dulcedine ⁊ rursus d̄natiōe

sua: quasi austeritate vini super infundendo mihi timorem incussit. Hic
verba consolationis: illinc verba exhibens discrete correptionis. Et cum
ipsum iam habere ut spiritum carissimum gaudere: subito diuinitatis
eius recordatione stupefactus: ut iudicem meum deprecabar. Et cum
interdum lac peteret: reppulit et quasi ablactando super matrem suam: aceto
salem exhibuit austeritatem. Tu autem quid: Vere a planta pedis usque
ad verticem non est in te quicquam amaritudinis vel austeritatis: sed totum
quod in te est: est purissima dulcedo: incomparabile habens suauitatem omnium
aromatium: et vnguentorum superas fragrantiam et preciositatem: tota
formosa es et suavis: nihil habes duricie vel austeritatis: facie be
nigna: vultu serena: verbis mellita: suavis et decora: bonitate
fecunda: gratia plena: in te namque omnis gratie via et veritatis: in te omnis
spes vite et veritatis: vinum cum lacte sugit a sapientia eterna: sed fauus cum
melle a te suscipit dulcedo purissima. Que sunt autem hec verba tua
dulcissima. Proxime sunt hec. scilicet quod omnes peccatores sinu recipis be
nignissimo: et receptos tuo fideliter reconcilias filio. **O** thesaurus
preciosus miserorum: **E**n cum summum regem peccando perdidimus: cum offen
dimus angelos: cum etiam nobismetipsis gressus sumus: et omnino nescimus
quod agere debeamus. hoc solum restat miseris: ut oculos cordis et
corpis ad te leuamus: consilium querentes auxiliium petentes. **O** exul
tatio cordis mei unica: spes et gaudium vite mee: tu scis quoties
amaro animo: corde turbato: facie lacrimosa: cum deum offenderas et
me filium gehene futurum estimabas: cum inimicis undique vallatus fue
ras: oculos ad te pyssima virgo leuavi: et tuo adiutorio vago beatam
euasi pericula cuncta. Gaudeant alii de sua innocentia. Alii letentur de
meritorum suorum copia. Alii de dei misericordia immediate exaltet. Tu mater
mea: tu spes et solacium unicum vite mee: cum totus de deo et de me
ipso despero: te cogitando: te commemorando: quasi de profundissimis
tenebris reuiuiscit spiritus meus. Tu es gloriatio mea salus bonorum
et vita mea. Sed vni mihi hec spes mea: nimirum quod multos habes
dilectos filios: quos saluare poterit sua innocentia: quibus propria suppet
tunt bona opera: qui dicere possunt cum viro iusto: neque unquam reprehendit
me cor meum in omni vita mea. **O** meror et luctus cordis mei im
mensus: mater dulcissima mater nostra: mater inquam nostra singulariter que miseri
peccatores sumus: tu scis quod tota vita mea est reprehensio pura. **E**n
respice super infirmum tuum: non sum dignus vocari filium tuum: fac mihi sicut
vni ex miseris egrotis tuis. Recordare pia mater: quod matres suos
fouere solent sollicitius egrotos: eorum compositi magis: et diligentius
adhibere curam. Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor.
Tibi nota sunt vulnera mater pia: infirmos tu visita: mortuos

42
resuscita: et da mestis solacia. **A**ccedat ad sapie lumen: qui iuste
et sancte vixerit. **D**eum me: ego aut miser peccator lacrimis totum profu-
sus sub tua protectione confugio: non audeo ad patriam tantae lucis nu-
dus et egenus apparere: sed ad te matrem confugio. **T**u spes mea:
turre mea: in qua finem totius salutis mee constitui. **S**i quod absit iu-
dex iratus seruum suum peccati reum damnare voluerit: pro manus tuas pyssi-
mas hoc faciat. **S**i autem ex gratia saluare decreuerit: te mediante sa-
lutem mihi mittere dignetur: ego a te neque viuam neque mortuum nec in
prosperis nec in aduersis unquam volo separari: quoniam quod absit si dei
mei insanus ac reprobus factus obliuisci voluero: vere tui nunquam ob-
liuiscar: te nunquam dimittam: memoria tua super mel et fauam in ore
meo dulcoratur: facies in te exhilaratur: cor iocundatur: et tota virtus
mea pariter exultat. **N**ec immerito: quatenus ab verberibus consolationis
tuae satiatus sum: tu pia nosti: quam misero peccatori remedia salutis
taliter contulisti. **E**rgo aduocata nostra: surge pia: surge propicia:
conuertere illos tuos misericordes oculos ad nos: et placam tuum uni-
genitum totiens a nobis offensum. **T**u namque reorum es aduocata: ideo
accede propius: et pete pro nobis quosumus: nihil enim filius tibi ne-
gare poterit gratiosus tibi dilectus. **D**eus patris sapientia ecce nunc in
patrocinium coram te adduco illam tuam matrem dulcissimam: tibi eam
presentas. me post tergum suum abscondens: oculos non audeas leuare
ante faciem glorie tue: pro ipsam cupiens exaudiri. **I**psam queso honora:
ipsam venerare: qualiter cum conuenientia tale matrem poteris repelle-
re: quod si etiam mille annis in die accesserit: repulsam non habebit. **E**x-
audi exaudi me domine propter tuam bonitatem: et misericordie tue dilectum singu-
laris honorem. **N**am sicut te celesti patri ac genitori tuo aduocatum ex-
hibeo: sic tibi dilectam matrem ut meam exhibeo auxiliatricem: ut im-
perfectum meum eius suppleat gratia et acceptabilis patrie magnitudo.
Nunc ergo o preclara sapientia: attende matrem gloriosam. **R**espice ocu-
los huius dulcissime misericordie coram te pro nobis impellatis: quibus te
materno in gremio gestans tam placite intuebar: genas eius roseo
colore perfusas: quibus faciem tuam delicatam materno affectu sibi socia-
uit. **A**b quibus felicia labia eius quibus os tuum benedictum: oculos prefulgi-
dos: ac singulos quosque nobilissimos artus creberrime poscula-
ta fuit: blanda miscens interdum oscula verberis. **L**erne manus has que ti-
bi ministrauerunt: verbera dulcissima ac felicissima que te lactauerunt.
Dolcissima dulcedo: ecce fas non est ut hic inspiciens et rememorans
tante matri a te quicquam neges: que te dominum celi genuit: lactauit: fouit
et ad incrementa usque perduxit. **R**eminiscere quoniam omnium seruiciorum et
exhibitionum que tuis infantilibus annis ab ea recepisti. **C**um te in

gremio infantē delicatū tenens: ocellos ridētes ad blandiētem
tibi matrē reuertisti: et brachys delicatissimis tibi arridentē am
plexatus fuisti: eāq; p̄re cūctis tenerrime dilexisti. **O**mnīūq; do
loꝝ recordare: quos sub cruce stans in pectore suo mat̄no pu
lit pio compassionis affectu.

Sabat nāq; iuxta crucē iesu mat̄ eius. **O** verbū totius cō
passiōis quīs enī o viscera mea ex itimis mouere vos de
beat dolores et afflictiones tā p̄ saluatoris in cruce pendēt]. **I**n
re tñ singulari nobis q̄ aliquādo pctōꝝ tenebris obuoluti: nūc
aut̄ adiutorio genitricis dei ad lucē reducti sum⁹: cōuenit tāte
m̄ris iuxta crucē stantis: et imensū dolorē patiētis filij in corde
suo plenissime sustinētis: speciali⁹ quodāmodo ac peculiari⁹ cō
pati ex medullis cordiū n̄roꝝ: per quā enīz miseri cōtinue cōso
lanur: iustū ē valde: vt ei quib; patiēti sp̄tiamur. **E**t licet vt dig
nū eēt sibi cōpati nō possim⁹: saltē eius dolorē ad memoriaz re
uocādo: deuotionē cordis n̄ri. put̄ possum⁹ fideliter excitemus.
Magnitudinē luctus pie m̄ris nobis ignotā ex manifestis no
bis doloribus velut a longe cōiecturādo inq̄ram⁹. **I**nterrogat
igit̄ se vnusquisq; amator: si illud amabile quōd intense amat igno
miniose morti traditū videret: quāto ex hoc dolore cōtingeret et
quib; vehemēti cōpassiōe moueret: licet tale quōd nō amās in se mi
nime pciperet. **H**ec pius anim⁹ reuoluat. et ex his credibile ni
mis erit quicquid de eius dolore dici poterit cū dilectū morte tur
pissima cōdemnatū vidit. **O** maria quōd cordis erat tibi cuz iuxta
cruce stabas et iesum b̄ndictū fructū vētris tui suspēsū videbas
Utique ratio hoc dictat: experientia p̄bat: vis amoris approbat: quod
multū dolebas: quod multū diligebas. **S**i enī sola memoria passio
nis filij tui nōnullos deuotos ob magnā cōpassionez quā exani
mes reddit: quōd fecit crudelissima passionis p̄ntia in ea quā ipsū
mūdi saluatore patientē generauit: si hec memoria tñ feruet in
corde pctōꝝis: o quāto estuabat ī mēte sanctissime m̄ris: **U**irgo
beata veracit̄ scim⁹: quāto quis exptus amoris dilectū suū feruē
tius diligit: et quāto dilecti p̄ntia honorabilior et delectabilior ac
utilior sibi existit: tāto eius p̄uatio maiorē tristitiā adducit. **S**ed
vere et absq; omni dubitatiōe credo: quod dilecti tui grata p̄ntia in
omni grā cūctoꝝ mortaliū p̄sentiā incōpabiliē excedebat. **R**efe
rat ergo nobis mat̄: si filiū in tāta dilcione habuerit: vt ex eo le
tari potuerit vel etiā tristari: **P**rocedat nūc in mediū: et taliter
nobis respōdeat viua voce: corpe quidē absens: spū vero p̄sens
et dicat. **Q**ui me humilē ancillā ex grā dignatus ē in mat̄ez eli

gere: ipse cor meū ardētissimo amore sibi cōstrinxerat: vt nūq̄
nisi de ip̄o ⁊ in ip̄o sp̄s me⁹ summā leticiā ⁊ tristitiaz posset re
cipere. Nā in ip̄o cūcta possederā: eiusq̄ dilcio erat mihi totius
orbis plena possessio. Anima mea ibi ērt vbi ih̄s erat: magisq̄
in eo q̄ in meip̄a viuebā. Speciosū forma pre filijs hoīm inspi
cere erat cordis mei iocūditas. diuinitatē ei⁹ tēplari dulcis sua
uitas. Cogitare de eo mihi prestabat gaudiū: de eo loq̄ dulcissi
mū fuit solaciū: v̄ba ex ei⁹ ore audire suauissimū mihi erat orga
nū. Ip̄e cordis erat speculū: oculorū meorū spectaculū: celestia si
nūl ⁊ trestria q̄q̄ bona sua mihi p̄ntia optata p̄bebat. Hūc er
go filiū vnigenitū cordis mei thesaurū p̄ciosuz cū oculis eleua
tis vidissem sic tēptibilē in cruce cū latronib⁹ suspensū: ⁊ dolo
ribus mortis angustiatū: ab q̄si itolerabilis mihi aspectus erat
D q̄ lamētabilis ⁊ penosa hec mihi visio fuit. Anima mea pre
doloze cruciabat: viscera mat̄na sauciabant: ⁊ cōmoriebantur
oīa ossa mea: v̄tus oīs euauit: sensus a me recessit: ⁊ calamitas
me oppressit imensa. Oculos lacrimosos sursū leuari: dilectuz
meū suspensū vidi: nec sibi in aliq̄ solaciū ferre potui. Resperi d̄
orsum: ⁊ cū imenso doloze vidi eos q̄ meū thesaurū rapuerant:
⁊ tam crudelit̄ vexātes torquebāt. D q̄ntū aīa mea in me āgus
tiabat: q̄ magno cruciabat doloze. Corde puata erā: quia ipse
mihi cor abstulerat: ⁊ simul secū crucifixū tenebat: vocē pre cla
more ⁊ eiulatu multo amiserā: q̄ vix loq̄ poteraz: defeci pre do
loze: corruī p̄ merore. Resūpto aut̄ vt cūq̄ sp̄s: in hec ⁊ similia v̄
ba p̄ruebā. O gaudiū ⁊ exultatio sp̄s mei: lumē oculorū meo
rū: q̄ndā vidi te cordis mei cū leticia ⁊ exultatiōe: nūc aut̄ cum
imensa tristitia ⁊ merore: heu heu q̄ miserabilē te nūc pendē
tem intueor. O dimidiū aīe mee. O consolatio vnica vite mee
tolle q̄so tecū matrē mestissimā: q̄ mori valde cupio: viuere si
ne te āplius nō potero: nō me fili dulcissime derelinqs. s̄ me pi
ter tecū accipias. O quis mihi det vt ego moriar p̄ te: O dolo
res incōpabiles m̄ris orbate: destitutio genitricis d̄solate. Mo
ri etenī video in quo vita mea ⁊ tota salus mea cōstitit. Cūq̄ h̄
⁊ his similia v̄ba tristia mat̄ mestissima p̄seq̄ret: filius doloris
suȳpius quodāmodo oblit⁹: matrē dulcissime cōsolabat: mori
ens ⁊ recedēs me licēciauit: ⁊ discipulo quē singulariter dilige
bat recōmendauit. Cūq̄ vocē filij loquētis cor mat̄nū p̄cepit:
doloze vehemētissimo estuare cepit: ⁊ gladi⁹ meroris p̄trāsiuit
aīam fidelissime m̄ris: leuari man⁹ sursū pre cordis desiderio:
tangere cupiēs dilectū meū: vt vel sic dolozi vel amozi melius

cōsulere potuissēm. **Quoq;** aliud solaciū nō haberē: sanguinē flu-
entē: et ex vulnerib⁹ filij ad terrā vsq; stillantē: nimia cuz auidi-
tate deosculabat intū vt facies nr̄is de cruore filij occisi sāguī
nolēta redderet. **O** si vidisses in illa hora lamētabili miseriam
nr̄is filio cōpatiētis: dolorē filij nr̄i cōdolentis: matrē p filio
morituro merentē: filiū matrē desolatā dulcī cōsolantē: sine ī
fno cōpassiōis vulnere hec audire et videre non potuisses. **Tan-**
dē igit post expirationē filij cū de cruce deponeret: o q̄ affectu
osissimē brachia ei⁹ dependētia suscipiebā: et mortuū filium gre-
mio maīno colligebā: affectu maīno ip̄m āplexabar: rigauī fa-
ciē mortui lacrimis: et recētia vulnera frequētibus osculis lini-
ebam. **Res miserāda:** vitā cordis mei ituebar: et ecce mortuus
erat. **Respexi iterū atq; iterū:** et nō erat vox neq; sensus: loq̄bar
ei: et nō respōdit mihi. **Rugiebā a gemitu cordis mei.** **Astabant**
nāq; q̄ mihi mortuū meū: thesaurū meū auferre et sepelire vole-
bāt: tūc flebā et gemebā: et voces lamētabiles dabā. **Cor pre do-**
lore cōcutiebat cū dilectū filiū brachys maīnis cōstrictuz auel-
lere conabant: faciē meā lacrimosam ip̄ius vultui applicabam
faciē suā sepius inf man⁹ accipiēs crebri⁹ ispiciebā et gemebam
q̄n amaritudie repleta erā. **Nec erat q̄ hec itueret:** et nr̄i patie-
ti nō cōpateret. **Demū post sepulturā filij cuz magno valde do-**
lore reducta fui: s; in ei⁹ resurrectione cū ip̄m tam gloriosū vidi.
plenā cōsolationē recepi: et sic materia dolorū in materiā trāsyt
spūaliuz gaudioz. **Ducusq; v̄ginis v̄ba.** **Porro q̄ hec sine ge-**
mitu et fletu audire nō potuim⁹: intrūpere sermonē tuum v̄go
maī cogit cōpassiōis nr̄a vebemētia et exuberātia tantarū lacri-
marū: q̄bus tibi o v̄go pia cōpatimur ex itimis viscerib⁹ cordiū
nr̄oz. **O** q̄ iduratū ē cor: qd̄ tibi ex itimis compatit⁹. **O** q̄ male
excecati oculi: q̄ te sic flentē vidētes: neq; queūt lacrimari: q̄
frigidū pect⁹ qd̄ ex his nō gemit: o vtinā cōmoriant⁹ tecū simul
etiā oīa ossa nr̄a. **Bñdicta brachia tua inf que dilectū iā reclina-**
tū video. **Sene q̄q; rosifere nr̄is felices: sanguineo colore v̄nā**
tes. **Pect⁹ tuū maīnū sup̄bñdictū tanti doloris cōtentiū super**
quo iam oculis cordis video regē meū reclinatuz. **O** reclinato-
riū aureū pre cunctis thronis eburneis sedibusq; deauratis pre-
electū: ad hanc horā seruatū: vt autorizē vite supportaret vita pri-
uatū. **Sed qd̄ dicā:** **En** corā te maī pussima mēte lacrimosa iaz
positus te obsecro et adiuro in dño: vt mihi tuū carissimuz the-
saurū et dñm meū p me passum et mortuū: sub hac forma q̄ ip̄z
iam in gremio tuo sub crucis ligno pallidum et liuore plenum

meditationis oculo intueor prebeas ut hocipm qd e compassiois
et doloris: qd tibi corporaliter et presentialiter tunc concessum fuit tanquam
matri: mihi saltem spiritualiter et memorialiter potest competere misero peccatori
concedat. Da mihi saluatore meum: prebe que diligo: quia expecta
re amplius non valeo. Suscipe nunc anima mea dilectum de dilecta: et di
lectionis atque compassiois affectuosissima ei prebe idicium. O dilecte
mi: salutare meum: et liberator meus: amor meus: et gloriatio anime
mee. Ecce nunc affectu feruidissimo totus ab omnibus abstractus:
omnibus viribus anime mee simul in unum collectis: ad te conuerto: te
attente ituro cum omni visu et conamine quantum unquam possibile fuit
dilectum a dilecto amoroze prespectari. En dilecte mi cordis mei trili
nium: tibi soli reseruatum: et huic mundo clausum: ad hanc vocem refera
tur: te suscipe cupiens per illapsu. Sinus omnium desideriorum meorum
sic iam se ad te expandens dilatatur veluti cum rosa ad gelu nocti clau
sa: ad solis radioz splendorem se aperire festinat. Anima mea to
ta in amore calens: brachia desideriorum suorum amplissime expandit
et tibi gratantem occurrit: ac inter cadentes lacrimas in amplexu ruit
spirituales. Eya tota salus mea. et sic tali ignito vehementer desiderio
affectu feruidissimo te nunc inter brachia anime mee suscipio: te complec
tor: tibi unior: cum reuerentia et laude et gratiarum actione te obsecras pro
tua anime viscera: ut hanc mortem preciosam frustrari in me non permit
tas: sed me nunc ad gratiam recepturum tibi unias tam efficaciter: ut neque
prospera nec aduersa mea te unquam valeant separe. Ecce oculi mei
pallidam faciem tuam fixe intuentem: tota anima mea amore tuo resoluta:
vulnera sanguine tuo cruentata crebrius posculatur. Omnesque vires
potentie mee fructu passionis huius lacrimose pascunt. Sub umbra
namque illius que dudum desiderabam nunc sedi: sed et fructus eius dulcis
gutturi meo. Nec immerito. Sunt etenim nonnulli que de vite sue gau
dent puritate: alij de meritorum suorum presunt multitudinem: aut exer
cicioz spiritualium imensitate letant. Ego autem quod vere tota spes et so
laciium meum ex tua dependet passione: ex meritoz tuorum magnitudine
et preciositate: et misericordie benignissima pietate: ut tu solus nosti que
paupertate meam considerasti. Et ideo hec diuine passionis recordatio
mihi est cordis in domicilio affectuose recommodanda: et verbis ac
opibus opitulante gratia persequeunda: et omni honore et reuerentia mag
nificanda. O rex regum et dominus dominantium. que sic mortificatum et miseri
is afflictum oculis fidei pleno affectu anima mea iam complectitur: concede
mihi: ut et te gloriosum atque sublimem et super astra celi ad dexteram
patris sedentem phennice videre merear. Sed et tu virgo beata mater
pyssima iuxta crucem filij tui steristis: et doloris eius vulnere in anima

tua efficacit̄ p̄sensisti: ac sanguinis eius aspgine rubricata fuisti
Etq; sola fidelitatē p̄fectā vsq; in finez seruasti: ⁊ magno cū do-
lore a tumulto filij tui sepata fuisti: tibi hec oīa cōpassiōis vulne-
ra p̄ singulari gr̄a ad memoriā reuoco v̄go pia. Et sic nūc q̄q; af-
fectu deuoto in̄ cordis mei brachia o mat̄ venerāda te excipio
⁊ cōpassiōis te lacrimas associās: p̄ portā ciuitatis q̄ndā birlin
ad domū reduco: p̄teritoꝝ gestoꝝ sub exēplo. Sic o mat̄ gr̄e: in
extreme hore examine aīa mea: ⁊ cūctoꝝ et̄ne sapie discipuloꝝ
de corpis ergastulo exeuntiū: a te suscipiant̄: ⁊ ad illā celestem
hierusalē cū gaudio p̄ducant̄. Amen.

Explicit liber primus.

Incipit tabula huius secundi libri.

51. **D**e diuersitate admirāda doctrinarū atq; discipuloꝝ. **D**e
sciētia vtilissima homini mortali q̄ ē sciri mori. **F**ormu-
50. la cōpendiosa vite spūalis. **Q**ualit̄ xp̄us in sacramēto eucaris-
tie sit deuote recipiendus. **Q**uomō et̄na sapia sit ex toto corde
⁊ ex tota aīa iugit̄ omni tpe laudāda. **I**nformatio qualit̄ pre-
missa sint trabēda ad sermones ⁊ collatiōes. **Q**ualit̄ multi fi-
deles possunt sapiām diuinā despōsare: ⁊ quō p̄ quotidiana q̄-
dam exercicia debeāt se continue in eiusdem amore renouare.
79. **F**ructus multiplex diuine b̄ndictionis quē discipuli sapie p̄me-
rent̄ accipere ex eius despōsatione.

Explicit tabula.

Incipit liber secūdus. De diuersitate admirāda doctrinaꝝ
atq; discipuloꝝ.

Sapientia oīm antiquoꝝ
exquirebat quidā auidus sapie discipulus: ⁊ narra-
tionē viroꝝ nominatoꝝ iuestigabat: versucias pa-
bolarū scire cupiebat: ⁊ occulta puerbioꝝ exq̄rebat
Cor suū tradidit ad vigilandū diluculo ad dñm q̄
fecit illū: supplicās vt ip̄m de hac vita migrare nō
fineret. anteq̄ ad cognitionē vere ⁊ sūme phie pueniret. Interī
vero dū d studio ad studiū pgeret: ⁊ vndiq; hoc qd̄ sitiebat aui
de q̄reret: nec vsq; idip̄m qd̄ q̄rebat s; eius imaginē inueniret.
Quadā vice videre sibi videbat̄ q̄li q̄ndā sperā aurea mira am-
plitudie diffusaz: ⁊ pulcritudie gēmarū p̄ornatā: vbi cunctarū